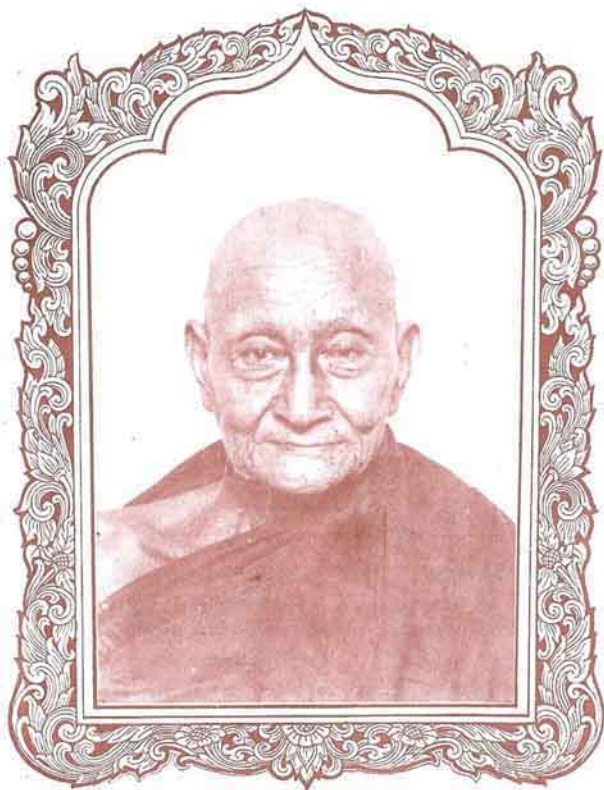

ဒါနဟူသည်

ထီးချိုင့်မြို့ တည်တောဆရာတော်
အဂ္ဂမဟာ သဒ္ဓမ္မဇောတိကဇ
နိုင်ငံတော်သြဝါဒါစရိယ၊ မြန်မာစာသြဝါဒါစရိယ

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	နိဒါန်း	က
က	ဒါနဟူသည်	၁ - ၆၀
၁။	စကားဆိုငါးမျိုး	၁
၂။	သုမေဓာနှင့်ဒါန	၃
၃။	ဗောဓိအသင်းအပင်း	၄
၄။	ဆင်းရဲခြင်း၏တရားခံ	၇
၅။	ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ်	၁၀
၆။	သံသရာကို ချဲ့တဲ့တရား	၁၃
၇။	ရန်သူကို ရန်သူမှန်းသိလျှင်	၁၅
၈။	တဏှာသတ်သော လက်နက်ကောင်း	၁၈
၉။	တဏှာအဆင့်သုံးမျိုး	၂၀
၁၀။	ဏကြီးနှင့်နုငယ်	၂၃
၁၁။	ဒါနမဟပ္ပလသုတ်	၂၄
၁၂။	အချစ်အနိမ့်အမြင့်	၂၉
၁၃။	ဗိဇ္ဇာရကောသီယဇာတ်	၃၀
၁၄။	ဝန်တိုသူ	၃၆
၁၅။	သူတော်အလှူငါးမျိုး	၃၉
၁၆။	အလှူဝတ္ထုနည်းသော်လည်း	၄၁
၁၇။	အုတ်အရောရော၊ ကျောက်အရောရော	၄၅
၁၈။	ပမာဒပုဂ္ဂိုလ်	၄၇
၁၉။	အောက်တန်းစားဖြစ်ရခြင်း၏တရားခံ	၄၈
၂၀။	သုမနသုတ်	၅၁
၂၁။	ဒါန၏ယခုဘဝအကျိုး	၅၅
၂၂။	သီဟသေနာပတိသုတ်	၅၇
၂၃။	သမ္မဒါလေးချက်	၅၉
၂၄။	ဥယျောဇဉ်	၆၀

ဤစာနိဒါန်း ပုဂံပန်းဖြင့်

ထီးချိုင့်မြို့၊ နိုင်ငံတော်ဩဝါဒါစရိယ၊ မြန်မာစာဩဝါဒါစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာ သဒ္ဓမ္မဇောတိကဇေ၊ ကျေးဇူးတော်ရှင် သက်တော်ရှည် တည်တောဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထေရာဝါဒ ဓမ္မစာပေ အစစ်အမှန်များကို သာသနာတော်အရှည်ခံ၍ ထာဝစဉ် တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးကို ရှေးရှုကာ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၃၀-ကျော်ကာလမှစ၍ ယနေ့ထက်တိုင် ဓမ္မဗျူဟာစာစောင်တွင် သာသနာပန်းခိုင် ဓမ္မစာပန်းချိုတို့ကို ဓမ္မစာတော်ဖတ် ရဟန်းရှင်လူများနှင့် သုတေသီများ ဗဟုသုတစုံလင်စွာ လွယ်လင့်တကူ လေ့လာ မှတ်သား ဖတ်ရှုနိုင်ကြစေရေးအတွက် ရှုဒေါင့်အဖုံဖုံ ကဏ္ဍအစုံစုံ အရောင်အသွေး ကြည်လင်ပြတ်သားစွာဖြင့် ခြယ်မှုန်းရေးဆွဲ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးနေ စဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဓမ္မဗျူဟာ စာပေစင်မြင့်ထက်တွင် လစဉ်နှစ်စဉ် ဖူးပွင့်ဝေဆာလျက် ရှိပါသော ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဓမ္မစာပဒေသာ ပန်းမာလာတို့ကို ဆွတ်ယူပန်ဆင်နေကြသူများ၊ ပျား၊ဝိတုန်း၊ လိပ်ပြာပမာ ဝတ်မှုန်တို့ကို စုပ်ယူ သောက်သုံး သိမ်းဆည်း သိုမှီးထားလိုကြသော ဓမ္မစာတော်ဖတ်ပရိသတ်ကြီးတို့က အခန်းဆက် ဆောင်းပါးရှည်ကြီးများကို လုံးချင်းစာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေပေးပါရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြပါသည်။ သို့အတွက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး စုဆောင်းရှာဖွေ တင်ဆက်ခဲ့သည့် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေပြီဖြစ်သော ဆရာကြီး ဦးဖူးခေါင်း၏ ဒုဋ္ဌဂါမဏိကွက်စိပ်၊ ဆရာဇီဝကကွက်စိပ်၊ ခန္ဓာပုရကွက်စိပ်၊ မင်းကုသကွက်စိပ်တို့ကို လုံးချင်းအဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ (ဝိသာခါကွက်စိပ်တစ်ခုသာ အကြောင်းမညီညွတ်ခဲ့ပါ၍ မထုတ်ဝေနိုင်သေးပါ။) အခွင့်အခါရောက်လာသည့်အချိန်တွင် ဝိသာခါကွက်စိပ်အပါအဝင် အခြားကွက်စိပ်စာပေတို့ကို ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပါမည်။ မန်လည်စကားပုံကို မန်လည်စကား အညွှန်း အဖူးများအဖြစ် ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် သတ္တဝါအစဖြစ်ပုံ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသည်နှင့် အရိယာဟူသည်တို့ကို ယခုအခါ သုံးအုပ်တွဲ၍ တတိယအကြိမ်အဖြစ် တင်ဆက်နိုင်ခဲ့ပြီး

ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ ကထာစဉ်တရားတော်များကို တည်တောဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဒါနကထာအဖွင့်ကို “ဒါနဟူသည်”၊ သီလကထာအဖွင့်ကို “သီလဟူသည်”၊ သဂ္ဂကထာအဖွင့်ကို “ဘဝချမ်းသာဟူသည်”၊ မဂ္ဂကထာအဖွင့်ကို “မဂ်ဟူသည်” အဖြစ် ရေးသားချီးမြှင့်ပေးခဲ့သည်များကို လုံးချင်းစာအုပ်များ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ နှစ်အတန်ကြာ သွားခဲ့ပါပြီ။ လုံးချင်းစာအုပ်အဖြစ် မရောက်ရှိသေးသော ကာမာဒိနဝကထာအဖွင့်ကို “ကာမဟူသည်” (၁၉၉၅-ခုနှစ်) တွင် လည်းကောင်း၊ နိက္ခမာနိသံသကထာအဖွင့်ကို “ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသည်” (၁၉၉၄-ခုနှစ်) တွင်လည်းကောင်း ပထမအကြိမ်အဖြစ် ထုတ်ဝေလျက် ရှိပါသည်။

သို့ပါ၍ (၁၉၈၂-ခုနှစ်၊ မတ်လ) တွင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့သော နှစ်အတန်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော “ဒါနဟူသည်၊ သီလဟူသည်” ကို ပေါင်းပြီး ယခု တတိယအကြိမ် တင်ဆက်အပ်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ကျန်ရှိသော ကထာစဉ် လုံးချင်းစာအုပ်များကို အဆက်မပြတ် တင်ဆက်သွားမည် ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် သက်တော်ရှည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကထာစဉ်တရားတော်တို့ကို အခွင့်သင့်သောအခါ တစည်းတပေါင်းတည်း ကျမ်းစာအုပ်ကြီးအဖြစ် ထုတ်ဝေရန် ဓမ္မဗျူဟာစာစဉ်မှ ရည်ရွယ်ရင်းရှိပါကြောင်း ကြိုတင်အသိပေးအပ်ပါသည်။

နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးနိုင်စွမ်းသော ဒါနတရားဖြင့် အင်အားအလျောက် ပကာသနကင်းစွာ နည်းများမဟု လှူဒါန်းကြခြင်းဖြင့် ဒါနပိုင်ရှင် ဖြစ်နိုင်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ သီလ၏ စွမ်းအားကြောင့် သုဂတိဘဝတွင် အသက်ရှည်ရှည် အနာကင်းစွာဖြင့် သီလပိုင်ရှင် ဖြစ်နိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း ဒါနဟူသည်နှင့် သီလဟူသည်ကျမ်းတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အသေးစိတ် ညွှန်ပြသွန်သင်မှုအတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံခြင်းဖြင့် အသက်ရှည်ရှည် အနာကင်းကင်း ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံစွာ နေနိုင်ကြပြီး ဒါန၊ သီလပြုတိုင်း “ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု” ဟု နိဗ္ဗာန်လက်မှတ်ကို အရယူတော်မူခြင်းဖြင့် သာသနာ့အမွေစစ်စစ်ကို ခံယူနိုင်ကြပါစေကြောင်း ဆုမွန်ဆန္ဒပြုလျက် ဤစာနိဒါန်း ပုလဲပန်းဖြင့် ကန်တော့ပန်း ဆင်သအပ်ပါသတည်း။

မေတ္တာစိတ္တေန
ဓမ္မဗျူဟာ-သူဇာမြင့် (တာဝန်ခံ)

ဒါနဟူသည်

စကားဆိုး ငါးမျိုး

ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော် သဒ္ဓမ္မဝဂ်မှာ “ဒုက္ကထာ” အမည်ရှိတဲ့သုတ်ကို ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ဒုက္ကထာသုတ်ရဲ့ အတိုချုပ်အဓိပ္ပာယ်က တော့ ကောင်းမွန်သော စကားပင်ဖြစ်သော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလိုက်ပြီး စကားဆိုး ဖြစ်ရခြင်းဟာ ငါးမျိုးရှိပါသတဲ့။ ငါးမျိုးဆိုတာက-

- (၁) သဒ္ဓါတရား မရှိသူအတွက် သဒ္ဓါတရားနှင့် စပ်တဲ့ စကားကောင်းဟာ စကားဆိုးဖြစ်တယ်။
- (၂) သီလ မစောင့်ထိန်းလိုသူအတွက် သီလနှင့်စပ်တဲ့ စကားကောင်းဟာ စကားဆိုးဖြစ်တယ်။
- (၃) ဥစ္စာပစ္စည်း၌ စွဲမက်ဝန်တိုသူအတွက် ပေးကမ်း စွန့်ကြဲမှုနှင့် စပ်တဲ့ စကားကောင်းဟာ စကားဆိုးဖြစ်တယ်။
- (၄) ဗဟုသုတ မလိုလားသူအတွက် ဗဟုသုတနှင့်စပ်တဲ့ စကားကောင်းဟာ စကားဆိုးဖြစ်တယ်။
- (၅) ပညာဉာဏ် ကင်းမဲ့သူအတွက် ပညာနှင့်စပ်တဲ့ စကားကောင်းဟာ စကားဆိုးဖြစ်တယ်။

ဤသို့အားဖြင့် ကောင်းမွန်တဲ့စကားဖြစ်ပါလျက် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလိုက်ပြီး စကားဆိုးဖြစ်ရခြင်းဟာ ငါးမျိုးရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ယနေ့ခေတ်ဟာ သာသနာတော်ရဲ့ နောက်ပိုင်းခေတ်ဖြစ်တယ်။ သာသနာတော်ရဲ့ နောက်ပိုင်းခေတ်မို့ နေစောင်းချိန်လို့ ခေါ်ဆိုကြရလိမ့်မယ်။ နေစောင်းချိန် (သို့မဟုတ်) မွန်းလွဲအချိန်ဟာ နေမင်းရဲ့အလင်းရောင် အားနည်းလာသလို သာသနာတော်နေမင်း မွန်းလွဲချိန်မှာလည်း သာသနာတော်ရဲ့ ဂုဏ်အရှိန်အစော်များဟာ အားနည်းပြီး လာပါတယ်။ နေမင်းရဲ့အလင်းရောင် အားနည်းမှုကြောင့် သစ်ပင်ထက်က ပန်းကလေးများဟာ နံနက်ခင်းတုံးကလို လန်းလန်းဆန်းဆန်း မရှိဘဲ ညှိုးညှိုးနွမ်းနွမ်း ဖြစ်လာကြတဲ့ ဥပမာလို သာသနာတော် ရောင်ခြည်အောက်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များရဲ့ သဒ္ဓါပန်းများဟာလည်း အင်မတန် ညှိုးနွမ်းပြီးလာတာကို တွေ့မြင်နေကြရပါတယ်။

ရတနာသုံးပါးကို သက်ဝင်ယုံကြည်အောင်၊ ကံ၊ကံရဲ့အကျိုးကို သက်ဝင် ယုံကြည်အောင် ပြောဟောခဲ့ပါလျှင် ပြောဟောတဲ့စကားဟာ ဘယ်လိုပင်ကောင်းသော်လည်း စကားကောင်း ဖြစ်မလာပါဘူး။ ထို့အတူပဲ သီလ စောင့်ထိန်းမှု၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု၊ ဗဟုသုတလိုက်စားမှု၊ ပညာဆည်းပူးမှု ဟောပြောခဲ့ပါလျှင် အပြောကောင်းသလောက် နာသူ နားငြီးမှာ မလွဲပါဘူး။ သို့သော်လည်း သားသမီးရဲ့ ကောင်းကျိုးကို လိုလားတဲ့မိဘဟာ သားသမီးက နားမထောင်ချင်သော်လည်း ကောင်းတဲ့စကားကို ပြောဆိုရမယ်။ သားသမီးက မလုပ်ချင်၊မကိုင်ချင်သော်လည်း ကောင်းကျိုးကို ရှေးရှုပြီး လုပ်ကိုင်အောင် တိုက်တွန်းရမယ်။ ထို့အတူ နာသူက မနာခံချင် ရှိပါစေ၊ ကောင်းကျိုးနှင့်စပ်တဲ့စကားကို ဟောပြောရမှာက ဘုန်းကြီးများရဲ့ တာဝန်ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုတာဝန်အရ ဒါနနှင့်စပ်တဲ့ တရားတစ်ပုဒ်တော့ အားထုတ်တင်ပြရပေလိမ့်မယ်။

သုံးပါးသိက္ခာသူမပါ

ယခုခေတ်မှာ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဒါနဆိုတာ သီလ၊သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှာ မပါတဲ့အတွက် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အကျိုးပေးနိုင်စွမ်းရှိတဲ့တရား မဟုတ်ပါဘူး။ အောက်တန်းစားတရား သံသရာကျင်လည်စေတတ်တဲ့တရားမျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဤအောက်တန်းစားတရားကို အထွတ်အမြတ်ထင်အောင် ဘုန်းကြီးများက အရောင်တင်ပြီး စားပေါက်ထွင်နေကြတယ်လို့ ဆိုတတ်ကြတယ်။ အချို့က ဒီမျှလောက် မကသေးဘူး။

ရဟန်းတော်တွေကို ဘာကြောင့် ဘုန်းကြီးခေါ်တာတုံးဆိုတော့ ဘုန်းတန်ခိုး အာနဘော်ကြီးမားလို့ ဘုန်းကြီးခေါ်တာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ အထက်တန်းစားဖြစ် တဲ့ မင်္ဂတရား၊ ဖိုလ်တရားကို ဒကာ၊ ဒကာမတွေ မမြင်အောင် အဖုံးကြီးကြီး နှင့် ဖုံးအုပ်ထားပြီး အောက်တန်းစား ဒါနတရားမျှဖြင့် လိပ်သတ္တဝါလို ကိုယ့် ဗိုက်အောက်ရောက်အောင် ယက်တတ်လို့ “ဖုံးကြီး”လို့ ခေါ်ပါတယ်ရယ်လို့ တောင် ပြောဆိုတတ်ကြပါသေးတယ်။

ဤလို ပြောဆိုခြင်းဟာ မစ္ဆရီယဿ ဓာဂကထာ ဒုက္ကထာလို့ ဟော တော်မူတဲ့အတိုင်း သဒ္ဓါနည်းပါး မစ္ဆရီယကြီးမားသောသူတို့အတွက် ကောင်း မွန်မြင့်မြတ်တဲ့ ဒါနတရားဟာ “ဒုက္ကထာ”ဖြစ်ရခြင်းမျှသာဖြစ်လို့ ထိုသူတို့ စွပ်စွဲချက်အတိုင်း ဒါနဟာ အောက်တန်းစားတရား သံသရာကျင်လည်တတ် တဲ့တရား ဟုတ်၊မဟုတ် စစ်တမ်းထုတ်ပြီး ကြည့်ကြပါစို့။။

သုမေဓာနှင့်ဒါန

သုမေဓာရှင်ရသေ့ဟာ ဒီပင်္ကရာ ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ ဗျာဒိတ်စကားကို ကြားနာတော်မူပြီးတဲ့နောက် ဒီလို အကြံဖြစ်ပါသတဲ့။ “ဒီပင်္ကရာ ရှင်တော် ဘုရားက ငါ့အား ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်လို့ မိန့်ကြားတော်မူတယ်။ ဤသို့ မိန့် ကြားတော်မူသော်လည်း ဘုရားဖြစ်မည့် အလုပ်ကို လုပ်ပါမှ ငါဟာ ဘုရား ဖြစ်ရမှာပဲ။ ဘုရားဖြစ်မည့်အလုပ်ကို မလုပ်ခဲ့လျှင် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ငါဟာ ဘုရားဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ ဒီတော့ ဘုရားဖြစ်လိုတဲ့ ငါဟာ ဗျာဒိတ်တော်နှင့် အညီ ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ဘုရားဖြစ်ထိုက်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ရလိမ့် မယ်။ ဘုရားဖြစ်ထိုက်တဲ့အလုပ်က ဘာအလုပ်များရှိပါသလဲ”လို့ သုမေဓာ အလောင်းတော်ဟာ ဘုရားဖြစ်ထိုက်တဲ့ အလုပ်များကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်တော် မူပါတယ်။ ဒီလို စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့အခါ ဘာတရားများ မြင်တွေ့ပါသလဲဆို တော့-

ဝိစိနန္ဒော တဒါ ဒက္ခိံ၊
ပဌမံ ဒါနပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊
အနုစိန္တံ မဟာပထံ။

လို့ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်မှာ ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း ဘုရားဖြစ်ထိုက်တဲ့ အလုပ်ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ ရှေးရှေး ဘုရားအလောင်းတော်များ လေ့ကျက် အပ်တဲ့ လမ်းမကြီးသဖွယ်ဖြစ်သော “ဒါနပါရမီ” ကို ရှေးဦးစွာ မြင်တွေ့တော် မူပါသတဲ့။ အဲဒီလို မြင်တွေ့တဲ့အခါ ဘုရားအလောင်းတော်က သူ့ကိုယ်ကို ဆုံးမတော်မူပါတယ်။

ဣမံ တံ ပဌမံ တာဝ၊
ဒဠ္ဇံ ကတွာ သမာဒိယ။
ဒါနပါရမိတံ ဂစ္ဆ၊
ယံ ဗောဓိ ပတ္တု မိစ္ဆသိ။

“အို သုမေဓာ... သင်ဟာ ဘုရားဖြစ်လိုလျှင် ရှေးဦးစွာ ဒါနပါရမီကို အလွန်မြဲမြံအောင် ပြုကျင့်ဆောက်တည်၍ ဖြည့်ကျင့်ပါ။ ရေအိုးကို မှောက် လိုက်လျှင် အိုးထဲက ရေတွေဟာ ဒလဟော ထွက်ကျကုန်သလို အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အယုတ်အလတ် အမြတ်မရွေး ရှိသမျှပစ္စည်းကို အကြွင်းမဲ့ ပေးလှူပါ” လို့ သူ့ကိုယ်သူ ဆုံးမပါတယ်။

ဗောဓိအသင်းအပင်း

သာဝကဗောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သမ္မာသမ္မောဓိဆိုတဲ့ ဗောဓိသုံးပါးဆီ အရောက် ချီတက်လာတဲ့အခါမှာ ဗောဓိဉာဏ်ရဲ့ အသင်းအပင်းတရားတွေ ကို “ဗောဓိပက္ခိယ” လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရားဟာ—

- (၁) သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး
- (၂) သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး
- (၃) ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး
- (၄) ဣန္ဒြေငါးပါး
- (၅) ဝိုလ်ငါးပါး
- (၆) ဗောဇ္ဇင်ခုနစ်ပါး
- (၇) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး-

ရယ်လို့ အားလုံးပေါင်းလျှင် ဗောဓိပက္ခိယတရား မေါင်း ၃၇-ပါးရှိပါတယ်။

ဘုရားဆိုတဲ့ သမ္မာသမ္မောဓိပဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်ချင်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတဲ့ ပစ္စေကဗောဓိပဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်ချင်၊ ရဟန္တာဆိုတဲ့ သာဝကဗောဓိပဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်ချင် ဤ ဗောဓိ ပက္ခိယတရားများကို ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဤ ဗောဓိပက္ခိယတရားထဲမှာ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ဒါနဆိုတာ မပါပါဘူး။ သို့ပါ လျက် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဘုရားဖြစ်လိုလျှင် ဒါနပါရမီကို ဦးစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဆိုများ မှားယွင်းနေသလား၊ ဒါမှ မဟုတ် အလောင်းတော် သုမေဓာရသေ့ရဲ့ အကြံအစည်များ လွဲချော်နေရော သလား၊ ရှိပါစေဦး။ ဤစကားရပ် ဤတွင် ခဏ ဖြတ်ထားကြပါဦးစို့။

အလောင်းတော် သုမေဓာရသေ့ဟာ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး ပါရမီတော်တွေကို ဖြည့်ကျင့်ပြီး ယခုဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာ “ဂေါတမ” ဆိုတဲ့ ဘုရားရှင်အဖြစ် ပွင့်တော်မူလာပါတယ်။ ဂေါတမဘုရားရှင်ဟာ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေကို တရားဓမ္မ ဟောပြတော်မူပါတယ်။ ဘာတရား တွေများ ဟောတော်မူသလဲဆိုလျှင်-

“ဥပနိဿယံ ဩလောကေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အနုပုဗ္ဗိကထံ
ကထေသိ၊ သေယျထိဒံ ဒါနကထံ၊ သီလကထံ၊ သဂ္ဂကထံ၊
ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကီလေသံ၊ နေက္ခမ္မေ စ အာနိ
သံသံ ပကာသေသိ”

လို့ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာမှာ မိန့်ဆိုတော်မူတဲ့အတိုင်း ဘုရားရှင်ဟာ တရားနာ သူရဲ့ ဥပနိဿယကို ရှုကြည့်တော်မူပြီး အစဉ်သော တရားစကားကို ဟော တော်မူပါသတဲ့။ အစဉ်သောတရား(ဝါ)အစဉ်အတိုင်း ဟောသောတရား ဆို တာက-

- (၁) ဒါနနှင့်စပ်တဲ့တရား၊
- (၂) သီလနှင့်စပ်တဲ့တရား၊
- (၃) နတ်ရွာနှင့်စပ်တဲ့တရား၊
- (၄) မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်တဲ့တရား၊
- (၅) ကာမဂုဏ်တို့ရဲ့ အပြစ်၊ ကာမဂုဏ်တို့ရဲ့ ယုတ်မာပုံ၊ ကာမဂုဏ် တို့ရဲ့ ညစ်နွမ်းပုံကို ပြတဲ့တရား၊

(၆) ကိလေသာက ထွက်ခွာခြင်း အကျိုးကိုပြတဲ့ တရားများဖြစ်ပါတယ်။

ဤ အနုပုဗ္ဗိကထာဆိုတဲ့ အစဉ်အတိုင်း ဘုရားရှင် ဟောတဲ့ တရားထဲမှာ ဒါနတရားဟာ ရှေ့ဆုံးကပင် ပါဝင်နေပြန်ပါပြီ။ အလောင်းတော်ဘဝက ပါရမီအစဉ် ဆင်ခြင်ပြန်တော့လည်း “ဒါနပါရမီ”ကို ရှေးဦးစွာ တွေ့သတဲ့။ ဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်လို့ ယခု တရားဟောပြန်တော့လည်း “ဒါနတရား” ကို ရှေးဦးစွာ ဟောပါသတဲ့။ ဘုရားရှင်ဟာ ဘာကြောင့် ဒါနတရားကို ဦးစွာ ဟောပြောတော်မူရပါသလဲ။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို လိပ်ကဲ့သို့ ရင်ဘတ် အောက် ယက်ပြီး ဟောတယ်လို့ စွပ်စွဲဖို့လည်း ခက်လှပါတယ်။ အများထင် နေကြသလို ဒါနဟာ လောကီအကျိုးမျှကိုသာ ပေးတယ်။ လောကုတ္တရာ ထိ အောင် အကျိုးမပေးဘူးဆိုလျှင် ဒါနတရားကို ဘုရားရှင်ဟာ ဤမျှလောက် ဂုဏ်ထုတ်ပြီး ဟောပြောနေဖို့ မသင့်ပါဘူး။ ခုတော့- ကြည့်ပါဦး။ ဣတိဝုတ် ဒါနသုတ်မှာဆိုလျှင်-

“ဝေဇ္ဇေ ဘိက္ခဝေ ဇာနေယျံ၊ ဒါနသံဝိဘာဂဿ ဝိပါကံ
ယထာဟံ ဇာနာမိ၊ န ဒတွာ ဘုဇ္ဇေယျံ၊ န စ နေသံ
မစ္ဆေရမလံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌေယျ”

“ရဟန်းတို့... ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း စေတနာရဲ့အကျိုးကို ငါသိသလို သတ္တဝါများ သိကြမည်ဆိုလျှင် ကိုယ်စားမည့်ဝတ္ထုထဲက သူတစ်ပါးကို မပေး မကမ်းဘဲ ဘာကိုမျှ စားနိုင်မည် မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ပစ္စည်းကို မပေးရက်တဲ့ မစ္ဆေရစိတ်ဟာလည်း သတ္တဝါတွေကို နှိပ်စက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး” လို့ ဟော တော်မူထားပါတယ်။

အောက်တန်းမကျ မြတ်ဒါန

ဤဟောထားချက်တွေကို အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စဉ်းစားကြည့်လျှင် ဒါနဆိုတာ မစ္ဆေရပုဂ္ဂိုလ်များ ယူဆထားသလို အောက်တန်းစား ကုသိုလ် မဟုတ်ပါဘူး။ သံသရာကျင်လည်စေတတ်တဲ့ တရားဆိုးလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ လောကီအကျိုးမျှကိုသာ ပေးပြီး မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို တားမြစ်ပိတ်ဆို့တတ်တဲ့ တရားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်ကတော့ ဒါနဟာ လောကုတ္တရာအကျိုး

တို့ကို ဖွံ့ဖြိုးစေတတ်တဲ့ တရားမြတ် စင်စစ်ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်ဆုံးစကား နှင့် ပြောရလျှင် ဒါနဆိုတဲ့ ကုသိုလ် မပါဘဲနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို လုံးဝ မရောက်နိုင် ဖူးလို့ဘဲ မှတ်ယူကြစေလိုပါတယ်။ ဤစကားရပ်ကို အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်များက အဆိုလွန်လှချည်ကလားရယ်လို့ ရယ်ချင် ရယ်ကြပါလိမ့်မယ်။ မရယ်ကြပါ နှင့် အမှန်ပါပဲ။ ဒါနကုသိုလ် မပါဘဲ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် မပြုနိုင်ဘူးဆို တာ ထပ်မံ ပြောလိုက်ပါဦးမယ်။ စကားဆိုတာ ဆိုရုံကာမျှနှင့်တော့ မပြီးဘူး။ အကြောင်းအခြေခံ ခိုင်လုံပါမှ အဆိုကို အတည်ပြုလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါန မပါဘဲ နိဗ္ဗာန်မရောက်ဘူးဆိုတဲ့ အဆိုဟာ အကြောင်းအခြေခံ ခိုင်လုံတဲ့အဆို ဟုတ်ပါရဲ့လား။ မေးခဲ့လျှင် အလွန် ဟုတ်မှန်လှပါတယ်လို့ အဖြေပေးလိုက်ပါ ရစေ။ ဘယ်လိုကြောင့် ဟုတ်မှန်ရပါသလဲ ဆိုတာကိုတော့ အတန်ကျယ်ဝန်း စွာ ဖွင့်ဆို ရေးသားရပါလိမ့်မယ်။

ဆင်းရဲ၏ တရားခံ

သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာ ဝဲဂယက်က လွဲမထွက်နိုင်ဘဲ သုံးဆယ့် တစ်ဘုံအတွင်းမှာ အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနှင့် ဆင်းရဲပေါင်းစုံကို ခံစားနေ ကြရခြင်းဟာ ဘယ်အတွက်ကြောင့်လဲလို့ တရားခံကို ရှာဖွေခဲ့လျှင် ရုပ် နာမ် ပေါ်မှာ တပ်မက်နှစ်သက်တဲ့ တဏှာကြောင့်လို့ (တဏှာ)ဆိုတဲ့ တရားခံကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဤအကြောင်းကို သစ္စာလေးချက်နှင့် တွက်လိုက်တော့ တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာဖြစ်တယ်။ သမုဒယသစ္စာ တဏှာတရားက ဒုက္ခ သစ္စာဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ပေါက်ဖွားစေတယ်လို့ တွေ့ရပါတယ်။ ဣတိဇုတ် ပါဠိတော် တဏှာသံယောဇနသုတ်မှာလည်း “တဏှာလျှင် အဖော်ရှိသော ယောကျ်ားသည် ရှည်ကြာစွာသော ကာလပတ်လုံး ကျင်လည်ရသည် ဖြစ်၍ လူ့ဘဝ၊ တစ်ပါးသော ဘဝဟူသော သံသရာကို မလွန်မြောက်နိုင်” လို့ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပါတယ်။

တဏှာဆိုတဲ့ မဂဓစကားကို တပ်နှစ်သက်ခြင်းလို့ ဘာသာပြန်ကြ တယ်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်းကို “ချစ်ခြင်း” လို့လည်း ပြန်ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ချစ် တယ်ဆိုတာ အချစ်ခံရတဲ့ ဝတ္ထုရဲ့အပေါ် တပ်နှစ်သက်လို့ပင် ဖြစ်ပါတယ်။ “အချစ်ဝင်လျှင် အပြစ်မမြင်ဘူး” ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း အချစ်ဆိုတဲ့တရားဟာ

အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်တတ်တဲ့ တရားမျိုးဖြစ်တယ်။ လောကသဘောနှင့် ကြည့်ပါဦး။ မယားဟာ လင်ကိုချစ်လျှင် လင်ဖြစ်သူ ဘာကိုပဲလုပ်လုပ် လင်ရဲ့အပြစ်အပြစ် မမြင်ဘူး။ အချို့မိန်းမများဟာ အင်မတန်ဆိုးတဲ့လင်ကို ချစ်နေကြပါတယ်။ သူ့လင် ဘယ်လောက်ဆိုးသလဲဆိုလျှင် အရက်သောက်တယ်။ ဘိန်းရှူတယ်။ ဖဲရိုက်တယ်။ အိမ်အလုပ်ကို မလုပ်ဘူး။ မယားက ရှာဖွေကျွေးမွေးတာကိုပင်လျှင် အပြစ်အမျိုးမျိုးရှာပြီး မယားကို ကန်ကျောက် ရိုက်နှက်လုပ်တတ်ကြသေးတယ်။ နို့ပေမယ့် လင်ဆိုးမယား တဖားဖားဖြစ်နေရာတဲ့ မဟာဂှာကို “ဟဲ့- နင်လင်ဟာ အင်မတန် ဆိုးပါတယ် မပေါင်းနှင့်၊ ကွာလိုက်” လို့တော့ သနားတာနှင့် သွားပြီး မပြောကြလေနှင့်။ ဘေးလူ အမြင်အားဖြင့်သာ လင်တော်မောင်ဟာ နှိပ်စက်တတ်တဲ့ ဂုံးရုပ်ဖြစ်နေတယ်။ အထောင်းအထုခံမယားခမျာကတော့ သူ့လင်ကို ချစ်လွန်းလို့ ဘာအပြစ်မျှ မမြင်တဲ့အတွက် လာပြောတဲ့ သူ့ကိုတောင် ကက်ကက်လန်အောင် ရန်တွေ့လွှတ်လိုက်ပါလိမ့်ဦးမယ်။

ထို့အတူ လင်ဖြစ်သူဟာ မယားကိုချစ်လျှင် မယားဟာ ဘယ်မျှလောက်မကောင်းသည်ပင်ဖြစ်စေ မယားရဲ့အပြစ်ကို မမြင်ပါဘူး။ မယားဟာ လင်ရဲ့အပြစ်ကို မမြင်သမျှ ကာလပတ်လုံး လင်ဟာ မယားရဲ့အပြစ်ကို မမြင်သမျှ ကာလပတ်လုံး သည်မယား သည်လင်ဟာ မမြင်ရ မနေနိုင် မခွဲနိုင် မခွါရက်ဖြစ်နေကြမှာ အမှန်ပါပဲ။ ဤဥပမာအတူ သတ္တဝါတွေဟာ ရလားတဲ့ ရုပ်၊ နာမ် ခန္ဓာကို အင်မတန် ချစ်၊ အင်မတန် ခင်ပါတယ်။ အင်မတန် ချစ်ခင်လွန်းတဲ့အတွက် ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မမြင်ပါဘူး။ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မမြင်လေတော့ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာနှင့် ခွဲရမှာ အင်မတန် ခက်နေပါတယ်။ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာနှင့် ခွဲဖို့ခက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ အသစ်အသစ် ရ၊ ရနေခြင်းဟာ ဘာမျှ အံ့ဩစရာ မရှိပါဘူး။

မယားချစ်တဲ့ ကိုကြီးအောင်

ဤစာကို ရေးယင်း ကိုကြီးအောင်ရဲ့အကြောင်းကို သတိရမိပါတယ်။ ကိုကြီးအောင်ဆိုတာ ရေထမ်းစားနေရာတဲ့ လူဆင်းရဲကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ နေထွက်က နေဝင်အထိ မနားတမ်း ရေထမ်းနေရသူ ဖြစ်ပေ

မယ့် သူ့ရဲ့မယား မရွှေပုကိုတော့ အင်မတန် ချစ်ပါတယ်။ မယားကို ချစ်လွန်းလို့ ဘာအလုပ်မျှ မခိုင်းရက်ဘဲ ထမင်းဟင်းတောင် သူက ချက်ကျွေးပါတယ်။ ရေချိုးဖို့လည်း သူက ခပ်ပေးပါတယ်။ မရွှေပု လိမ်းဖို့ သနပ်ခါးကိုတောင် သူကိုယ်တိုင်သွေးပြီး သူကိုယ်တိုင် လိမ်းပေးပါတယ်။ နို့ပေမယ့် မရွှေပုကတော့ သူ့လင် ကိုကြီးအောင်ကို မချစ်ပါဘူး။ အမြဲတမ်း ငြူစူပြီး ဆူဆူဆောင့်ဆောင့် လုပ်တတ်ပါတယ်။ အခန့်မသင့်လျှင် သနပ်ခါးတုံးကြီးနှင့် ပေါက်တတ် လို့ ကိုကြီးအောင်ရဲ့ ထိပ်ကြီး မကြာခဏ ပေါက်ပြဲနေတတ်ပါတယ်။ ဒါမျှမက သေးပါဘူး။ မရွှေပုဟာ ကိုကြီးအောင် လစ်လျှင်လစ်သလို ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ မယားဆိုးကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ နို့ပေမယ့် အချစ်က ဖုံးလွှမ်းထားတော့ ကိုကြီးအောင်က သူ့မယားရဲ့အပြစ်ကို မမြင်ရှာပါဘူး။ တစ်ရက်မှာ မရွှေပုဟာ ကိုကြီးအောင် မရှိမီ လင်ငယ်နောက်ကို လိုက်ပြေးသွားပါတယ်။ သည်အကြောင်းသိတော့ ကိုကြီးအောင်ဟာ ခါတိုင်းလို ရေထမ်း မထွက်နိုင်တော့ဘဲ ငိုပွဲကြီး ဆင်နေရရှာပါတယ်။ ထမင်းတောင် မစားနိုင်ရှာတော့ပါဘူး။ သည်အကြောင်းကို ဆွေမျိုးများက သိကြလို့ ကိုကြီးအောင်ကို ဖျောင်းပျံပြီး အခြား မိန်းမတစ်ယောက်နှင့် စေ့စပ် ပေးစားလိုက်ကြတယ်။ မယားကို ချစ်တတ်တဲ့ ကိုကြီးအောင်ဟာ မယားသစ်ရမှပဲ စားနိုင် သောက်နိုင် ရယ်ရယ် ပြုံးပြုံး ဖြစ်လာရှာပါတယ်။

သူသူ ငါငါ ပုထုဇဉ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ ရလာတဲ့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကို ကိုကြီးအောင် မယားချစ်သလို အင်မတန် ချစ်ကြပါတယ်။ အလွန် ချစ်လွန်းလို့ ခန္ဓာရဲ့အလိုကို လိုက်ပြီး အကြိုက် ပြုစုပေးနေကြရပါတယ်။ သို့သော် ကိုယ်ကသာ ချစ်ရတယ်။ ခင်ရတယ်။ မြတ်နိုးရတယ်။ သည် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကတော့ ကိုယ့်ကိုပြန်ပြီး နည်းနည်းလေးမျှ မချစ်တာ အမှန်ပါ။ ကိုယ့်ကို ပြန်မချစ်တဲ့အတွက် ဖျားလိုက် နာလိုက် ပူလိုက် အေးလိုက်နှင့် သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ပြီး ကိုယ့်ကို နှိပ်စက်နေပါတယ်။ နှိပ်စက်လို့ အားရလျှင် မရွှေပုလင်ငယ် နောက်ကို လိုက်ပြေးသလို သည်ခန္ဓာဟာလည်း သေမင်းရဲ့နောက်ကို လိုက်ပြေးပါတယ်။ ခန္ဓာကို အလွန်ချစ်ပြီး ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မမြင်နိုင်တဲ့ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါကတော့ ခန္ဓာနှင့် စွဲရတဲ့အခါ အသဲကြွေမတတ် ဆင်းရဲလွန်းလို့

မနေတတ် မထိုင်တတ်ဖြစ်ပြီး ကိုကြီးအောင် မယားအသစ်ယူသလို ခန္ဓာအသစ်ကို ကောက်ယူခဲ့ကြပြန်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ တဏှာဆိုတဲ့ အချစ်မကုန်သမျှ ကာလပတ်လုံး ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကို အလိုရှိနေကြဦးမှာပါပဲ။ လောကမှာ လင်လိုချင်တဲ့ မိန်းမက လင်ကိုရှာတော့ လင်ကို ရပါတယ်။ မယားလိုချစ်တဲ့ ယောက်ျားကလည်း မယားကိုရှာတော့ မယားကို ရပါတယ်။ ရွှေငွေစတဲ့ ပစ္စည်းလိုချင်သူကလည်း သူလိုချင်တာရှာတော့ ရှာတဲ့ပစ္စည်းကို ရပါတယ်။ ဆန္ဒဝတော ကိံနာမ ကမ္မံ န သိဇ္ဈတီ-လို့ ကျမ်းများက ဆိုပါတယ်။ လိုချင် ဆန္ဒ အားကြီးသူအား ဘယ်အမှု မပြီးစီးဘဲ ရှိပါ့မလဲတဲ့။ သည်စကားအတိုင်း ရုပ် နာမ်ကို လိုချင်လို့ ရုပ် နာမ်ကို ရှာနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ် နာမ်ကို ရမှာ မလွဲပါဘူး။ သည်အကြောင်းကို မြင်ကွင်းကျယ် မြင်နိုင်အောင် သဠာယတန ဝဂ္ဂသံယုတ် အာသီဝိသောပမဝဂ်ကလာတဲ့ ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ္တန် ဒေသနာတော်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပါဦးမယ်။

ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ်

အခါတစ်ပါး ရှင်တော်ဘုရားဟာ ကောသမ္မိပြည် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းမှာ ရဟန်းအများနှင့် သီတင်းသုံး စံနေတော်မူပါတယ်။ ထိုအခါ ကြီးစွာသော သစ်တုံးကြီး တစ်တုံးဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်မှာ မျောပါလာတယ်။ သည် သစ်တုံးကြီးကို မြင်တော်မူတော့ ဘုရားရှင်က-

“ရဟန်းတို့...ဂင်္ဂါမြစ်အလျဉ်မှာ မျောပါလာတဲ့သစ်တုံးကြီးကို မြင်ကြ ရဲ့လား” လို့ မေးတော်မူတယ်။ ရဟန်းများက “မြင်ကြပါတယ်ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားကြတော့ ဘုရားရှင်က-

“ရဟန်းတို့... အကယ်၍ ဤသစ်တုံးကြီးဟာ

- (၁) မြစ်ရဲ့ ဤမှာဘက်ကမ်းမှာ ကပ်ငြိ၍ မနေခဲ့ပါလျှင်၊
- (၂) မြစ်ရဲ့ ထိုမှာဘက်ကမ်းမှာ ကပ်ငြိ၍ မနေခဲ့ပါလျှင်၊
- (၃) ရေအလယ်၌ မနစ်မြုပ်ခဲ့ပါလျှင်၊
- (၄) ကြည်းကုန်း၌ တင်ကျန်၍ မနေရစ်ခဲ့ပါလျှင်၊

- (၅) လူတို့ မဆယ်ယူခဲ့ပါလျှင်၊
- (၆) နတ်တို့ မဆယ်ယူခဲ့ပါလျှင်၊
- (၇) ဝဲ မစုပ်ယူခဲ့ပါလျှင်၊
- (၈) အတွင်း၌ ဆွေးပုပ်ရိကျခြင်း မဖြစ်ခဲ့ပါလျှင်-

မဟာသမုဒ္ဒရာ အတွင်းသို့ အမှန် ရောက်ပေလိမ့်မည်၊ ဘာကြောင့် ရောက် ရမှာလဲဆိုလျှင် ဤသစ်တုံးကြီး မျောပါလာတဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်ဟာ သမုဒ္ဒရာဘက်က နိမ့်တယ်၊ သမုဒ္ဒရာဘက်ကို ညွတ်တယ်၊ သမုဒ္ဒရာဘက်ကို ကိုင်းရှိုင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် အမှန်ပင် သမုဒ္ဒရာသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်”

“ရဟန်းတို့... ဤသစ်တုံးနှင့်အတူ သင်တို့ဟာလည်း-

- (၁) ဤမှာဘက်ကမ်းမှာ ကပ်ငြိမနေခဲ့လျှင်၊
- (၂) ဟိုမှာဘက်ကမ်းမှာ ကပ်ငြိမနေခဲ့လျှင်၊
- (၃) ရေအလယ်၌ မနစ်မြုပ်ခဲ့လျှင်၊
- (၄) ကြည်းကုန်း၌ မတင်ကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊
- (၅) လူတို့ မဆယ်ယူခဲ့လျှင်၊
- (၆) နတ်တို့ မဆယ်ယူခဲ့လျှင်၊
- (၇) ဝဲ မစုပ်ယူခဲ့လျှင်၊
- (၈) အတွင်း၌ မဆွေးမပုပ်ခဲ့လျှင်-

နိဗ္ဗာန်ကို အမှန်ဧကန် မျက်မှောက် ပြုကြရပေလိမ့်မည်၊ ဘာကြောင့်တုံးဆိုခဲ့ လျှင် သင်တို့ အားထားရာ ယုံကြည်ရာ “သမ္မာဒိဋ္ဌိ” ဟူသော အမြင်မှန်သည် နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို ညွတ်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို ကိုင်းရှိုင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် အမှန် ဧကန် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုကြရပေလိမ့်မည်”လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ဘုရားရှင် ဤလိုမိန့်တော်မူတဲ့အခါ ရဟန်းတော်တစ်ပါးက လက်အုပ် ချိမိုး၍ ရှိခိုးပြီး “အရှင်မြတ်ဘုရား... အရှင်မြတ်ဘုရား မိန့်ကြားတော်မူတဲ့ ဤမှာဘက်ကမ်းစတဲ့ ဥပမာများဟာ လွန်စွာ နက်နဲလှပါတယ်၊ တပည့်တော် များ ဉာဏ်ဖြင့် ထောက်၍ မမိနိုင်ပါ၊ သို့ပါသောကြောင့် သိသာ ထင်လင်း အောင် ဥပမေယျ ထုတ်ပြ ဟောကြားတော်မူပါဘုရား”လို့ လျှောက်ထားတယ်၊ သည်အခါ ဘုရားရှင်က- “ရဟန်းတို့...”

- (၁) ဤမှာဘက်ကမ်းဆိုတာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်လို့ ဆိုရတဲ့ ဤအဇ္ဈတ္တိကာယတန(အတွင်းတည်ရာ)ခြောက်ပါးတို့ရဲ့ အမည်ဖြစ်တယ်။
- (၂) ထိုမှာဘက်ကမ်းဆိုတာ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိ၊ ကြံတွေးစရာလို့ ဆိုရတဲ့ ဗာဟိရာယတန(အပ တည်ရာ) ခြောက်ပါးတို့ရဲ့ အမည်ဖြစ်တယ်။
- (၃) ရေအလယ်မှာ နစ်မြုပ်တယ်ဆိုတာက နှစ်သက်စွဲမက်မှု(နန္ဒီရာဂ) ကို ဆိုလိုတယ်။
- (၄) ကြည်းကုန်းမှာ တင်တယ်ဆိုတာက ငါဟူသော မာနဖြင့် တက်ကြွခြင်းကို ဆိုလိုတယ်။
- (၅) လူတို့ဆယ်ယူတယ်ဆိုတာက လူ့ဘဝကို နှစ်သက်တွယ်တာခြင်းကို ဆိုလိုတယ်။
- (၆) နတ်တို့ ဆယ်ယူတယ်ဆိုတာက နတ်ဘဝကို နှစ်သက် မြတ်နိုးခြင်းကို ဆိုလိုတယ်။
- (၇) ဝဲစုပ်တယ်ဆိုတာက ကာမဂုဏ်ငါးပါးရဲ့ ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် ကာမဂုဏ်နယ်ထဲက မထွက်နိုင်ဘဲ တရစ်ဝဲဝဲ ဖြစ်နေတာကို ဆိုလိုတယ်။
- (၈) အတွင်း ပုပ်ဆွေးတယ်ဆိုတာက ယောက်သွားပုပ်ဟာ အပြင်ဟန်ပြ ချောမွတ်လှပါသော်လည်း အတွင်းကပုပ်တဲ့ ဥပမာလို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အပြင်ဟန်အပြတော့ အင်မတန် ချောမောလှပကြတယ်။ တကယ့် သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးနှင့် ပြည့်ဝနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလို့ ထင်မှတ်ကြရတယ်။ သို့ပေမယ့် တိတ်တိတ်ပုန်း ဒုစရိုက်တရား လိုက်စားနေတဲ့အတွက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အထံက မကောင်းတဲ့ သတင်းအပုပ်နဲ့တွေ့ ထွက်နေတယ်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အတွင်း၌ ပုပ်ဆွေးတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်" လို့ ဘုရားရှင် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

ဤ ဒါရက္ခန္ဓောပမ ဒေသနာတော်အရ သံသရာမြစ်ထဲမှာ မျောပါလာကြတဲ့ သစ်တုံးကြီးနှင့်တူတဲ့ သတ္တဝါတွေကို နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာ

ထဲ မရောက်အောင် တားဆီးထားတဲ့ အဟန့်အတားပေါင်း ၈-မျိုးရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီ အဟန့်အတား ၈-မျိုးရဲ့တရားကိုယ်ကို ထုတ်နုတ်ကြည့် ခဲ့ပါလျှင်-

- (၁) အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးတည်းဟူသော ဤမှာဘက်ကမ်း ဌှိ ကပ်ငြိခြင်းဆိုတာက မိမိရဲ့ခန္ဓာကိုယ်အပေါ် တပ်မက်တဲ့ တဏှာ၊
- (၂) ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးတည်းဟူသော ထိုမှာဘက်ကမ်းဌှိ ကပ်ငြိခြင်းဆိုတာက အပြင်အပ အာရုံတွေအပေါ် တပ်မက်တဲ့ တဏှာ၊
- (၃) ရေအလယ်မှာ နှစ်မြုပ်ခြင်းနှင့်တူတဲ့ နန္ဒိရာဂဆိုတာကလည်း ကာမဂုဏ်အာရုံရဲ့ အပေါ်မှာ ထပ်ပြန်တလဲလဲ စွဲမက်နှစ်သက် တပ်မက်တဲ့တဏှာ၊
- (၄) ကြည်းကုန်းမှာ တင်တယ်ဆိုတာက ထောင်လွှားတက်ကြွတဲ့ မာန၊
- (၅) လူ ဆယ်ယူတယ်ဆိုတာက လူ့ဘဝကို တပ်မက်တဲ့တဏှာ၊
- (၆) နတ် ဆယ်ယူတယ်ဆိုတာက နတ်ဘဝကို တပ်မက်တဲ့တဏှာ၊
- (၇) ဝဲစုပ်တယ်ဆိုတာက ကာမဂုဏ်နယ်ထဲက မထွက်ချင်တဲ့တဏှာ၊
- (၈) အတွင်း ဆွေးပုပ်တယ်ဆိုတာက တဏှာအရင်းခံတဲ့ အကုသိုလ် ပေါင်းစုံ၊

ဤကဲ့သို့ တရားကိုယ်ကို ထုတ်နုတ်ခဲ့ပါလျှင် နိဗ္ဗာန်ရဲ့အဟန့်အတား တရားကိုယ်ဟာ တဏှာနှင့် မာနတရား နှစ်ပါးကို တွေ့ရပါတယ်။ တဏှာ တရား၊ မာနတရား ရှိနေလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်သေးဘူး။ သံသရာမှာ ကျင်လည်ဦးမှာပင် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်။

သံသရာကို ချဲ့တဲ့တရား

နိဗ္ဗာန်နှင့် ဝေးကွာပြီး သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်တဲ့ တရားဟာ အမှန် တော့ တဏှာနှင့်မာန နှစ်ပါးတည်း မဟုတ်သေးပါဘူး။ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ တရားဆိုး လည်း ပါဝင်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဤတရားသုံးပါးကို

သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်တဲ့ “ပပဉ္စတရား” လို့ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် အတ္တဒီပဝဂ် ပဉ္စမသုတ် အဖွင့်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ သို့သော်လည်း တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆို တဲ့ ဤတရားသုံးပါးကို အကျဉ်းချုံးပြီး ကြည့်မယ်ဆိုလျှင် ထောင်လွှားတတ် တဲ့ မာနစေတသိက်ဟာ “မာနော စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပုယုတ္တေသု” လို့ အဘိ ဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းမှာ ပြဆိုတဲ့အတိုင်း လောဘမူ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပုယုတ်စိတ်လေးခု မှာ ယှဉ်တဲ့တရားဖြစ်တယ်။ လောဘမူမှာယှဉ်တဲ့ တရားမို့ မာနဟာ လောဘ ရဲ့ အသင်းဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ “ဒိဋ္ဌိ စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေသု” လို့ ဆိုတဲ့ အတိုင်း ဒိဋ္ဌိဟာ လောဘမူ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်စိတ်လေးခုမှာ ယှဉ်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်။ လောဘမူမှာ ယှဉ်တာမို့ ဒိဋ္ဌိလည်း လောဘရဲ့အသင်းဝင်ဖြစ်တယ်။ တဏှာ ဆိုတာလည်း တရားကိုယ်ကတော့ လောဘပါပဲ။ ယခုလို သဘောတူ ရာကို ပေါင်းပြီး ချုံးလိုက်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်အောင် တားဆီးတဲ့ (ဝါ) သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်တဲ့ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတာဟာ စင်စစ်တော့ “လောဘ” ဆိုတဲ့ တဏှာသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပိတ်ဆို့တတ်တဲ့တရား၊ သံသရာကို ကျင်လည် စေတတ်တဲ့တရားဟာ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ ချစ်တယ်၊ ခင်တယ်၊ ကြင်နာ တယ်၊ မြတ်နိုးတယ်၊ တပ်မက်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်၊ စုံမက်တယ်ဆိုတဲ့ တဏှာတရားသာ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သိအပ်လှပါတယ်။

ဂဒ္ဒါလဗဒ္ဒသုတ်မှာတော့ တဏှာတရားကို တောက်ကြိုးနှင့် ဥပမာ ပေးထားပါတယ်။ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတွေကိုတော့ တောက်ကြိုး အဖွဲ့ခံထား ရတဲ့ ခွေးတိရစ္ဆာန်နှင့် ဥပမာပေးထားပါတယ်။ ပုထုဇဉ်တွေ အင်မတန်ချစ် ခင်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုတော့ ငုတ်တိုင်နှင့် ဥပမာပေးထားပါတယ်။ ခွေးကို တောက်ကြိုးဖွဲ့ပြီး ငုတ်တိုင်မှာ ချည်ထားလျှင် ခွေးဟာ ငုတ်တိုင် အနီးအပါး မှာပင် တဝဲလည်လည် လှည့်ပတ်သွားရတယ်။ ငုတ်တိုင်အနီးမှာပင် ထိုင်ရ တယ်။ ငုတ်တိုင်အနီးမှာပင် အိပ်ရတယ်။ တောက်ကြိုးဖွဲ့ထားတဲ့အတွက် ငုတ်တိုင်က လွတ်အောင် မရုန်းနိုင်ဘူး။ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတွေမှာလည်း တဏှာတည်းဟူသော ကြိုးအနှောင်အဖွဲ့ခံထားရတဲ့အတွက် ငုတ်တိုင်နှင့်တူတဲ့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာက လွတ်အောင် မရုန်းနိုင်ဘဲ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာနှင့် အမြဲ မပြတ်

ချဉ်းကပ်နေကြရတယ်ဆိုတာက ရုပ်နာမ်ကလွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မဝင်နိုင်ဘဲ ၃၁-ဘုံအတွင်းမှာ ရုပ်နာမ် အသစ်အသစ် ဖြစ်နေကြရတယ်လို့ ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ရန်သူကို ရန်သူမှန်း သိလျှင်

ယခုတင်ပြခဲ့တဲ့ မြင်ကွင်းကျယ်တရားကို ဖတ်ရှုပြီးခဲ့ပါလျှင် သံသရာ ကျင်လည်စေတတ်တဲ့ တရားခံကို မြင်တွေ့ကြပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ သံသရာ ကို ကျင်လည်စေတတ် နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုပိတ်တတ်တဲ့တရားဟာ ဒါနတရားလည်း မဟုတ်ဘူး၊ သီလတရားလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဘာဝနာတရားလည်း မဟုတ်ဘူး၊ တဏှာဆိုတဲ့ လောဘတရားသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။ တဏှာဆိုတဲ့ လောဘ တရားဟာ သံသရာ ကျင်လည်စေတတ်တဲ့တရား၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုပိတ်တတ် တဲ့တရား၊ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သမုဒယသစ္စာထိုက်တဲ့ တရားပဲလို့ ရန်သူကို ရန်သူမှန်း သိခဲ့လျှင် သည်ရန်သူကို အသေသတ်ဖို့ လက်နက်ကောင်းကို ရှာဖွေရပါလိမ့်မယ်။ သို့သော် ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတွေဟာ ရန်သူကို ရန်သူမှန်း မှ သိကြပါရဲ့လား၊ များသောအားဖြင့် ရန်သူကို ရန်သူမှန်း မသိသူက များပါ တယ်။ ရန်သူကို ရန်သူမှန်း မသိရုံမျှမက အချို့က ရန်သူကိုပင် မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်းကြီးလို့ ထင်နေတတ်ကြပါသေးတယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်လိုပင် ထင်ထင် တဏှာကတော့ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ရန်သူအစစ်ပါ။

သို့သော် သတ္တဝါတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ ရန်သူတဏှာရဲ့ သူလျှိုက ရှိပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ရန်သူတဏှာရဲ့ သူလျှိုဆိုတာက “တဏှာနုသယ”ကို ဆို လိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။ တဏှာနုသယဆိုတဲ့ အတွင်းသူလျှို ရှိပြီး ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် အပြင်အပက ရန်သူတဏှာဟာ အချိန်မရွေး သတ္တဝါတို့ရဲ့သန္တာန် ကို ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်နိုင်ပါတယ်။ လောကီဥပမာနှင့် ပြကြပါဦးစို့။ လူနာတစ်ယောက်ရဲ့ကိုယ်တွင်းမှာ အပြင် ပယောဂက သွင်းထားတဲ့ အပင်း ရှိနေလျှင် အပြင် ပယောဂဟာ အချိန်မရွေး လူနာရဲ့ ကိုယ်တွင်းကို ဝင် ရောက် နှောင့်ယှက်နိုင်ပါတယ်။ အပြင် ပယောဂ ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်ခဲ့လျှင် အဲဒီ ပယောဂကောင်ဟာ လူနာရဲ့ ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်ကင်းဖို့ကို မလို လားဘူး၊ ရောဂါတိုးပွားဖို့ကိုသာ လိုလားပါတယ်။

ဤဥပမာအတိုင်း တဏှာဆိုတဲ့ ပယောဂကောင်ဟာ အနုသယဆိုတဲ့ သူ့အပင်းက ရှိနေလေတော့ ပုထုဇဉ်တို့ရဲ့ သန္တာန်ကို လွယ်လွယ်ကူကူ ဝင်ရောက်လာနိုင်ပါတယ်။ တဏှာအဝင်ခံ (ဝါ) တဏှာဘီလူး အပူးခံနေကြရတဲ့ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတွေကလည်း ကိလေသာဆိုတဲ့ အနာပျောက်မှာကို အင်မတန် စိုးရိမ်ပြီး ကိလေသာတိုးပွားမည့် တရားမျိုးတွေကိုသာ များများကြီး လိုက်စားပြီးနေကြပါတယ်။ တဏှာဆိုတဲ့ ပယောဂကောင်ဟာ ဘယ်ထိအောင် အတင့်ရုံပြီး လွန်လွန်ကဲကဲ သောင်းကျန်းနေသလဲဆိုလျှင် ကိလေသာရောဂါ ကင်းဖို့ ဘုရားရှင်ရဲ့ တရားကို နာယူတဲ့အခါမှာသော်ပင် အသံကောင်းကောင်း အဆိုကောင်းကောင်း တဏှာသံ ဝေဆာတဲ့ တရားမျိုးကိုမှ တဏှာနားက လက်ခံချင်ပါတယ်။ တရားဟောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း “ဓမ္မဒါန”ဆိုတာကို သတိမရဘဲ လာဘ်လာဘ အကျော်အစောဆိုတဲ့ တဏှာဦးခေါင်း ဆောင်းပြီးမှ ဟောတော်မူကြပါတယ်။ ကျန်တဲ့ နေရာဌာနတွေမှာ တဏှာဦးစီးတာကတော့ ဘာမျှ အထူးအဆန်း မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ဤလို ဖြစ်ရခြင်းဟာ ဘာကြောင့်တုံးဆိုတော့ ရန်သူနှင့် မိတ်ဆွေကို ခွဲခြားပြီး မသိတဲ့အပြင် ရန်သူကို မိတ်ဆွေလို အထင်မှားနေကြတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

အမှန်ကတော့ ရန်သူဟာ မိတ်ဆွေမဟုတ်ပါဘူး။ မိတ်ဆွေဟာလည်း ရန်သူမဟုတ်ပါဘူး။ ရန်သူနှင့် မိတ်ဆွေကို ကွဲကွဲပြားပြား သိထားသင့်ပါပြီ။ ရန်သူနှင့်မိတ်ဆွေကို ခွဲခြားပြီး သိထားခဲ့ပါလျှင် တပ်မက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ချစ်ခင်ခြင်းဆိုတဲ့ တဏှာဟာ ရန်သူအစစ်ပါ။ သည်ရန်သူကို အသေသတ်နိုင်လျှင် တေဘူမက ဝင့်ဒုက္ခလို့ ဆိုရတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟာ ချုပ်ငြိမ်းရမှာ အမှန်ပါ။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ချုပ်ငြိမ်းခဲ့လျှင် နိဗ္ဗာန် စံဝင်တော့မှာ မလွဲပါဘူး။ ဒီတော့ နိဗ္ဗာန်စံလိုတဲ့ ယောဂီဟာ ဘာကို လုပ်ရမလဲ။ သူလုပ်ရမည့်အလုပ်ကို ယခု မြင်တွေ့နေပါပြီ။ သူလုပ်ရမည့်အလုပ်က တဏှာကို သေအောင် သတ်ဖို့ပင် မဟုတ်ပါလား။

တဏှာအင်အား

တဏှာကို သေအောင်သတ်ဖို့တဲ့၊ အပြောကတော့ လွယ်ပါရဲ့။ နို့ပေမယ့် တဏှာက အင်အားလည်း ကြီးမားတယ်။ အသင်းအပင်းကလည်း

ကောင်းတယ်၊ တဏှာအင်အား ဘယ်လောက်ကြီးမားသလဲဆိုလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် အားဖြင့် အနာဂါမ်ထိအောင် သူက လိုက်ပြီး နှောင့်ယှက်နိုင်တယ်၊ ဘုံအား ဖြင့် ဆိုလျှင်လည်း သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ အကုန်လုံး ထုံးလို ချေပြီး ရေလို နှောက် နိုင်ပါတယ်၊ သူ့အသင်းအပင်းကလည်း နည်းရှေးလား။

“တဏှာသုံးတန်၊ တည်ထားခံ၊ အာ၊ကာ၊သန်နှင့်မြှောက်၊

တဏှာအစစ်၊ တစ်ရာရှစ်၊ ဖြစ်၏ကိုယ်မှာရောက်” လို့ လင်္ကာ စပ်ဆို ထားကြသည့်အတိုင်း-

- (၁) ကာမတဏှာ = ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်တဲ့တဏှာ၊
- (၂) ဘဝတဏှာ = သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်တဲ့တဏှာ၊
- (၃) ဝိဘဝတဏှာ = ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်တဲ့တဏှာ၊

ဤတဏှာသုံးပါးကို တည်ထားပြီး-

- (၁) ရူပတဏှာ = ရူပါရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊
- (၂) သဒ္ဒတဏှာ = သဒ္ဒါရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊
- (၃) ဂန္ဓတဏှာ = ဂန္ဓာရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊
- (၄) ရသတဏှာ = ရသာရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊
- (၅) ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊
- (၆) ဓမ္မတဏှာ = ဓမ္မာရုံ၌ တပ်တဲ့တဏှာ၊

ဤ အာရုံခြောက်ပါးကို စွဲမှီတဲ့ တဏှာ ၆-ပါးနှင့်မြှောက်ပွားလိုက် တော့ တဏှာ ၁၈-ပါး ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်၊ အဲဒီတဏှာ ၁၈-ပါးကို အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတဲ့ ကာလ ၃-ပါးနှင့် ဆက်ပြီး မြှောက်ပွားပြန်တော့ တဏှာပေါင်း ၅၄-ပါး ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်၊ ထိုတဏှာ ၅၄-ပါးကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ဆိုတဲ့ အတွင်းအပ သန္တာန် ၂-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားလိုက်ပြန်တော့ တဏှာပေါင်း ၁၀၈-ပါး ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ပြီး လာပါတယ်၊ ဒါတွေဟာ တဏှာရဲ့အင်အား အသင်းအပင်းတွေပါပဲ။

အဲဒီ အတွင်း ၅၄-ပါး၊ အပြင် ၅၄-ပါး တဏှာနှစ်မျိုးတို့တွင် အတွင်း ၅၄-ပါး တဏှာဟာ အရိုးခြင်ဆီထိအောင် နစ်နေတဲ့ တဏှာဖြစ်ပါတယ်၊ ခန္ဓာသစ်တစ်ခု တည်ထောင်မိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဤအတွင်းတဏှာက

“တေ မမ၊ သော ဟ မသို့၊ သော မေ အတ္တာ”

တေ- ဤခန္ဓာသည်၊ မမ- ငါ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာတည်း၊ သော- ဤခန္ဓာသည်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အသို့- ဖြစ်၏၊ သော- ဤခန္ဓာသည်၊ မေ-ငါ၏၊ အတ္တာ- ခိုင်ခံ့လှသော အတ္တပေတည်း ရယ်လို့ တစ်ခါတည်း မလှုပ်နိုင်အောင် ပြင်းထန်စွာ ဆုပ်ကိုင်လိုက်ပါတယ်။ ဤဆုပ်ကိုင်ထားတဲ့ တဏှာလက်ဆုပ်ကို ဆွဲဖြုတ်ဖို့ဆိုတာကလည်း မလွယ်ပါဘူး၊ တဏှာလက်ဆုပ် ကို ဆွဲမဖြုတ်နိုင်သမျှလည်း ဘဝရဲ့ လွတ်မြောက်ခွင့်ကို မရနိုင်ပါဘူး၊ ဒီတော့ ဘဝရဲ့ လွတ်မြောက်ခွင့်ကို လိုချင်လျှင် (ဝါ) နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်လျှင် ဘဝကို ပြုတတ်တဲ့ ဒီတဏှာလက်ဆုပ်ကို ရတဲ့နည်းနှင့် အတင်း ဆွဲဖြုတ်ရပေလိမ့် မယ်၊ ဒါပေမယ့် တဏှာလက်ဆုပ်က အင်မတန်ကြီး မြဲမြံနေတဲ့အတွက် တစ်ခါတည်း အပြီးအပိုင် ဖြေဖြုတ်လိုတော့ မရပေဘူး။

ဤနေရာမှာ အမြစ်နာရောဂါကို ကုသတဲ့ ဆေးဆရာရဲ့ ဥပမာနဲ့ နှိုင်း ယှဉ်ပြဦးမယ်၊ သတ္တဝါရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းပိုင်းဖြစ်တဲ့ ခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အသည်း၊ အူစသည်တို့မှာ အမြစ် ကုတ်တွယ်ပြီး ခန္ဓာကိုယ် အပြင်ဘက်မှာ အကျိတ်အဖု ထွက်တတ်တဲ့ အမြစ်နာဆိုတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီးတစ်မျိုး ရှိပါတယ်။ အဲဒီရောဂါဆိုးကြီးကို ယခုအခါ “ကင်ဆာရောဂါ” လို့ ခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။ ကင်ဆာရောဂါဟာ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အတွင်းပိုင်းမှာ အမြစ်ကုတ်တွယ်နေတာမို့ ကုစားဖို့ရာ အင်မတန် ခက်ခဲပါတယ်။ အတွင်းပိုင်းက အမြစ်ကို ကုန်စင်အောင် ယူပစ်ဖို့ကလည်း အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ အတွင်းပိုင်းမှာ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီတော့ ကင်ဆာရောဂါကို ကုသတဲ့ဆရာဟာ အတွင်းပိုင်းက ရောဂါအမြစ် အားနည်းသွားအောင် အပြင်ထွက်လာတဲ့ အကျိတ်ဖုကို လှီးဖြုတ်ပြီး ဆေးသိပ် ပါတယ်၊ ဒီလို ဆေးသိပ်လို့ အကျိတ်ဖု လျော့သွားမှ အတွင်းပိုင်းက အမြစ်ကို သေအောင် ဆေးပေးပြီး ကုသပါတယ်။

တဏှာသတ်သော လက်နက်ကောင်း

ဤ ဥပမာအတိုင်းပါပဲ၊ တဏှာဟာ ကင်ဆာရောဂါနှင့် တူပါတယ်။ အတွင်းတဏှာ ၅၄-ပါးတို့က ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး အမြစ်ကုတ်ပြီး တွယ်ကပ် ထားကြတယ်။ အပြင်တဏှာ ၅၄-ပါးက အပြင်ဘက်မှာ အကျိတ်ဖုကြီးလို့

ထွက်နေကြတယ်။ ဤတဏှာလက်ဆုပ်ကို ဖြုတ်ချွေလိုလျှင် အမြစ်ကုတ်နေတဲ့ အတွင်းတဏှာကို ချက်ချင်းဖြတ်ချွေလို့ မရပါဘူး။ အတွင်းတဏှာကို ချက်ချင်း ဖြတ်ချွေလို့ မရလေတော့ အတွင်းတဏှာကို အားနည်းသွားအောင် အပြင် တဏှာ အကျိတ်ဖုကို လှီးဖြတ်ကုသရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဤကဲ့သို့ အပြင်တဏှာ အကျိတ်ဖုကို လှီးဖြတ်ကုသတဲ့ လက်နက်ကို “ဒါနလက်နက်”လို့ ခေါ်ဆို ပါတယ်။

ဤစကားရပ်ကို မှတ်သားလွယ်အောင် အတိုချုပ် ထပ်မံ ပြောပြပါဦး မယ်။ နိဗ္ဗာန်ဝင်တယ်ဆိုတာ ခန္ဓာနာမ်ရုပ် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းတာကို ဆိုလို ပါတယ်။ ရုပ်ထူး နာမ်ထူးတစ်မျိုးနှင့် မဆို မနာ မသေဘဲ စိတ်ထင်တိုင်း ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေရတာဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ အချို့က ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီစကားဟာ ရုပ်နာမ်နှင့် မခွဲနိုင်ဘဲ ရုပ်နာမ်အပေါ် အသည်းနှစ်အောင် စွဲချစ်နေတဲ့ လူတွေကို နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်လာအောင် ပရိယာယ်အားဖြင့် ပြော ဆိုတဲ့ စကားမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ် အစစ်အမှန်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နေရာပါပဲ။ ဒါကြောင့် လူတွေဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ရပါလို၏လို့ ပါးစပ်ကသာ ပြောဆိုနေကြသော်လည်း မိမိသန္တာန် မှာ တဏှာ အားကောင်းနေလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို အလကားပေးတောင် ယူမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်တုံးဆိုတော့ မိမိကို ပူးနေတဲ့ တဏှာက နိဗ္ဗာန်ကို လက်မခံတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဤအကြောင်းကို မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးက “လူမိုက် တိရစ္ဆာန်၊ နိဗ္ဗာန်စကား၊ အလွန်ခါး၏”လို့ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်မှာ ရေးသားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဆန့်ကျင်ဘက်တရား

သည်နေရာမှာ အထူး သတိပြုစရာ အချက်က တဏှာနှင့် နိဗ္ဗာန်ဟာ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်တရား၊ ထိုမှာဘက်နှင့် ဤမှာဘက်ဖြစ်သော တရား၊ မီးနှင့်ရေကဲ့သို့ အပူတရားနှင့် အအေးတရားဆိုတာကို မြဲမြံစွာ မှတ် သား သတိထားကြစေလိုပါတယ်။ အပူအအေး ဆန့်ကျင်ဘက် တရားနှစ်ခု ဟာ တစ်ပြိုင်နက် မတည်နိုင်ဘူး။ ထိုမှာဘက်နှင့် ဤမှာဘက်ဟာ တစ်နေ ရာတည်းမှာ တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ထို့အတူ တဏှာနှင့် နိဗ္ဗာန်လည်း

အတူတကွ တစ်ပြိုင်နက် တစ်နေရာတည်းမှာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် တဏှာအားကြီးသူဟာ နိဗ္ဗာန်ကို လက်မခံနိုင်ပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်ကို ရင်ခွင်ပိုက်ထားတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း တဏှာကို လက်မခံနိုင်ပါဘူး။

ဤသဘောတရားဟာ အင်မတန် ရှင်းပါတယ်။ ဘာမျှ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး မရှိပါဘူး။ ဤသဘောတရားကို ဉာဏ်သက်ဝင်မိလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်သူအတွက် တဏှာကို ဖြတ်ရမယ်ဆိုတာ ဘာမျှ သံသယရှိဖွယ် မလိုပါဘူး။ တဏှာကို ဖြတ်ရမယ်ဆိုတဲ့ စကားရပ်မှာလည်း အရေးအကြီးဆုံး ဖြတ်ရမည့် တဏှာက ရုပ်နာမ်အပေါ် တပ်နှစ်သက်နေတဲ့ အဇ္ဈတ္တိက တဏှာပါပဲ။ အဇ္ဈတ္တိကတဏှာရဲ့ အမြစ်ကတော့ “အနုသယတဏှာ” ဖြစ်ပါတယ်။ ဤနေရာမှာ အနုသယတဏှာဆိုတာကို အနည်းငယ် ချဲ့ပြီး ပြောပါဦးမယ်။

တဏှာအဆင့်သုံးမျိုး

စွဲမက်ချစ်ခင်တဲ့ တဏှာတရားဟာ-

- (၁) အနုသယတဏှာ၊
- (၂) ပရိယုဋ္ဌာနတဏှာ၊
- (၃) ဝိတိက္ကမတဏှာရယ်လို့ သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ အဲဒီသုံးမျိုးအနက်-

အနုသယတဏှာဆိုတာက သတ္တဝါတို့ရဲ့ ခန္ဓာအစဉ်မှာ အမြဲမပြတ် ကိန်းဝပ်လိုက်ပါလာတဲ့ တဏှာမျိုးဖြစ်တယ်။ အနုသယတဏှာဟာ ဥပါဒ် ဦးဘင်အားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တဏှာမဟုတ်ဘူး။ မီးခြစ်ဆံထိပ်က ယမ်းမှာ မီးဓာတ်ဟာ ကိန်းဝပ်နေတာလို ရှိမှန်းမျှ မသိအောင် ကိန်းဝပ်နေတဲ့ တဏှာမျိုး ဖြစ်တယ်။

ပရိယုဋ္ဌာနတဏှာဆိုတာက အာရုံနှင့် ထိတွေ့လို့ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းမှာ ထကြွ သောင်းကျန်းလာတဲ့ တဏှာမျိုးဖြစ်တယ်။ မီးခြစ်ဆံထိပ်က ယမ်းဟာ ယမ်းကော်ပတ်နှင့် ထိတော့ မီးပွင့်ခဲ့သလိုပေါ့။

ဝိတိက္ကမတဏှာဆိုတာက ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ထကြွ သောင်းကျန်းလာတဲ့ တဏှာကို မတားဆီး မချုပ်တည်းနိုင်တော့တဲ့အတွက် ကိုယ်နှုတ်လှုပ်ရှား ဖောက်ပြား ကျူးလွန်လာတဲ့ တဏှာမျိုး ဖြစ်တယ်။ မီးခြစ်ဆံထိပ်က ယမ်း

ဟာ မီးဖြစ်လာရုံမျှမက မိမိမိုရာ မီးခြစ်ဆံနှင့်တကွ အခြားအရာကိုပါ ကူးစက်လောင်စွဲတဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်တယ်။

ဤတဏှာသုံးမျိုးအနက် အနုသယဆိုတဲ့ တဏှာဟာ ဥပါဒ်၊ ဋီ၊ ဘင်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တဏှာမဟုတ်ဘူး။ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တဏှာမဟုတ်လို့ အနုသယတဏှာက အပါယ်ကိုလည်း တိုက်ရိုက် ဆွဲမချနိုင်ဘူး။ သို့သော်လည်း အနုသယရှိနေလျှင် ပရိယုဋ္ဌ၊ ဝိတိက္ကမဆိုတဲ့ တဏှာတွေက အကြောင်းသင့်လို့ အခွင့်သာလျှင် မုချ ပေါ်လာမှာ မလွဲဘူး။ အဲ... သူတို့ ပေါ်လာလျှင်တော့ မသက်သာဘူး။ အပါယ်ထိအောင် သူတို့က ဆွဲချပေလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် လွန်ကျူးမှုတရားဆိုတဲ့ ဝိတိက္ကမတဏှာ မဖြစ်ရလေအောင် စောင့်ထိန်းမှု သီလတရားနှင့် တားဆီးရတယ်။ ပရိယုဋ္ဌဆိုတဲ့ ထကြွမှုတဏှာ မဖြစ်ရလေအောင် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတရားနှင့် ပွားများ တားဆီးရတယ်။ သီလတရား သမထတရားတို့နှင့် တားဆီးတဲ့အတွက် ပရိယုဋ္ဌနှင့် ဝိတိက္ကမတဏှာတရား အခိုက်အတန့် ငြိမ်ဝပ်သွားတာတော့ မှန်ပါရဲ့။ နို့ပေမယ့် အနုသယ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး စိတ်မချရဘူး။ တဏှာတွေဟာ ပေါ်မြဲပေါ်လာပြန် ဦးမှာပါပဲ။ ရှေးသရောအခါက လောမကဿပစတဲ့ ဈာန်ရုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ သမထတရားနှင့် တားဆီးပါလျက် အနုသယ မကုန်လို့ ဈာန်လျှော့ခဲ့ကြရတယ် မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်သူဟာ အနုသယတဏှာ အမြစ်ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နုတ်ပစ်ရပါလိမ့်မယ်။

တဏှာနုသယကို ပယ်နုတ်ချင်တော့ ဘာလုပ်ရမလဲတဲ့။ ဤအမေးကို မဖြေဆိုမီ နောက်ကပြဆိုပြီးခဲ့တဲ့ တဏှာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သိထားဖို့လိုပါတယ်။ တဏှာရဲ့အဓိပ္ပာယ်က ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို တပ်မက်ချစ်ခင်ခြင်းလို့ ဆိုပါတယ်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို တပ်မက်ချစ်ခင်လျှင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့ အပြစ်ကို မမြင်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့ အပြစ်ကို မမြင်လျှင် ရုပ်နာမ်ကို တပ်မက်ချစ်ခင်မှာ မလွဲပါဘူး။ ရုပ်နာမ်ကို တပ်မက် ချစ်ခင်လျှင်လည်း ရုပ်နာမ်ရဲ့အပြစ်ကို မမြင်ပြန်ပါဘူး။ သည်လိုနှင့် အပြန်အလှန်ဖြစ်ပြီး တဏှာတောမှာနေ တဏှာတောမှာ သေမှာ မလွဲပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်လျှင် တဏှာတောမှာ အသေ

မခံနိုင်ဘူး၊ တဏှာတောမှာ အသေမခံနိုင်လျှင် တဏှာတောက ထွက်ဖို့ တဏှာရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားရဲ့ အပြစ်ကို မြင်အောင် ကြည့်ရပါလိမ့်မယ်၊ ရုပ်နာမ်ရဲ့အပြစ်ကို မြင်အောင်ကြည့်ရာမှာ သူပြော လူပြော အပြစ်မျှနှင့် မလုံလောက်ဘူး၊ အပြစ်ကို ကိုယ်တွေ့မြင်အောင် ကြည့်ရလိမ့်မယ်။

ကိုယောဂီနှင့် မခန္ဓာ

ဤနေရာမှာ ဥပမာတစ်ခု ပြကြပါဦးစို့၊ ကိုယောဂီအမည်ရှိတဲ့လူက မခန္ဓာအမည်ရှိတဲ့ မယားကို ကွာချင်တယ်ဆိုပါတယ်၊ သို့သော် မယား မခန္ဓာ ရဲ့အပေါ် တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်မမြင်ခဲ့ပါသော် မူလ ချစ်ခင်ရင်းစိတ် မယိမ်းမယိုင်တဲ့အတွက် ပါးစပ်က ကွာချင်ပါတယ်ဆိုပေမယ့် စိတ်က ပြတ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ တကယ်ကွာလိုလျှင် စိတ်ကပါ ပြတ်ရပါလိမ့်မယ်၊ စိတ်ကပြတ်အောင် မယား မခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မြင်အောင် ကြည့်ရပါလိမ့်မယ်၊ ဤလို အပြစ်ကို မြင်အောင်ကြည့်ရာမှာ သူပြောလူပြော အပြစ်မျှနှင့်တော့ မယားကွာဖို့ မလုံလောက်ပါဘူး၊ လက်ပူးလက်ကြပ် အပြစ်တွေ့ပါမှ မယားအပေါ်မှာ အချစ်ပျက်ပြီး ကွာလိုစိတ် ထမြောက် အောင်မြင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဤ ဥပမာအတိုင်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ အပြစ် မြင်ပါမှ အချစ်ဆိုတဲ့(တဏှာ) ကင်းကွာမှာ ဖြစ်တယ်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့အပေါ် အပြစ်မမြင်သမျှ ချစ်ခင်ခြင်းဆိုတဲ့တဏှာဟာ ဘယ်သောအခါမှ ကင်းကွာမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် တဏှာဆိုတဲ့ ဤမှာဘက်ကမ်းက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ထိုမှာဘက်ကမ်းကို ကူးသန်းထွက်ခွာချင်တဲ့ ယောဂီဟာ တဏှာရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့ အပြစ်ကို မြင်အောင် ရှုကြည့်ရပေလိမ့်မယ်၊ ဤလို ရှုကြည့်ရာမှာ သူပြော လူပြောမျှဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ဟာ လုံလောက်တဲ့အပြစ် မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် လုံလောက်တဲ့ အပြစ်ကို မြင်အောင် ကိုယ်တွေ့ကြည့်ရပါတယ်၊ ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို ကိုယ်တွေ့ မြင်အောင် ကြည့်တယ်ဆိုတာက ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ မမြဲတဲ့ အနိစ္စသဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခသဘော၊ မခိုင်မာတဲ့ အနတ္တသဘော၊ တင့်တယ်ခြင်း မရှိတဲ့ အသုဘသဘောတို့ကို ပေါ်လောကြီး မြင်အောင် ရှုကြည့်တဲ့ ဝိပဿနာပွားများခြင်းကို ဆိုလိုပါတယ်။

သည်လို ဝိပဿနာပွားများလို့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့ မမြဲတဲ့သဘော ဆင်းရဲ တဲ့သဘော မခိုင်မာတဲ့သဘော တင့်တယ်ခြင်းမရှိတဲ့ သဘောတွေကို ကိုယ် တွေ့ မြင်တွေ့ခဲ့ပါလျှင် ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မြင်တွေ့တော့တာပါပဲ။ ခန္ဓာရဲ့အပေါ် အပြစ်မြင်တွေ့ခဲ့လျှင် အပြစ်မြင်သလောက် အချစ်ဆိုတဲ့ တဏှာက လျော့ကျ သွားမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယောဂီဟာ မယ်ခန္ဓာကို မျှီမလောက် ချစ်တာဟာ မယ်ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ကို မမြင်မတွေ့သေးလို့ပါ။ မယ်ခန္ဓာရဲ့ ကိုယ်အမူအရာအပြစ်၊ နတ်အမူအရာအပြစ်၊ စိတ်အမူအရာအပြစ် တစ်ခုခုကို တွေ့ခဲ့လျှင် တွေ့သ လောက် အချစ်လျော့သွားမှာ မလွဲပါဘူး။ မယ်ခန္ဓာရဲ့အပြစ်ဟာ သာမန် သည်းခံနိုင်တဲ့ အပြစ်မျိုး မဟုတ်။ မိမိကို သတ်မည့် ရန်သူရဲ့ သူလျှိုမ ဖြစ် ကြောင်း အတိအကျ သိခဲ့ပါလျှင် မယ်ခန္ဓာကို မချစ်တော့တဲ့အပြင် မယ် ခန္ဓာနှင့် ဝေးရာကို အလျင်အမြန် ထွက်ပြေးတော့မှာ အမှန်ပါပဲ။ ယခု ရုပ် နာမ်ဆိုတဲ့ မယားကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ လေ့လာကြည့်တဲ့အခါမှာ ကိုယ်ကသာ သူ့ကို ချစ်နေရတယ်။ သူကတော့ ကိုယ့်ကို မချစ်တဲ့အတွက် ဘဝပေါင်းများ စွာ မိမိကို သတ်လာခဲ့တဲ့မယား၊ ယခု ဘဝမှာလည်း မိမိကို ဧကန်သတ်မည့် မယား၊ သူသတ်မ အစစ်ဆိုတာကို အသေအချာ သိခဲ့လျှင် ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ သည်မယားနှင့် ဘယ်မှာ အတူနေလို့ ဖြစ်ပါတော့မလဲ။ ရုပ်နာမ်နှင့် ဝေးရာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တစ်ဘက်ကမ်းကို ထွက်လှမ်းဖို့ ရှိတော့တာပေါ့။

ဏကြီးနှင့် နငယ်

ယခု တင်ပြခဲ့တဲ့ စကားရပ်တွေကို ပြန်လည် စုရုံးလိုက်လျှင် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာအသစ်ကို ထပ်ပြန်တလဲလဲ ဖြစ်စေတတ်တဲ့တရားဟာ အချစ်ဆိုတဲ့ “တဏှာ”တရား ဖြစ်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ “ဝါနတော နိက္ခန္တိ နိဗ္ဗာန်” ဆိုတဲ့ အတိုင်း ဘဝတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ချုပ်တတ်စပ်တတ်လို့ “ဝါန”ခေါ်တဲ့ ထို တဏှာက ထွက်မြောက်ရာ (ဝါ) ထိုတဏှာရဲ့ ကင်းရာချုပ်ရာ ဖြစ်တယ်။ “ဏကြီးပယ်ကာမှ၊ နငယ်နှင့်နီးမယ်”ဆိုတဲ့ ရှေးစကားနှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်လျှင် တဏှာကို ပယ်ရလိမ့်မယ်။ ပယ်ရမည့် တဏှာကလည်း -

- (၁) အဇ္ဈတ္တိကာယတနဖြစ်တဲ့ မိမိခန္ဓာကို တပ်မက်တဲ့ အဇ္ဈတ္တိက အတွင်းတဏှာ၊

(၂) ဗာဟိရာယတနလို့ခေါ်တဲ့ အပြင်အပက အာရုံအမျိုးမျိုးအပေါ် တပ်မက်တဲ့ ဗာဟိရတဏှာရယ်လို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။

အဇ္ဈတ္တိကဖြစ်တဲ့ အတွင်းခံတဏှာကို ပယ်နုတ်နိုင်လျှင် ဗာဟိရာယတန ဖြစ်တဲ့ အပြင်တဏှာကို ပယ်နုတ်ပြီးသား ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း အဇ္ဈတ္တိက အတွင်းတဏှာက အတွင်းမှာ အမြစ် ကုတ်တွယ်ပြီး ထုထည် အင် အား ကြီးမားနေတယ်။ ချက်ချင်း ပယ်ခွာဖို့ မလွယ်ကူဘူး။ ဒီတော့ အတွင်း တဏှာ အားနည်း ညှိုးနွမ်းသွားအောင် ရှေးဦးစွာ အပြင် ဗာဟိရတဏှာကို ခွာရတယ်။ အပြင်ဗာဟိရတဏှာ ခွာတာကို ဤနေရာမှာ “ဒါန” လို့ ခေါ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် သုမေဓဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဘုရားဖြစ်ရန်အတွက် ပါရမီတော်ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ ရှေးဦးစွာ ဒါနပါရမီတော်ကို တွေ့ မြင်တယ်လို့ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်မှာ ဟောတော်မူတယ်။ ဘုရားအဖြစ်သို့နောက်တဲ့ အခါမှာလည်း ကထာအမျိုးမျိုးရှိတဲ့အနက် ဒါနကထာကို ဦးစွာဟောတော် မူပါတယ်။ ယခု တင်ပြခဲ့တဲ့ သဘာဝကို ကျေနပ် နှစ်သက်ပါလျှင် ဒါနဟာ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေး၊ မပေး ဘာမျှ ငြင်းခုံနေစရာ မလိုပါဘူး။ တွေဝေ ငေးမောနေစရာလည်း မလိုပါဘူး။ သံသယ ရှိနေစရာလည်း မလိုပါဘူး။ ဒါနဟာ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးကြောင်း ထင်လင်းစွာ သိသာနေပါတယ်။ သို့သော် အထောက်အထား မရှိခဲ့လျှင် စကားကောင်းသော်လည်း ခိုင်လုံမှု မရှိတတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒါနတရား နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးပုံ အထောက် အထားကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်က ထုတ်ဖော် တင်ပြပါဦးမယ်။

ဒါနမဟပ္ပလသုတ်

အခါတစ်ပါး ရှင်တော်ဘုရားသည် စမ္မာမြို့အနီး ဂဂ္ဂရာအမည်ရှိတဲ့ ရေကန်ရဲ့အနီးမှာ သီတင်းသုံး စံနေတော်မူတယ်။ ထိုအခါ စမ္မာမြို့သား ဒကာအများတို့ဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံပါး ချဉ်းကပ်ကြပြီး- “အရှင်ဘုရား သာရိပုတ္တရာ... တပည့်တော်များဟာ ဘုရားရှင်ထံက တရားတော် မနာကြား ရသည်မှာ ကြာမြင့်ပါပြီ။ တပည့်တော်များ တောင်းပန်ပါတယ်။ ဘုရားရှင် ထံတော်က တရားတော်နာရအောင် အရှင်ဘုရား ကြံဆောင် ပေးတော်မူပါဦး” လို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ကြတယ်။ ဤအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက-

“ဒကာတို့... ဘုရားရှင်ထံက တရားတော်ကို နာချင်ကြလျှင် ဥပုသ်နေ့ကို လာခဲ့ကြ၊ ဒကာတို့ ကံကောင်းလျှင် တရားနာယူကြပေလိမ့်မယ်” လို့ ရက်ချိန်းပေးလိုက်ပါတယ်။ ချိန်းတဲ့နေ့ကိုရောက်တဲ့အခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ စမ္မာပြည်သား ဒကာများနှင့်အတူတကွ ဘုရားရှင်ထံတော်ကို ချဉ်းကပ်ရှိခိုးပြီး

“အရှင်ဘုရား... ပေးလှူတဲ့ အလှူဒါနဟာ ရံခါ အကျိုးကြီးပြီး ရံခါ အကျိုးမကြီး ဖြစ်တတ်ပါသလား” လို့ မေးလျှောက်တယ်။ ဘုရားရှင်က-

“သာရိပုတ္တရာ... မှန်တယ်။ ပေးလှူတဲ့ဒါနဟာ ရံခါ အကျိုးကြီးပြီး ရံခါ အကျိုးမကြီး ဖြစ်တတ်တယ်” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက-

“အရှင်ဘုရား... အလှူရဲ့ အကျိုးဟာ ဘယ်အတွက် ရံခါ အကျိုးကြီးပြီး ဘယ်အတွက် ရံခါ အကျိုးမကြီး ဖြစ်ရပါသလဲ” လို့ လျှောက်ထားတော့ ဘုရားရှင်က-

“သာရိပုတ္တရာ ဤလောက၌ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ-

- (၁) ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၂) နှောင်ဖွဲ့အပ်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၃) သိုမှီးခြင်းကို ငဲ့ကွက်လျက် အလှူကို ပေးတယ်။
- (၄) အလှူရဲ့ အကျိုးကို နောက်ဘဝ ခံစားရမှာပဲလို့ ရည်ရွယ်ပြီး အလှူကို ပေးတယ်။ အဲဒီ အလှူရှင်ဟာ ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် နတ်ဖြစ်ခြင်းဆိုတဲ့အကျိုးကို ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိတယ်။ သူ့အကျိုးပေးကုန်သွားလျှင် အောက်ဘုံသို့ ပြန်ကျလိမ့်မယ်။

သာရိပုတ္တရာ... အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကတော့-

- (၁) ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိဘဲ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၂) နှောင်ဖွဲ့တဲ့စိတ် မရှိဘဲ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၃) သိုမှီးခြင်းကို မငဲ့ကွက်ဘဲ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၄) နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်ရဲ့ အထောက်အပံ့အတွက် မဟုတ်ပါဘဲ အလှူပေးခြင်းဟာ ကောင်းမွန် မြင့်မြတ်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး အလှူကို ပေးတယ်။

- (၅) မိဘရိုးရာ ရှေးအခါက ပြုခဲ့တဲ့တရားမို့ မိဘဘိုးဘွားတို့ရဲ့ အစဉ်ကို မပျက်စေချင်လို့ အလှူကို ပေးတယ်။
- (၆) ရဟန်းဆိုတာ လူတို့လို ဝမ်းရေးအတွက် အခြားအလုပ်မျိုး လုပ် ကိုင်နိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ အလှူခံစားတဲ့ အလုပ်မျှသာရှိတယ်။ အခြား အလုပ်မျိုး လုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ ငါတို့က လုပ်ကိုင်ခွင့်မရှိတဲ့ ရဟန်း တို့အား အထိုက်အလျောက် ပေးလှူသင့်တယ်လို့ ယူဆပြီး အလှူကို ပေးတယ်။
- (၇) အလှူရှင်ကြီးတွေကို အားကျပြီးတော့လည်း ပေးလှူတတ်ကြ တယ်။
- (၈) အလှူပေးတယ်ဆိုတာဟာ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတယ်။ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စရာ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆပြီး ပေးလှူတာလည်း ရှိတယ်။
- (၉) သမထ ဝိပဿနာစိတ်ရဲ့ အဆင်တန်ဆာဖြစ်အောင် အခြံအရံ ဖြစ်အောင် အထောက်အပံ့ဖြစ်အောင် ပေးလှူတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလို အသီးသီးသော ရည်မှန်းချက်တွေနှင့် ပေးလှူကြရာမှာ ရုပ်နာမ်ကို ငဲ့ကွက်ခြင်း စသည်မရှိဘဲ သမထ ဝိပဿနာစိတ်ရဲ့ အဆင်တန်ဆာဖြစ်အောင် ပေးလှူခဲ့လျှင် ထိုအလှူဒါနဟာ ဘုံ အားဖြင့် ဗြဟ္မာဘုံရောက်အောင် အကျိုးပေးနိုင်တယ်။ ပုဂ္ဂိုလ် အားဖြင့်ဆိုလျှင် အနာဂါမ်ထိအောင် အကျိုးပေးနိုင်တယ်။

“ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... အလှူဒါနရဲ့ အကျိုးကြီးခြင်း မကြီးခြင်း ဟာ ဤလို ပေးလှူသူရဲ့ စိတ်ဓာတ် ကွာခြားမှုကြောင့် ဖြစ်တယ်။”

ယခု တင်ပြခဲ့တာက ဒါနမဟပုလသုတ်ကို အကျဉ်းချုပ် တင်ပြချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဤသုတ်မှာ စာဖတ်သူကို သိစေချင်တာက ပေးလှူသူရဲ့ စိတ် ဓာတ်ဟာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို မငဲ့ကွက်ဘဲ ရုပ်နာမ်ချုပ်ရာ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်အထိ ရည်မှန်းခဲ့လျှင် အလှူရဲ့ အကျိုးဟာ အနာဂါမ်အထိ အကျိုးပေးကြောင်း တိတိကျကျ သိစေချင်တာပါပဲ။

ဤ ပါဠိတော်မှာ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ တွေဝေဖွယ်ရာ အချက်ရှိ

နေပါသေးတယ်။ သည်အချက်က ဘာလဲဆိုတော့ ဒါနက သီလက ဘာဝနာ ကံရယ်လို့ ကုသိုလ်ကံသုံးပါးရှိရာမှာ ဒါနကုသိုလ်ကံ သီလကုသိုလ်ကံဆိုတာ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ကာမကုသိုလ်ကံမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အတိအကျပြောရလျှင် ကာမကုသိုလ်ကံဆိုတာ ကာမကုသိုလ်စိတ် ၈-ခုမှာ ယှဉ်တဲ့ စေတနာ မျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကာမကုသိုလ်ကံမျှသာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့အကျိုး အာနိသင်ဟာ ဘုံအားဖြင့် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံကို လွန်မြောက်နိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ အကျိုးဝိပါက်အားဖြင့်လည်း ကာမဝိပါက်စိတ် ၈-ခုကို ပိုလွန်နိုင်ဖွယ် မရှိဘူး။ သို့ပါလျက် ဒါနရဲ့အကျိုးဟာ အနာဂါမ်အထိ အကျိုးပေးတယ်ဆိုတော့ “ပိုက်ဆံတစ်ပဲနှင့် ငါးကြင်းခေါင်း ရိုက်ခွဲ” ဆိုသလို ဖြစ်မနေဘူးလားလို့ ထင်မြင်စရာ ရှိနေပါတယ်။

ဤနေရာမှာ သတိထားဖို့အချက်က အလှူရှင်ရဲ့ စိတ်နေစိတ်ထား ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်နေစိတ်ထား ကွာခြားလို့ အကျိုးပေး ကွဲပြားတယ်လို့ ယခု သုတ်မှာ ဆိုထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု ဒါနမဟာပူလသုတ်ကို ပြန်လှန်စစ်ဆေးကြည့်ရှုခဲ့လျှင် အလှူရှင်ဟာ ရုပ်နာမ်ကို ငဲ့ကွက်ခဲ့သော် တဏှာနှင့် နောင်ဖွဲ့ခဲ့သော် ပစ္စည်းကုန်မှာကို စိုးတရွံ့ရွံ့နှင့် ပစ္စည်းအပေါ် ကပ်ငြိမှု ရှိနေခဲ့သော် ဤအလှူကြောင့် နောင်ဘဝ မိမိကျကျ ခံစားမှုကို ရည်မှန်းခဲ့သော် ထိုအလှူရှင်ရဲ့စိတ်ဟာ တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို လုံးဝ ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါဘူး။ ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ ဝဋ်တရားကိုသာ မှီတွယ်လို့ “ဝဋ္ဋနိသီတဒါန”သာ ဖြစ်တယ်။ စကားရှင်းရှင်းပြောရလျှင် အလှူရှင်ဟာ ဤအလှူကြောင့် နောင်အခါ လူကောင်း နတ်ကောင်းသာ ဖြစ်ချင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို မလိုချင်ပါဘူးတဲ့! မလိုချင်ပါဘူးဆိုတဲ့လူကို ယူပါ ယူပါလို့ အတင်းပေးပေမယ့် သူမှ မရချင်တာ ဘယ်မှာ ယူပါတော့မလဲ။

ဒါကြောင့် တဏှာလွန်ကဲတဲ့ ဤ ဘဏှုတ္တရိယ ဒါနဟာ ကာမသုဂတိ ဘဝမျှကိုသာ အကျိုးပေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုး မပေးပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးမပေးတာက ဒါနကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါနရှင်ရဲ့ စိတ်နေစိတ်ထား ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

အနုနှင့်အရင့်

ဒါနရှင်ဟာ ရုပ်နာမ်ကို မငဲ့ကွက်၊ နောင်ဘဝ ဇိမ်ကျကျဖြစ်ဖို့ မရည်ရွယ်၊ တဏှာပယ်ခွာဖို့ကိုသာ ရည်ရွယ်ခဲ့လျှင် သူ ရည်ရွယ်တဲ့အတိုင်း တဏှာ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်အထိ ဧကန် အကျိုးပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါနဟာ အပြင်တဏှာကို သတ်တဲ့တရားဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာက အတွင်းတဏှာကို သတ်တဲ့ တရားဖြစ်တယ်။ အပြင်တဏှာ မသေဘဲ အတွင်းတဏှာ မသေဘူး၊ အတွင်းတဏှာ မသေဘဲလည်း နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် မပြုနိုင်ဘူး။ ဤသို့ အကြောင်းတရား အကျိုးတရားတို့ကို ဆက်စပ် ကြည့်ရှုခဲ့ပါလျှင် အပြင်တဏှာကိုသတ်တဲ့ ဒါနနှင့် အတွင်းတဏှာကိုသတ်တဲ့ ဝိပဿနာဟာ အနုအရင့်မျှသာ ကွာခြားတယ်။ ဒါနကို နုသောဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာကို ရင့်သောဝိပဿနာလို့ ခေါ်ဆိုနိုင်တယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒါနဆိုတာ “ဒါနံ ပရိစ္ဆာဂလက္ခဏံ” ဆိုတဲ့အတိုင်း စွန့်ပစ်တာကို ဆိုလိုတယ်။ ဝိပဿနာဟာ နိဗ္ဗာန်ဝင်ပြီး ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို စွန့်ပစ်ရန် ဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အတွင်းရုပ်နာမ်ကို တပ်မက်တဲ့ တဏှာကို စွန့်ပစ်ရန် ဖြစ်တယ်။ ဤလို ချိန်ထိုးကြည့်လျှင် ရိုးရိုးဒါနက အပြင်အပအာရုံကို တပ်မက်တဲ့တဏှာကို စွန့်ပစ်စေတတ်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာက အတွင်းအာရုံကို တပ်မက်တဲ့တဏှာကို စွန့်ပစ်စေတတ်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရိုးရိုးဒါနကို နုသောဒါန၊ ဝိပဿနာကို ရင့်သောဒါနလို့လည်း ခေါ်ဆိုနိုင်တယ်။ ဒါနနှင့် ဝိပဿနာဟာ ဤပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အနုအရင့်မျှသာ ကွာခြားတဲ့အတွက် ဒါနတရားဟာ-

- ❖ ဒါနံ သဂ္ဂဿ သောပါဏံ = နယ်ပြည်ကို တက်ဖို့ စောင်းတန်း လှေကားနှင့်လည်း တူတယ်။
- ❖ ဒါနံ ပါထေယျ မုတ္တမံ = သံသရာ လမ်းခရီးမှာ စားသောက် သုံးဆောင်ဖို့ မြတ်သောရိက္ခာထုပ်ကြီးလည်း ဖြစ်တယ်။
- ❖ ဒါနံ ဥဇုဂတံ မဂ္ဂံ = နိဗ္ဗာန်သို့ ဖြောင့်ဖြောင့်သွားနိုင်သော ခရီးမှန်လည်း ဖြစ်တယ်။

❖ ဒါနံ မောက္ခပဒံ ဝရံ = မြတ်သောမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရဲ့ အကြောင်း၊ စစ် အကြောင်းမှန်လည်း ဖြစ်တယ်လို့

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒါနဟာ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးကြောင်း အလွန်သိသာ ထင်ရှားလှပါတယ်။ အလွန် သိသာထင်ရှားလွန်းလို့လည်း နိဗ္ဗာန်ကို ရှာမှီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်လျှင် ဒါနကို ပြုကြရမဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဒါနကို မပြုလိုဘူး၊ ကိုယ့်ပစ္စည်းကို သူတစ်ပါးအား အလကား မပေးနိုင်သေးဘူးဆိုပါလျှင် ဗာဟိရဝတ္ထုများကို အပြင်အာရုံအပေါ် တပ်မက်ခြင်း ပြင်းပြတဲ့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ တဏှာလက်ဆုပ်ဟာ အင်မတန် မြဲမြံ နေတုန်းပင် ရှိနေပါသေးတယ်။ အပြင်တဏှာ လက်ဆုပ်ကိုမျှ မဖြေနိုင်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အတွင်းတဏှာ လက်ဆုပ်ကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဖြေနိုင်မယ် မဟုတ်သေးပါဘူး။

အချစ် အနိမ့်အမြင့်

ကျမ်းလာ စကားအရ ပြောရမည်ဆိုလျှင် သတ္တဝါတစ်ယောက်ဟာ မိမိရဲ့အသက်ကို အချစ်ဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အသက်ရဲ့အောက် မျက်စိ နား နှာ အင်္ဂါခြေလက်ဆိုတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာကို ချစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့အောက် သားမယား၊ လင်၊ ရွှေငွေလယ်ယာစတဲ့ ဗာဟိရဝတ္ထုများကို ချစ်ပါတယ်။ အချစ်ဆိုတဲ့ တရားဟာ ဤကဲ့သို့ အနိမ့်အမြင့် ကွာခြားနေလို့ အသက်အတွက် ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းကို စွန့်နိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းအတွက် သားမယားလင် စသော ဗာဟိရဝတ္ထုများကို စွန့်နိုင်ပါတယ်။

ဤစကားရပ်ကို မဟာရဟန်းတိကျမ်းမှာ “စဇေ ခနံ အင်္ဂဝရဿ ဟေတု၊ အင်္ဂံ စဇေ ဒီပိတံ ရက္ခမာနော” လို့ ပြဆိုပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဤကျမ်းဂန်လာ စကားဟာ လောက သဘာဝရဲ့ အမှန်ဖြစ်ရပ်ကို ထုတ်ဖော်ပြဆိုထားတာ ဖြစ်လို့ လွဲမှားတာ ဘာမျှ မပါပါဘူး။ ဤစကားရပ်အရ ပြောရလျှင် တပ်မက်မှုတဏှာ(အချစ်)ဟာ အဝေးဝတ္ထုကစပြီး အနီးဝတ္ထုအထိ တစ်စတစ်စ ကြီးမားရင့်ကျက်ခဲ့တာမို့ ရွှေငွေလယ်ယာစတဲ့ အပြင်အပ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမျှ မစွန့်နိုင်သူဟာ သားမယားကို စွန့်ပစ်နိုင်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ သား မယား

ကို မစွန့်နိုင်တဲ့သူဟာ မိမိရဲ့ မျက်စိ၊ နား၊ နှာစတဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းကို စွန့်ပစ်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး၊ မိမိရဲ့ မျက်စိ၊ နား၊ နှာစတဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းကို မစွန့်ပစ်နိုင်သူဟာ အသက်ကို စွန့်ပစ်နိုင်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး။

ဤနေရာမှာ ဒါနဆိုတာဟာ အပဝတ္ထု စွန့်ပစ်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဝင်တယ် ဆိုတာက ပညတ်အားဖြင့် အသက်၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကို စွန့်ပစ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အပဝတ္ထုကလေးကိုမျှ မစွန့်မပစ်နိုင် သေးတဲ့သူဟာ အသည်းနှစ်အောင် စွဲချစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ဘယ်မှာ စွန့်ပစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာအပေါ် တပ်မက်တဲ့ တဏှာကို မစွန့်ပစ်နိုင် လျှင်လည်း ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်လို့ ဖြစ်ပါတော့မလဲ။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်လိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ပိတ်ဆို့တတ်တဲ့ တဏှာအင်အား နည်း ပါး ယုတ်လျော့သွားအောင် ဒါနကို ပြုရပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို မဝင်လိုသေး သော်လည်း သံသရာဘဝရှိကြောင်း သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့ကလည်း သံသရာ ရဲ့ ရိက္ခာအတွက် ဒါနကို ပြုကြပါကယ်။ လောကမှာ ဒါနမပြုသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရယ်လို့ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိပါဘူး။ လူရော နတ်ရော တိရစ္ဆာန်ရော ယောက်ျားရော မိန်းမရော ဘုန်းကြီးရော သီလရှင်ရော အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ် တွေဟာ ဒါနပြုသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်းပါပဲ။ သို့သော် ဒါနပြုသင့်သော်လည်း မပြုလုပ်သူ နှစ်ဦးတော့ဖြင့် ရှိပါသတဲ့။ ဒါန မပြုလုပ်သူ နှစ်ဦးဆိုတာ ဘယ် သူတွေတဲ့လို့ သိရအောင် “ဗိဠာရကောသိယဇာတ်” ကို အတိုချုံးပြီး ပြောပြ ပါ့မယ်။

ဗိဠာရကောသိယဇာတ်

ဘုရားရှင် ရွှေလက်ထက်တော်ကာလက အလွန် အလှူ ဝါသနာ ကြီးမားတဲ့ ရဟန်းတော်တစ်ပါး ရှိတယ်။ အဲဒီ ရဟန်းတော်ဟာ မည်သည့် ပစ္စည်းကိုပင် ရခဲ့သည်ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးကို ခွဲဝေလှူဒါန်းခြင်း မပြုရသမျှ သုံးဆောင်ခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။ သည်အကြောင်းကို ရဟန်းတော်များက ဘုရားရှင် ထံ လျှောက်ထားကြတော့ ဘုရားရှင်က “ရဟန်းတို့... ဤရဟန်းဟာ ရှေး ဘဝက ဒါနရဲ့ အကျိုးတရားကို မသိတဲ့အတွက် မိမိပစ္စည်းရဲ့ အပေါ်မှာ အင် မတန် ခင်တွယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ဖူးတယ်။ ဒါနရဲ့ အကျိုးပြုပြီး ငါ ဆုံးမတဲ့အတွက်

အလှူအတန်း ဝါသနာပါခဲ့တာဟာ ယခုဘဝထိအောင်ပင် ဖြစ်တယ်”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဤအခါ ရဟန်းတော်များက တောင်းပန်လျှောက်ထားကြလို့ ဒသနိပါတ်တော်မှာ ဗိဠာရကောသိယဇာတ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗိဠာရကောသိယအမည်ရှိတဲ့ သူဌေးဟာ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကိုမျှ ပေးလှူခြင်း မရှိခဲ့ဘူး။ အလှူခံလာလျှင် အတင်းမောင်းနှင်ပြီး ထုတ်တတ်ပါသတဲ့။ ကောသိယသူဌေးကသာ မပေးမလှူခြင်းဖြစ်တယ်။ သူ့အဖေ သူ့အဘိုး သူ့အဘေးစတဲ့ သူ့ရဲ့ အဆက်တွေကတော့ အလှူဒါနကို အမွန်အမြတ် လှူခဲ့သူများ ဖြစ်ကြတယ်။ ထိုအလှူရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် သူ့အဖေဟာ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သား ဖြစ်နေတယ်။ သူ့အဘိုးက မာတလိနတ်သား ဖြစ်နေတယ်။ သူ့အဘေးက သူရိယနတ်သား ဖြစ်နေတယ်။ သူ့အဘိက စန္ဒနတ်သား ဖြစ်နေတယ်။ သူ့အဘင်က သိကြားမင်းကြီး ဖြစ်နေတယ်။

တစ်နေ့သောအခါ သိကြားမင်းကြီးဟာ သူ့အနွယ် အစဉ်အဆက်ကို ရွှဲကြည့်တဲ့အခါ သူ့ရဲ့ သားစဉ် မြေးဆက်များဟာ အလှူဒါနရဲ့ ကောင်းမှုကြောင့် နတ်ဖြစ်နေကြတာကို မြင်ပြီး ခြောက်ဆက်မြောက် ကောသိယကျတော့ အလွန် ကပ်စေးနဲ့ ကော်တစ်ရာဖြစ်နေတာကို မြင်တယ်။ ဒါကြောင့် နောက်ဘဝက သူ့ရဲ့ သား မြေး မြစ် တီဖြစ်ကြတဲ့ နတ်သားလေးယောက်တို့နှင့် တိုင်ပင်ပြီး အလှူခံပုဏ္ဏားများ အသွင်ဖြင့် ကောသိယသူဌေးထံကို လာခဲ့ကြတယ်။ သူဌေးထံ ရောက်တဲ့အခါ သိကြားမင်းက ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက်ပြီး “အကျွန်ုပ်ကို ထမင်းလှူပါ” လို့ ပြောတယ်။ သူဌေးက “ဘယ်က ထမင်းလဲ၊ ပေးစရာ မရှိဘူး၊ ထွက်သွား” လို့ မောင်းမဲ ဆဲဆိုတော့ သိကြားမင်းက-

“အို သူဌေး... သူတော်ကောင်းများဟာ ကိုယ်တိုင်ချက်တာ မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါး လောင်းလှူလို့ရတဲ့ ဆွမ်းကိုသော်လည်း တစ်ဆင့် ပေးလှူတတ်ကြပါသေးတယ်။ သင့်မှာ ပစ္စည်းတွေ အများကြီး အလိုရှိသလောက် ချက်နိုင်ပါလျက်နှင့် ဘာကြောင့် လှူချင်တဲ့စိတ် ခေါင်းပါးရပါသလဲ။ လောကမှာ လှူလို တန်းလို ပေးကမ်းလိုတဲ့စိတ် ခေါင်းပါးတာဟာ မကောင်းဘူး။

လောကမှာ မပေးလှူတဲ့သူဟာ နှစ်ယောက်တည်းသာ ရှိတယ်။ တစ်ယောက်က မိမိရဲ့ပစ္စည်းကို နှမြောဝန်တိုတဲ့သူ၊ တစ်ယောက်က ကာမ

ဂုဏ် ပျော်ပါးပြီး ဘဝကို မေ့လျော့နေတဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ ကောင်းမှုအကျိုးကို သိမြင်နားလည်တဲ့ ပညာရှိမှန်လျှင် အလှူဒါနကို အမှန်ပင် ပြုသင့်လှပါတယ်” လို့ ပြောတယ်။

သိကြားမင်း တရားဟောကောင်းတာနှင့် သူဌေးက ထမင်း အနည်းငယ် ပေးလှူမည် ကြံတုန်း စန္ဒနတ်သား ပုဏ္ဏား ရောက်လာပြီး “ထမင်းနည်းနည်းလှူပါ” လို့ အလှူခံပြန်တယ်။ သည်တော့ သူဌေးက “ဟေ-ဟေ မလှူနိုင်ဘူး၊ လာမတောင်းနှင့် ထွက်သွား၊ သင့်အတွက် ထမင်း မရှိဘူး” လို့ ပြောတယ်။ စန္ဒနတ်သားပုဏ္ဏားဟာ သိကြားပုဏ္ဏားကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး “ကျွန်ုပ်က ဟိုပုဏ္ဏားကြီး အိမ်တွင်းနေတာ မြင်တော့ ပုဏ္ဏားတွေကို ကျွေးမွေး လှူဒါန်းနေတယ်ထင်လို့ လာတာပါ။ အို သူဌေးကြီး... အချို့က လှူလျှင် ကုန်တယ်၊ ကုန်လျှင် ငတ်ရချည်ရဲ့လို့ ငတ်မှာ ကြောက်ပြီး မလှူကြဘူး၊ အမှန်တော့ အဲဒီ ငတ်တဲ့ဘေးဟာ လှူတဲ့သူဆီ မရောက်ပါဘူး၊ အလှူကြောက်တဲ့သူဆီကိုသာ ရောက်မြဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝန်တိုလောဘ မဆွေရစိတ်ကို ပယ်ဖျောက် နှိမ်နင်းပြီး တတ်နိုင်သလောက် ပေးလှူသင့်ပါတယ်။ အလှူဒါနဆိုတာ တမလွန်လောကမှာလည်း အလှူရှင်ရဲ့ အားထားရာ မှီခိုရာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ပြောတယ်။

စန္ဒနတ်သားပုဏ္ဏား အပြောကောင်းတာနှင့်ပဲ သူဌေးဟာ နည်းနည်းစိတ်ညွတ်လာပြီး “အင်း အင်း...နည်းနည်းတော့ ပေးရတာပေါ့၊ ထိုပုဏ္ဏားကြီး ရှိရာ သွားထိုင်ပြီး ခဏစောင့်ပါဦး” လို့ ပြောသတဲ့။ သည်အချိန်မှာ သူရိယနတ်သား ပုဏ္ဏားရောက်လာပြန်ပြီး “အို သူဌေးကြီး... အချို့သော လူယုတ်မာများဟာ အလှူအတန်း မပြတ်ပြုလုပ်ခဲ့ကြတဲ့ သူတော်ကောင်းကြီးများတို့ရဲ့ အတုကို မလိုက်နာကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝန်တိုလောဘ မဆွေရ အားကြီးပြီး မပေးရက် မကမ်းရက်တဲ့ သူယုတ်မာတွေ သေလျှင် ငရဲကို ရောက်ကြရတယ်။ လှူဒါန်းပေးကမ်းလေ့ရှိတဲ့ သူတော်ကောင်း ကွယ်လွန်လျှင်တော့ နတ်ပြည်ကို လားကြရတယ်” လို့ ပြောတယ်။ သည်တော့ သူဌေးက “အသင် ပုဏ္ဏားလည်း အပြောမည့်ဘူး၊ နည်းနည်းတော့ ပေးရသေးတာပေါ့၊ ထိုပုဏ္ဏားကြီးတွေနှင့် စကားစမြည်ပြောယင်း ခေတ္တငဲ့ပါဦး” လို့ ပြောတယ်။

သည်လို ပြောနေတုန်းမှာပဲ မာတလိနတ်သား ပုဏ္ဏားရောက်လာပြီး “ထမင်း နည်းနည်းပေးပါ” လို့ တောင်းပြန်တော့ သူဌေးက “ဟေ့ ဟေ့-မင်းတို့ ပုဏ္ဏားတွေဟာ သူတောင်းစားတွေ ဝိုင်းတောင်းသလို ဖြစ်နေပြီ။ မပေးနိုင်ဘူးကွာ၊ သွားဟေ့” လို့ မောင်းမဲတော့ မာတလိနတ်သား ပုဏ္ဏားက- “အို သူဌေး... အချို့သော သူတော်ကောင်းတွေဟာ ပစ္စည်းနည်းနည်းမျှ ရှိသော်လည်း တတ်နိုင်သလောက် ပေးလှူကြတယ်၊ အချို့ သူယုတ်မာတွေကတော့ ပစ္စည်းဥစ္စာ အများကြီး ရှိပါလျက်နှင့် မပေးမလှူကြဘူး၊ စေတနာသဒ္ဓါတရား ရှေ့ထားပြီး ပေးလှူပါလျှင် အလှူဒါနဆိုတာ အနည်းငယ်လှူရုံနှင့် အကျိုးပေး အင်မတန် ကြီးမားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ပစ္စည်းထဲက နည်းနည်းလောက်တော့ ဖွဲပြီး ပေးလှူသင့်ပါတယ်” လို့ ပြောတယ်။

သည်လို ပြောတော့ သူဌေးက “ကဲ ကဲ ဒါလောက် ရချင်လျှင်ဖြင့် ဟောဟို ပုဏ္ဏားတွေဆီ သွားပြီး ခဏ စောင့်ပေးဦးတော့” လို့ ပြောကာရှိသေးပညာသီခနတ်သား ပုဏ္ဏား ရောက်လာပြီး ထမင်းကို တောင်းပြန်တယ်၊ သည်တော့ သူဌေးက “ဟာ...ဟိုပုဏ္ဏားတွေကိုတောင် ဘယ်နှယ်မှ မလုပ်ရသေးဘူး၊ ခင်ဗျားက ရောက်လာပြန်ပြီ၊ ဘယ်မှာ တတ်နိုင်တော့မလဲ၊ မပေးနိုင်ဘူး၊ ထွက်သွား” လို့ ပြောတယ်၊ ပညာသီခနတ်သား ပုဏ္ဏားက “သူဌေးကြီးရယ် သူဌေးကြီးရဲ့ ပစ္စည်းတွေဟာ မိဘဘိုးဘွားလက်ထက်က အမွေပစ္စည်းတွေမို့ အင်မတန် စင်ကြယ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီလို စင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းတွေကို ပေးလှူရခြင်းဟာ မစင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းကို ပေးလှူရခြင်းထက် သာလွန်ပြီး အကျိုးကြီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အနည်းငယ်တော့ ပေးလှူသင့်ပါတယ်” လို့ ပြောတယ်။

သူဌေးက “စင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းနှင့် မစင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်း ဘာများ ထူးခြားလို့ အကျိုးပေး ကွဲပြားရတာလဲ ပုဏ္ဏားကြီးရဲ့” လို့ မေးတော့ ပညာသီခနတ်သား ပုဏ္ဏားက “စင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းနှင့် မစင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်း ဘယ်မှာ မထူးခြားဘဲ ရှိပါ့မလဲ၊ မစင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းဆိုတာ သူတစ်ပါးကို နိပ်စက်ညှဉ်းပန်း သတ်ဖြတ်ပြီး သူတစ်ပါး မျက်ရည်ယိုမှ ရလာတဲ့ပစ္စည်း မဟုတ်လား၊ သည်လို မစင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းကို ပေးလှူတဲ့အတွက် စင်ကြယ်တဲ့ပစ္စည်းကို

ပေးလှူသလောက် ဘယ်မှာ အကျိုးပေး ထက်မြက်နိုင်ပါ့မလဲ” လို့ ပြောတော့ သူဌေးက “အင်း အင်း... အသင်ပုဏ္ဏားလည်း အပြောအဆို မညံ့ဘူး၊ နည်း နည်းတော့ ပေးရသေးတာပေါ့၊ ဟို ပုဏ္ဏားကြီးတွေဆီသွားပြီး ခဏလောက် စောင့်ဦး” လို့ ပြောပြီး အိမ်ကျွန်မကို-

“ဟဲ့ အိမ်ကျွန်မ... ဟို ပုဏ္ဏားတွေကို မနင်းနယ်ရသေးတဲ့ စပါးနဲ့ နည်းနည်းစီလောက် ပေးလိုက်စမ်း” လို့ ခပြောသကဲ့သို့၊ သည်စကား ပုဏ္ဏားတွေ ကြားတော့ “ဟေ့ ဟေ့ သူဌေး... ငါတို့ဟာ စပါးနဲ့ကို မကိုင်ကောင်းဘူး၊ စပါးနဲ့တော့ မလှူနှင့်ဟေ့” လို့ ပြောတယ်၊ သူဌေးက... “စပါးနဲ့ မကိုင် ကောင်းဘူးဆိုလျှင် ဆန် နည်းနည်းစီလောက် ကော်ပေးလိုက်ပါ” လို့ ပြော ပြန်ရော၊ ပုဏ္ဏားတွေက “ဟေ့ သူဌေး... ငါတို့ဟာ ဆန်စိမ်းကိုလည်း မခံ ယူဘူး၊ ဆန်စိမ်းကိုတော့ မလှူနဲ့” လို့ ပြောပြန်တယ်၊ သူဌေးက “ဆန်စိမ်း အလှူမခံလျှင် နွားစားဖို့ ချက်ထားတဲ့ ထမင်းကြမ်း နည်းနည်းစီလောက် ပေးလိုက်” လို့ အမိန့်ပေးသကဲ့သို့။

ကျွန်မလည်း သူဌေးရဲ့ အမိန့်အတိုင်း နွားစားထမင်းကြမ်းကို ထမင်း ပွဲနှင့် ပြင်ဆင်ပြီး ပုဏ္ဏားများကို ကျွေးတယ်၊ နတ်ပုဏ္ဏားများလည်း ထမင်း ပွဲထဲက ထမင်းကြမ်းကို လက်ဖြင့်ဆုပ်တဲ့ပြီး အလုတ်အလွေး စားလိုက်ကြ တယ်၊ စားပြီး မကြာခင် အားလုံး ထမင်းနင်တဲ့ဟန်နှင့် မျက်လုံးတွေပြူးပြီး လဲကုန်ကြတယ်၊ သည်အခြင်းအရာကို ကျွန်မ မြင်တော့ သူဌေးဆီ ပြေးသွား ပြီး ပုဏ္ဏားတွေ ထမင်းနင်လို့ သေကုန်ပါပြီလို့ ပြောတာပေါ့၊ သည်တော့ သူဌေးက “ခက်ပြီ သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးတွေကို ထမင်းကြမ်းကျွေး သတ်တယ်လို့ အများက ငါ့ကို ကဲ့ရဲ့ကြတော့မှာပဲ၊ သည်လို မကဲ့ရဲ့နိုင်အောင် ထမင်းပွဲထဲက ထမင်းကြမ်းတွေကို ထမင်းနုနှင့် လဲပစ်မှ တော်ပေမယ်” လို့ ထမင်းကြမ်းနှင့် ထမင်းနု အလဲခိုင်းထားလိုက်တယ်၊ ပြီးမှ လူတွေကို ခေါ် ပြီး-

“ကြည့်ကြပါ မိတ်ဆွေတို့- ကျွန်ုပ်ဟာ သဒ္ဓါတရား ရှေ့မှာထားပြီး ပုဏ္ဏားကြီးတွေကို မွန်မွန်မြတ်မြတ် ကျွေးမွေးပါတယ်၊ ပုဏ္ဏားတွေ အစား ကြီးတာနှင့် အခု စားပိုးနှင့်ပြီး သေကုန်ပါပြီ၊ ဒါဟာ ကျွန်ုပ်ရဲ့အပြစ် မဟုတ်၊

အစားပုပ်တဲ့ ပုဏ္ဏားယုတ်တို့ရဲ့ အပြစ်သာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ တိုင်ကြားပြောဆိုပါသတဲ့။ ဤလို တိုင်ကြား ပြောဆိုနေတုန်း ပုဏ္ဏားတွေဟာ လဲရာက ထလာကြပြီး-

“အို လူအများတို့... ဤသူဌေးဟာ အလကား လိမ်လည်ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ အမှန် ငါတို့ကို ပေးတဲ့ထမင်းက နွားစာ ထမင်းကြမ်း ဖြစ်တယ်။ ငါတို့နှင့်ပြီးလဲကုန်မှ ဤ သလေးထမင်းနှင့် လဲလှယ်ထားခြင်းဖြစ်တယ်။ မယုံလျှင် ကြည့်ကြ။ ငါတို့ ထွေးပြမယ်” ဆိုပြီး ထမင်းကြမ်းတွေကို ထွေးအန်ပြီး ပြကြတယ်။ လာလာသမျှ လူအပေါင်းလည်း သည်အကြောင်းကို သိကြတော့-

“ဟယ် သူဌေးမိုက်... သင်ဟာ မိဘတို့ရဲ့ လှူမြဲကျင့်ဝတ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်တယ်။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မောင်းထုတ်တယ်။ ယခုလည်း ကြည့်ဦး။ ပုဏ္ဏားကြီးတွေကို ထမင်းကြမ်း ကျွေးပြီး ထမင်းနု ကျွေးပါတယ်ရယ်လို့ လူထုကို မြောင်လိမ်သေးတယ်။ သင့်ကိုယ်ကို မသေဘူးလူများ ထင်နေသလား။ သင်သေလျှင် သင်၏ ဤပစ္စည်းတွေကို လည်ပင်းမှာဆွဲပြီး ယူသွားဦးမှာလား” လို့ ဝိုင်းဝန်း ကဲ့ရဲ့ကြတယ်။

အဲသည်အချိန်မှာ သိကြားမင်းက-

“အို လူအပေါင်းတို့... ဤအိမ်မှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေဟာ ဘယ်သူ့ပစ္စည်းဆိုတာ သိကြပါရဲ့လား” လို့ မေးတယ်။ လူအများက “မသိပါဘူး” လို့ ပြောတဲ့အခါ သိကြားမင်းက သူတို့ရဲ့ နောက်ကြောင်းတွေကို ထုတ်ဖွင့်ပြောကြားပြီး “ငါတို့ဟာ ရှေးအခါက ဒါနကို မပြတ် ပြုစုခဲ့ကြလို့ အသီးသီး နတ်ဖြစ်ကြတယ်။ ပညာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်လျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဧကန်ပေးစွမ်းနိုင်တဲ့ ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်တို့ကို မပြတ် ပြုလုပ်သင့်တယ်။ ငါတို့ဟာ ငါတို့ရဲ့ အနွယ်ဖျက်ဆီးပြီး အပါယ်ကိုသွားမည့် ဤ သူဌေးယုတ်ကို သနားတဲ့အတွက် ယခုလာပြီး ဆုံးမခြင်းဖြစ်တယ်” လို့ မိန့်ဆိုတော်မူတယ်။

အဲသည်တော့မှ ဗိဇ္ဇာရကောသိယ သူဌေးလည်း နောင်တရပြီး “အရှင် သိကြားမင်း... ဤ ယနေ့ကစပြီး ဆွေမျိုးတို့ရဲ့ ကျင့်ဝတ်ကို မဖျက်ဆီးဘဲ အလှူဒါနကို ပြုပါတော့မယ်။ အလှူဦးကို မပေးမလှူဘဲ ရေ ဒန်ပူကိုတောင်

မသုံးဆောင်တော့ပါဘူး” လို့ ကတိခံယူပြီး ထိုအခါကစလို့ မပြတ် အလှူပေး ပါသတဲ့၊ ဤနိပါတ်တော်ကို ဇာတ်ပေါင်းတဲ့အခါ ကောသိယသူဌေးက အလှူမွှေ့လျော်တဲ့ရဟန်း၊ စန္ဒနတ်သားက အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ သူရိယနတ် သားက အရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ မာတလိနတ်သားက အရှင်မဟာကဿပ၊ ပဉ္စသီခ နတ်သားက အရှင်အာနန္ဒာ၊ သိကြာမင်းက ဘုရားရှင် ဖြစ်တော်မူတယ်လို့ ဇာတ်ပေါင်းပါတယ်။

ဤ ဗိဇ္ဇာရကောသိယဇာတ်မှာ ရယူလိုသော စကားရပ်ကတော့ ဘုရားအလောင်း သိကြာမင်း ဟောပြောတဲ့ “အလှူမပေးသူနှစ်ဦး” မျှသာ ဖြစ် ပါတယ်။ သို့သော် ဤဇာတ်တော်တစ်ခုလုံး အလှူနှင့်စပ်ပြီး သိမှတ်စရာများ ပါရှိတဲ့အတွက် ဇာတ်တော်တစ်ခုလုံး အတိုချုံး တင်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဤ ဇာတ်တော်လာ အလှူမပေးသူ နှစ်ဦးဆိုကာက-

(၁) ပစ္စည်းဥစ္စာကို နှမြောဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး။

(၂) ကာမဂုဏ်အကြား၌ မေ့လျော့နေသော ပမာဒပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး။
ဤ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဝန်တိုသူ

ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးအနက် မစ္ဆရိယပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဝန်တိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆို လိုတယ်။ ဝန်တိုဆိုတဲ့ မြန်မာစကားနှစ်လုံးမှာ “ဝန်” ဆိုတာက သူတစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက်ရမည့်တာဝန် ဖြစ်တယ်။ လူတွေမှာ တာဝန်အသီးသီး ရှိကြရာတွင် ကိုယ့်ထက်သာလွန်သူကို အမှန်တကယ် ကျေနပ်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ရမည့် တာဝန်တစ်ခုလည်း ရှိနေပါတယ်။ ဘာကြောင့် သည်တာဝန် ရှိရတာတုံးဆိုလျှင် လောကမှာ တိရစ္ဆာန်ဟာ ကိုယ့်ထက်သာ သူကို မနားလှပတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ထက်သာမည် ထင်ရတဲ့ ရင်သွေး ကိုသော်လည်း ငယ်စဉ်ကပင် သတ်ပစ်တတ်ကြတယ်။ လူဟာ တိရစ္ဆာန် မဟုတ်ဘူး၊ တိရစ္ဆာန်ထက် မြင့်မြတ်သူဖြစ်တယ်။ တိရစ္ဆာန်ထက် မြင့်မြတ် တဲ့အတွက် မြင့်မြတ်တဲ့စိတ် ရှိရမယ်။ ကိုယ့်ထက်သာသူကို မနိမ်ရဘူး၊ ဖျောက်မပစ်ရဘူး၊ ချီးမွမ်းရမယ်၊ မြှောက်စားရမယ်၊ ဝမ်းမြောက်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ဝန်ဆိုတာ သူတစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက်ရမည့်

တာဝန်လို့ ဆိုလိုတယ်။ “တို”ဆိုတာက တွန့်တိုတာကို ဆိုလိုတယ်။ စကား နှစ်လုံးစပ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က သူတစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက် ရမည့်တာဝန်မှ တွန့်တိုနေတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ဒါကြောင့် မစ္စရိယစိတ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကိုယ်သာ နှိမ်းသာချင်တယ်။ သူတစ်ပါးကို မချမ်းသာစေချင်ဘူး။ ကိုယ်က ပစ္စည်းပေးလိုက်လျှင် ထိုသူရဲ့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာသွားလိမ့်မယ်။ သူတစ်ပါးက ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာသွားတာကို အလိုမရှိဘူး။ ကိုယ်ချမ်းသာသလို သူ့ကို မချမ်းသာစေ ချင်ဘူး။ ဒါဟာ မစ္စရိယစိတ်ရဲ့ သဘောပါပဲ။ ဤမစ္စရိယဆိုတဲ့ တရားဆိုး သတ္တဝါတို့ရဲ့ သန္တာန်ကို ဝင်ရောက်လာခဲ့လျှင် မိမိပစ္စည်း သူတစ်ပါးနှင့် ဆက်ဆံတာကို သည်းမခံနိုင်ဘူး။ အလှူခံရဲ့ အရိပ်အရောင်ကို မြင်လျှင် မျက်စိ စပါးမွှေး စူးသလို ဖြစ်လာတတ်တယ်။ သူ့ရဲ့အသွင်ကို မြင်တာနှင့် ပင် အပြင်လူက “ဪ... သူ့ပစ္စည်း ထိမှာစိုးလို့ တွန့်တိုနေရှာပြီကိုး” လို့ သိသာပါတယ်။

ဤမစ္စရိယစိတ်ဆိုတဲ့ တရားဟာ အမှန်တော့ တစ်ကိုယ်ကောင်းကြံ တဲ့ တရားပါ။ ကိုယ်ကောင်းလျှင် ပြီးရော၊ ဘယ်သူသေသေ ဘာအရေးထား ရမလဲဆိုတဲ့ သူဟာ တစ်ရက်တော့ ကိုယ့်ကိုပြန်ပြီး ဒုက္ခတွေ့တတ်ပါတယ်။ သည်အကြောင်းကို သုတ်မဟာဝါ သက္ကပဉ္စသုတ်မှာ သိကြားမင်းက ဘုရားရှင် ကို-

“အရှင်ဘုရား... သတ္တဝါတွေဟာ ပင်ပန်း ညှိုးနွမ်းခြင်း၊ ဒဏ်ထိခြင်း၊ ရန်များခြင်း၊ စိတ်မချမ်းသာခြင်း မဖြစ်လိုပါဘဲလျက် ဖြစ်နေကြရပါတယ်။ ဤသို့ ဒုက္ခမဖြစ်လိုပါပဲ ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်းဟာ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့်ပါလဲ ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ဘုရားရှင်က “အို သိကြားမင်း... သတ္တဝါတွေဟာ ဒုက္ခ မဖြစ်ချင်ပါ ပဲလျက် ဒုက္ခ ဖြစ်ရခြင်းဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ “မစ္စရိယ”ဆိုတဲ့ ကိုယ့်ပစ္စည်းအပေါ် မခွဲနိုင် မခွါရက် တပ်မက်ခြင်းနှင့် ဣဿာခေါ်တဲ့ သူ တစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာတာ မနာလိုခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်တယ်” လို့ အတိ အလင်း ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိသမ္ပဇညတရား ရှိတဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ ထို တပ်မက်စွဲငြိမှု မစ္ဆရိယတရား ကင်းပါးအောင် တတ်အားသမျှ အလှူဒါန ပြုသင့်ကြပါတယ်။

တတ်အားသမျှဆိုသည်မှာ

တတ်အားသမျှ အလှူဒါန ပြုသင့်တယ်ဆိုလို့ ဘုရားအလောင်းတော် ကြီးများလို အိတ်သွန်ဖာမှောက် ဘာလောက်မျှ မကျန်အောင် ပေးလှူပစ် ရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်ကတော့ အလှူပေးတယ်ဆိုတာ စိတ်ရဲ့ ကြည်လင်မှုကို ဖြစ်စေဖို့ပါပဲ။ ပေးကမ်းလှူဒါန်းလေ့ ရှိတဲ့သူဟာ တစ်စုံ တစ်ခုကို ပေးလှူလို့ မိမိလှူတဲ့ပစ္စည်းကို အလှူခံဖြစ်သူက မွန်မွန်မြတ်မြတ် သုံးဆောင်တာကို မြင်ရလျှင် အင်မတန် ဝမ်းမြောက်တတ်ကြပါတယ်။ ဝမ်း မြောက်တဲ့အတွက် စိတ်ဓာတ်ဟာ ကြည်လင် သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းပါတယ်။ အလှူအတန်း ပေးကမ်း လှူဒါန်းပါလျက်နှင့် စိတ်ဓာတ် မကြည်လင် မသန့် ရှင်းမှု ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဆွမ်းဆန်ထဲ ကြွက်ချေးရောဆိုသလို စိတ်မကြည်ဖို့ အကြောင်း တစ်ခု ရောနှောနေလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီအကြောင်းဟာ တဏှာအားကြီးပြီး အနည်းငယ်မျှသော ပစ္စည်း ကလေးကိုမျှ မစွန့်လွှတ်နိုင်တဲ့ မစ္ဆရိယစိတ်ကြောင့်လား။ ဒါမှမဟုတ် ဂုဏ် ပကာသန မက်မောပြီး ရှိတာက နည်းနည်း ပေးလှူတာက များများဖြစ်ပြီး စားဝတ်နေရေး ထိခိုက်သွားလို့လား တစ်ခုခုကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ စိတ်ဓာတ် ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်တဲ့ အဲဒီ တစ်ခုခုသော အကြောင်းကို ပယ်ရပါလိမ့်မယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာအပေါ် အလွန် နှမြောလွန်းနေလျှင်လည်း ပစ္စည်းလည်း မမြဲ၊ မိမိ လည်း မမြဲ၊ ဘာမျှ မမြဲသော သဘောကို ဆင်ခြင်ပါ။ အလှူကိုလည်း ကိုယ် နှင့်တန်သလောက်သာ ပေးပါ။ သူတစ်ပါး မြှောက်တိုင်း အရမ်းမပေးပါနှင့်။ အလှူကို အရမ်းပေးမိလျှင် စိတ်ကြည်လင်မှု မဖြစ်ဘဲ ရေစက်ချတဲ့အခါ “သောက်ကျိုးကြီး နဲပါပြီဗျို့” လို့ အော်ရလောက်အောင် စိတ်ညစ်ညူးမှု ဖြစ် တတ်ပါတယ်။ အလှူဒါနကို မှီပြီး စိတ်ညစ်ညူးမှု မဖြစ်ပါစေနဲ့။ ဒါကြောင့် မိမိပစ္စည်းကို တတ်နိုင်သလောက်သာ လှူပါ။ လှူမိတာ မှားပါပေါ့ဆိုတဲ့ အဖြစ်မျိုးရောက်အောင် ဘယ်တော့မှ မလှူပါနှင့်။ သည်နေရာမှာ ဟတ္ထိပါလ တို့ လှူသွားပုံဟာ အင်မတန် အတုယူစရာ ကောင်းပါတယ်။

ဝိသတိနိပါတ် ဟတ္ထိပါလဇာတ်မှာ ဟတ္ထိပါလ၊ အဿပါလ၊ ဂေါပါလ၊ အဇပါလ မင်းသားညီနောင် လေးယောက်တို့ဟာ ရှေးအခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ ယက်ကန်းသည်များ ဖြစ်ကြပါသတဲ့။ သူတို့ဟာ ရလာတဲ့ ပစ္စည်းကို ငါးပုံပုံ လေးပုံကို မျှတသုံးဆောင်ကြပြီး တစ်ပုံကိုတော့ ပေးလှူခြင်းအမှု ပြုခဲ့ကြပါသတဲ့။ အဲဒီ ကောင်းမှုကြောင့် သူတို့ ကွယ်လွန်တဲ့အခါ တာဝတိံသာမှာ နတ်ဖြစ်ကြတယ်။ တာဝတိံသာက စုတေတော့ ယာမာ၊ တုသိတာ၊ နိမ္မာနရတီ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှာ စုန်ကာ ဆန်ကာ ခံစား စံစားကြရပါသတဲ့။ ဤအကြောင်းကို ဇာတ်အဋ္ဌကထာမှာ-

“ဧဝံ အနုလောမ ပဋိလောမံ ဆသု ဒေဝလောကေသု သမ္ပတ္တိံ
အနဘာဝန္တော ဝိစရတန္တိ” လို့ ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အလှူ လှူတဲ့အခါ ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက်ကိုသာ လှူသင့်ပါတယ်။ “အလှူလွန်-ကျန်ဖြစ်” ဆိုတာလို မပေး မလှူသင့်ပါဘူး။ အလှူကို စွဲမှီပြီး စိတ်ရဲ့ကြည်လင် သာယာမှုကို ဖြစ်စေရပါမယ်။ စိတ်ရဲ့နောက်ကျိ ရှုပ်ထွေးမှုကို မဖြစ်စေသင့်ပါဘူး။ အလှူကို စွဲမှီပြီး စိတ်ဓာတ်ကြည်လင် သာယာမှု ဖြစ်ခဲ့လျှင် အဲဒီအလှူဝတ္ထုဟာ ညောင်စေ့လောက် ဖြစ်သော်လည်း ညောင်ပင်ကြီးလောက် အကျိုးပေးပါတယ်။ ဤနေရာမှာ အထောက်သာဓက ဝတ္ထုတွေ ထုတ်ပြရမည်ဆိုလျှင် ပန်းတစ်ပွင့်လှူရုံနှင့် လှူစည်းစိမ် နတ်စည်းစိမ် အမျိုးမျိုး ခံစားပြီး နိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူကြတဲ့ ထေရာဝတ္ထု ထေရီဝတ္ထုတွေ၊ ယာဂုတစ်ဖွန်း ဆွမ်းတစ်ယောက်မ စသည်လှူရုံဖြင့် များလှစွာသော ကမ္ဘာတို့ ပတ်လုံး သုဂတိဘုံတွေမှာ စည်းစိမ် အမျိုးမျိုး ခံစားစံစားကြပြီး နိဗ္ဗာန်စံဝင် ကြတဲ့ ထေရာဝတ္ထု ထေရီဝတ္ထုတွေဟာ အမြောက်အမြားပဲ ရှိပါတယ်။

သူတော်အလှူ ငါးမျိုး

အမှန်ကတော့ အလှူရဲ့ အကျိုးဆိုတာ ပေးလှူတဲ့ (ဝတ္ထုဒါန) အပေါ်မှာ မူမတည်ပါဘူး။ စိတ်ဓာတ်ရဲ့ သန့်ရှင်းကြည်လင်မှု (စေတနာဒါန) အပေါ်မှာသာ မူတည်ပါတယ်။ အလှူဝတ္ထုဟာ များချင်များ နည်းချင်နည်း စိတ်ဓာတ်ကြည်လင် သန့်ရှင်းလျှင် အကျိုးပေး ထက်သန်တာပါပဲ။ သည်နေရာမှာ

သူတော်ကောင်းကြီးများ အလှူပေးနည်း ငါးမျိုးကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်က ထုတ်နုတ် တင်ပြပါဦးမယ်။ သူတော်ကောင်းတို့ ပေးလှူတဲ့ဒါနဟာ ငါးမျိုးရှိ ပါသတဲ့၊ ငါးမျိုးဆိုတာက-

- (၁) ကံ ကံရဲ့အကျိုးကို သက်ဝင်ယုံကြည်ပြီး စိတ်နှလုံး ကြည်လင် သာယာစွာ ပေးလှူခြင်း၊
- (၂) အလှူဝတ္ထုတို့ကို အသုံးမကျလို့ လွင့်ပစ်သလို သဘောမထားဘဲ ရိုသေလေးမြတ်စွာ ပေးလှူခြင်း၊
- (၃) ပေးသင့်ပေးထိုက် လှူသင့်လှူထိုက်သော အခါ၌ ပေးလှူခြင်း၊
- (၄) တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်းမရှိ လွတ်လွတ်လှူဒါန်းခြင်း၊
- (၅) အလှူအတွက်နှင့် တစ်ပါးသော သတ္တဝါကို သတ်ဖြတ် ညှဉ်းဆဲ ခြင်း စသောအားဖြင့် ထိခိုက်ခြင်း မိမိကိုယ်ကို ပလွားခြင်း စသည် မဖြစ်စေဘဲ ပေးလှူခြင်း ဤငါးပါးတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဤသမ္ပုရိသဒါန ငါးပါးနှင့်အညီ ပေးလှူနိုင်ခဲ့လျှင် အလှူဝတ္ထု နည်း သည်ပင်ဖြစ်စေ များသည်ပင်ဖြစ်စေ ဒါနရဲ့အကျိုးတရား ကြီးမားတယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဒါနတရားဟာ စစ်တိုက်တာနှင့် တူညီပါသတဲ့၊ စစ်တို့မည်သည်မှာ လူဦးရေ များခြင်း၊ လက်နက်ကောင်းခြင်းတို့အပေါ်မှာ မူတည်တာ မဟုတ်ဘဲ အရည်အချင်းအပေါ်မှာသာ မူတည်ပါတယ်။ အရေအတွက် များသော်လည်း အရည်အချင်း ညံ့ဖျင်းလျှင် စစ်ရှုံးတတ်တယ်။ အရေအတွက် နည်းသော်လည်း အရည်အချင်း ကောင်းမွန်လျှင် စစ်နိုင်တတ်ပါတယ်။ ရှေးစကားနှင့် ပြောရလျှင် မဟောသမာ စစ်သားဦးရေ နည်းနည်းနှင့် စူဠနိဗြဟ္မဒတ်မင်းတဲ့ တစ်ဆယ့် ရှစ်ခေါ်ဘိဏီတပ်ကို နိုင်အောင် တိုက်ခဲ့ဖူးတယ်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၁-ခုနှစ် ဆင်ဖြူရှင်မင်း လက်ထက်မှာလည်း သိန်းပေါင်းများစွာသော တရုတ်စစ်သည် တို့ကို လူအရေအတွက် အနည်းငယ်မျှသာရှိတဲ့ မြန်မာက အနိုင်တိုက်ခဲ့ဖူး ကြောင်း ရာဇဝင်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်ဆိုတာ လူဦးရေပင် နည်းသော်လည်း လက်နက်ပင် မကောင်းသော်လည်း အရည်အချင်း ကောင်း ခဲ့ပါလျှင် တစ်ဘက်ရန်သူကို နိုင်ပါတယ်။

အလှူဝတ္ထုနည်းသော်လည်း

ဒါနဆိုတာဟာလည်း စစ်တိုက်တာနှင့် တူပါသတဲ့၊ အလှူဝတ္ထု နည်းသည်ပင်ဖြစ်စေ၊ အလှူဝတ္ထု ညံ့သည်ပင်ဖြစ်စေ စေတနာသဒ္ဓါတရားဆိုတဲ့ အရည်အချင်းကောင်းခဲ့လျှင် မစ္ဆရိယစတဲ့ တစ်ဘက်ရန်သူကို နှိမ်နင်းအောင် မြင်နိုင်ပါသတဲ့၊ ဤအကြောင်း မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ အာကခေယျသုတ် အဖွင့်မှာ-

မဟာပွလာ မဟာနိသံသာတီ

ဥာယမေတံ အတ္တတော ဧကံ၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ၊ မဟန္တံ ဝါ
လောကီယသုခံ ဖလန္တိ မဟာပွလာ၊ မဟတော လောကုတ္တရသုခဿ
● ပစ္စယာ ဟောန္တိတိ မဟာနိသံသာ၊ သီလာဒိဂုဏယုတ္တဿ ဟိ
ကဋ္ဌဇ္ဈဘိက္ခာ ပိ ပဉ္စရတနမတ္တယ ဘူမိယာ ပဏ္ဏသာလာ ပိ ကတွာ
ဒိနာ အနေကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတနတော ရက္ခတိ၊
ပရိယောသာနေ ● အမတာယ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓာတုယာ ပစ္စယာ
ဟောတိ-

လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်က “အကျိုးနှင့် အာနိသင်ဟာ သဒ္ဓါမျှသာ ကွဲပြီး သဘောချင်းမှာတော့ တူပါသတဲ့၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကြီးမားသော လောကီချမ်းသာကို ကြီးသော အကျိုးလို့ ခေါ်ပြီး လောကုတ္တရာ ချမ်းသာရဲ့ အထောက်အပံ့ကို ကြီးသောအာနိသင်လို့ ခေါ်နိုင်ပါသတဲ့၊ သည်စကားကို ချဲ့ပြောရလျှင် သီလရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆွမ်းတစ်ယောက်မမျှ လှူသည်ဖြစ်စေ၊ မြေပြင်မှာ ငါးတောင်လောက်သာရှိတဲ့ သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကလေး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်ပင်ဖြစ်စေ၊ များစွာသော ကမ္ဘာတို့ပတ်လုံး အပါယ်ကျမည့် ဘေးကစောင့်ရှောက်ပြီး နောက်ဆုံးမှာ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေနိုင်တယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် အလှူဝတ္ထု နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ စေတနာသဒ္ဓါတရား ကောင်းမွန်လျှင် ကြီးမားသော လောကီအကျိုးမျှကို သာမက နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးကြောင်း ထင်ရှားသိသာလှပါတယ်။

မစ္ဆရီယကို မခွါနိုင်သော်

ဒါနရဲ့အကျိုးကို မမြင် ကိုယ့်ပစ္စည်း ကုန်မှာကိုသာ မြင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာတော့ မစ္ဆရီယတရားဟာ တစ်စတစ်စ ကြီးမားခိုင်မြဲပြီး လာတတ်ပါတယ်။ နေမိဇောတ် အဋ္ဌကထာရဲ့ အလိုအားဖြင့် မစ္ဆရီယအားကြီးခဲ့လျှင် “ကဒရီယ”အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့တတ်ပါသတဲ့။ ကဒရီယ အားကြီးခဲ့လျှင် “ပရိဘာသက”အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့တတ်ပါသတဲ့။ သည်နေရာမှာ မစ္ဆရီယရဲ့ သဘောကိုတော့ ပြောပြခဲ့ပြီးပါပြီ။

ယခု ကဒရီယရဲ့သဘောကို ပြောပြပါဦးမယ်။ ကဒရီယဆိုတာ သဒ္ဓါနည်းအရ ပြရလျှင် (ကု-အရိယ)လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သဒ္ဓါကြီး သမာသ်ကဒ်ကုဿဆိုတဲ့ သုတ်ရဲ့ အစီအရင်ပါပဲ။ ကဒရီယကို ဝိဂြိုဟ်ဆိုပါလျှင် “**ကုစ္ဆိတော အရိယော ကဒရီယော**”လို့ ဆိုရပါတယ်။ အနက်ကတော့ **ကုစ္ဆိတော**- စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်းသော၊ **အရိယော**- အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ **ကဒရီယော**- စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ကဒရီယ- စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ မိမိမှာ မရှိသော သီလဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်ခြင်း၊ မိမိမှာ မရှိသော သမာဓိဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်ခြင်း၊ မိမိမှာ မရှိသော ပညာဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်ခြင်း၊ မိမိသည် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ပါဘဲ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟု လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း စတဲ့ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့ လူလိမ်လူညာကို ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို သောတာပန်ယောင်ယောင် ရဟန္တာယောင်ယောင်နဲ့ ဟန်ဆောင်နေကြတဲ့ ကဒရီယပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အများကို လိမ်လည် လှည့်စားနိုင်ရန်အတွက် သဘောတရားရေး မညံ့အောင် အပြောအဟောတွေ မညံ့အောင် လေ့လာထားတတ်ကြပါတယ်။ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်ဆိုတာတွေကိုတော့ နောကျေနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တရားသဘော နှီးနှောကြစို့ဟုဆိုလျှင်လည်း သူတို့က အထက်တန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အပြောပါသလောက် လက်တွေ့ပါသူတွေတော့ မဟုတ်ကြဘူး။ ဒါနပြုကြစို့ဆိုလျှင် သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဒါနနှင့် မတန်ဘူး။ သူတို့က မြင့်လွန်းပြီး ဒါနတရားက အလွန် အလွန် နိမ့်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဒါနပြုဖို့ မလိုတော့ ဘူးလို့ ပြောတတ်ကြတယ်။

သီလဆောက်တည်ကြစို့ ဆိုပြန်လျှင်လည်း သူ့အသက်သတ်တာ၊ သူ့ဥစ္စာခိုးတာ၊ သူ့သားမယား ပြစ်မှားတာစတဲ့ ဒုစရိုက်တွေဟာ ရုပ်နာမ်နှင့် ရုပ်နာမ်အချင်းချင်း သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဖြစ်ကြတာတွေတဲ့။ သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အပါယ်ကို ပစ်ချမည့် ဒိဋ္ဌိ ပြုတ်ပြီးသားတွေမို့ ဘာလုပ်လုပ် အပါယ် မကျနိုင်တော့ဘူးတဲ့။ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းဖို့ အလှည့်ကျပြန်တော့လည်း သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ဆိုတာ ကိုယ်ကို ညှင်းပန်းတဲ့ အတ္တကိလမထာ နယောဂတရားမျိုး ဖြစ်သတဲ့။ အသိဉာဏ်မျှဖြင့် ကိစ္စပြီးနေသော သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖို့ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း စီးဖြန်းပွားများဖို့ မလို တော့ဘူးတဲ့။ ကုန်ကုန်ပြောရလျှင် ရဟန်းသံဃာတော်များကိုတောင် သူတို့လောက် အဆင့်အတန်း မမြင့်ဘူးလို့ ယူဆထားပြီး ရှိခိုးဦးချခြင်း မပြုကြဘူး။ အချို့ဆိုလျှင် ဘုရားကိုတောင် ရှိခိုးဦးချခြင်း မပြုဘူးလို့ ဆိုကြတယ်။ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက အလုံမြို့ ပရမတ်ဆရာ ထွန်းဦးနှင့်ထွန်းလှဆိုတဲ့ လူနှစ်ယောက်ကို အကြောင်းပြု၍ အပြောသန်ပြီး အလုပ်မပါတဲ့ လူတွေကို အောက်ပါ တေးထပ်တစ်ပုဒ်နှင့် ဆုံးမတော်မူခဲ့ဖူးပါတယ်။

ထွန်းဦးနှင့်ထွန်းလှဖွဲ့ တေးထပ်

ထွန်းဦးနှင့်ထွန်းလှ
လွမ်းစရာ နှစ်လူ၊
ကျမ်းဓမ္မ အဆုဆုမှာ
သူမတူ ဉာဏ်သွား၊
ဟောပြောမှု ထွေအလာ
ပဒေသာ နှုတ်လျှာကပါး...။
အလုပ်နှင့် အဟုတ်တယ်လျှင်
ဆုတ်ပြယ်ပြယ် လူစား၊
တကယ်ဆို ရှောင်သမား
ပြောင်ကြွားကြွား ဟန်ပို၊
ပြောဟောဉာဏ် စာအရေးမှာတော့
လျှာကလေး သွက်ကြသကို...။

* သိလျက်သားနှင့် အမှားပို
 စကားထိုထို ရိုးမယ်ဖွဲ့လို့၊
 ဘယ်တဲ့ညာတဲ့ ယောင်ယောင်ပေါင်ပေါင်
 ပြောကြဟန်ဆောင်၊
 နစ်မြဲနစ်ဖို့ အလွတ်ဆောင်လျှင်
 အကျွတ်ဟိုနောင် ကွာလှမ်းရှာလိမ့်လေး...။

ဒီတေးထပ်က ဦးထွန်းဦးနှင့် ဦးထွန်းလှတို့လို ကဒရီယပုဂ္ဂိုလ်တွေ သတိတရား ရကြဖို့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးစပ်ခဲ့တဲ့ တေးထပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကဒရီယပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အလွန် ဘဝင်မြင့်နေကြတာမို့ သူတို့ အနေဖြင့် ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေကို ပြုလုပ်ဖို့ မလိုတော့ပါဘူးတဲ့။ သို့သော်လည်း လူချင်းအတူတူ သူတစ်ပါးကတော့ ပေး လှူတယ်။ ကိုယ်ကတော့ မလှူဘူးဖြစ်လာတဲ့အခါ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ တီးတိုး ကဲ့ရဲ့သံများကို သူတို့ ကြားကြပြန်ပါတယ်။ ဒီလို ကြားတော့ သူတို့က ဘာလုပ်သလဲဆိုလျှင် သူတစ်ပါးတွေ မပေးမလှူချင်အောင် လုပ်လာတတ် ကြပါတယ်။ “ဒါနဆိုတာ ငွေကုန်တယ်၊ လူပင်ပန်းတယ်၊ မွဲဆေးဖော်တာ ဖြစ်တယ်။ သံသရာ ကျင်လည်စေတတ်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်” စသည်ဖြင့် ဒါန ရဲ့ အပြစ်ကို ပြောဆိုတတ်ကြပါတယ်။ ဒါနပြုခြင်းကို နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် တားမြစ်တတ်ကြပါ တယ်။ မိမိပစ္စည်းကို နှမြောဝန်တိုရုံမျှမက သူတစ်ပါး တို့ ပေးကမ်းလှူဒါန်းတဲ့ အလှူဒါနကိုပင် တားမြစ် ပိတ်ဆို့တတ်လာလျှင် မစ္စရီယ ရင့်သန်ပြီး ကဒရီယ-စက်ဆုပ်စရာကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့ပြီလို့ ယူဆသင့်ပါတယ်။

ပရိဘာသကအဆင့်

ကဒရီယအဆင့် ရင့်သန်ခဲ့လျှင် ပရိဘာသက အဆင့် ရောက်ခဲ့ပါသ တဲ့။ ပရိဘာသကဆိုတာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေ အလှူမခံဝံ့အောင် ဖိနှိပ် ချုပ်ချယ် ပြောဆိုတာကို ဆိုလိုတယ်။ ကိုယ့်ပစ္စည်း အလှူခံမှာစိုးတော့ အလှူခံတွေ မလာဝံ့အောင် ပြုလုပ်တဲ့သဘောပေါ့။ ဤနေရာမှာ အလှူခံနှင့်စပ်ပြီး သတိ ပေးစကား ရေးသား တင်ပြချင်ပါသေးတယ်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတွေဟာ

များသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ ဖြစ်တယ်။ အလှူရေစက် လက်နှင့် မကွာ လှူချင်တန်းချင်သူတွေ အလွန်ပေါများတယ်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက ဒါကို အကွက်ကောင်းယူပြီး မတရား အလှူခံချင်တတ်ကြပါတယ်။ လောကမှာ အလှူခံ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အလှူခံနှစ်မျိုးဆိုတာ (၁) သူတောင်းစားနှင့် (၂) ဘုန်းကြီးများကို ဆိုလိုတာပါပဲ။

ဤ အလှူခံနှစ်မျိုးဟာ မူအားဖြင့်လည်း မတူဘူး။ အလှူခံယူပုံချင်းလည်း မတူပါဘူး။ မူအားဖြင့် သူတောင်းစားက ရသမျှ တောင်းပြီး တောင်းလို့ရတော့ ကာမဂုဏ် ခံစားရုံမျှသာ ရှိတယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့ ရသမျှ မတောင်းရဘူး။ တောင်းလို့ရတော့ မျှတရုံ သုံးဆောင်ပြီး ဂန္ထဓုရ၊ ဝိပဿနာ ဓုရဆိုတဲ့ သာသနာ့အလုပ်ကို လုပ်ရပါတယ်။ အလှူခံယူပုံ အခြင်းအရာကလည်း သူတောင်းစားက ပါးစပ်က သနားစရာ တွတ်တီးတွတ်တာ ပြောပြီး တောင်းတယ်။ သနားစရာ ကိုယ်အင်္ဂါကို ထုတ်ပြပြီးတော့လည်း တောင်းတယ်။ ဒါမှ မဟုတ် သာယာနာပျော်ဖွယ် သီချင်းသံ ဆိုပြီးတော့လည်း တောင်းတတ်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့ ပါးစပ်က ဖွင့်ဟပြီး မတောင်းကောင်းပါဘူး။ ကိုယ်အင်္ဂါကိုလည်း ဖွင့်လှစ် မပြကောင်းပါဘူး။ သေခံယနှင့်အညီ သင်္ကန်းရုံပြီး တော့မှ ရပ်ရပါတယ်။ တရားဟောလျှင်လည်း သီချင်းသံနှင့် မဟောကောင်းပါဘူး။ သီချင်းသံနှင့် တရားဟောလျှင် သူတောင်းစား သီချင်းဆိုပြီး တောင်းတာနှင့် တူပါတယ်။

အုတ်အရောရော- ကျောက်အရောရော

ယခုခေတ်ဟာ အုတ်အရောရော ကျောက်အရောရောခေတ် ဖြစ်ပါတယ်။ ခြေလက်သန်စွမ်းတဲ့ သူတောင်းစားများကို အစိုးရမင်းတို့က တောင်းစားခွင့် မပေးတော့တဲ့အတွက် အချို့သူတောင်းစားတွေဟာ သင်္ကန်းအရေခြံပြီး ဘုန်းကြီးအလှူခံ လုပ်လာကြပါတယ်။ ထို သူတောင်းစား ဘုန်းကြီးတွေဟာ လူ့ဘဝကအကျင့်ကို မဖျောက်နိုင်ကြဘူး။ တစ်အိမ်တက် တစ်အိမ်ဆင်း ထိုထိုဤဤ အကြောင်းပြပြီး ရသမျှကို အလှူခံနေကြတယ်။ လူလစ်လျှင် အိမ်တွင်းမှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းကိုတောင် အချောင် မ၊ သွားတတ်ကြသေးတယ်။ တန်ခိုးကြီးဘုရား ပွဲတော်များမှာဆိုလျှင် ဤသူတောင်းစား ဘုန်းကြီးတွေဟာ

နည်းဟန် အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနှင့် အလှူခံစားနေတာကို တွေ့မြင်နေကြ ရပါတယ်။

ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမ (ဝိနည်း)သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း အလှူခံယူလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒါယကာ ဒါယိကာမတွေဟာ ဘယ်တော့မှ အကြည်ညို မပျက်တတ်ကြပါဘူး။ ခုတော့ သင်္ဘောပေါ် ရထားပေါ် ကားပေါ် ရွာတွင်း ရွာပြင် အိမ်တွင်း အိမ်ပြင် သင်္ကန်းကြီး ဒီလွှား ဒီလွှားနှင့် သူတောင်းစား တွေလို အလှူခံနေကြတော့ ဒါယကာ ဒါယိကာမတွေ အများကြီး အကြည် ညို ပျက်ခဲ့ကြပြီ။ ဒါကြောင့် “အလှူခံ မလာရ”၊ “အလှူခံခြင်း သည်းခံပါ” စတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေတောင် ဆွဲချိတ်ကုန်ကြပြီ။ ဒါဟာ အလှူရှင်တွေရဲ့ အပြစ် မဟုတ်ပါဘူး။ အလှူခံတို့ရဲ့ နည်းဟန်မကျတဲ့ အပြစ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

လောကမှာ လူတို့ရဲ့စိတ်ဟာ အင်မတန် ဆန်းကြယ်ပါတယ်။ ကိုယ့် သဘောနှင့်ကိုယ် လှူရလျှင် အထောင်အသောင်း ကုန်ပစေ မတုန်လှုပ်ပါဘူး။ သို့ပေမယ့် သူတစ်ပါးက ပေးစမ်းပါလို့ လက်ဖြန့်တောင်းခံလာလျှင်တော့ ငါးပြားစေ့ကိုသော်လည်း ပေးလိုစိတ် မရှိတတ်ပါဘူး။ သည်လို ရတိုင်း အလှူခံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သက်ဆိုင်ရာက အချိန်မီ တားဆီးသင့်ပါပြီ။ သည်ထက်ပိုလွန်လာလျှင် ဝိဇ္ဇာဓရဇာတ်မှာ အကျင့်ပျက်တဲ့ သင်္ကန်းဝတ် ဝိဇ္ဇာခိုရ်တစ်ဦးကြောင့် ရဟန်းတော်အားလုံး နာမည်ပျက်ရသလို သာသနာ တော်ဝန်ထမ်း ရဟန်းကောင်းအားလုံးပါ နာမည်ပျက်ဖို့ မြင်နေပါပြီ။

ယခု တင်ပြခဲ့တာက မစ္ဆရိယ ရင့်ကျက်ခဲ့သော် ကဒရိယအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး ကဒရိယ ရင့်ကျက်ခဲ့သော် ပရိဘာသက အဆင့်သို့ ဆိုက်ရောက် ပုံများ ဖြစ်ပါတယ်။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိပစ္စည်းကို ဝန်တိုရုံ မစ္ဆရိယမျှမက သူတစ်ပါးအလှူကို တားမြစ်တတ်တဲ့ ကဒရိယအဆင့်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဆဲရေး ရေရွတ်တတ်တဲ့ ပရိဘာသကအဆင့်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့သော် ခွေးစား ငရဲမှာ ကျရောက်တဲ့အကြောင်းကို-

ယေကေစိ မေ မစ္ဆရိယော ကဒရိယာ၊
ပရိဘာသကာ သမဏဗြဟ္မဏာနံ။
ဟိံသန္တိ ရောသန္တိ သုပါပဓမ္မာ၊

တေ မေ ဇနော ကာကောဠသယံ အဒန္တိ။

လို့ နေမိဇာတ်တော်မှာ ပြဆိုပါတယ်။ အနက်ကတော့ ယေကေစိ- ခပ်သိမ်း ကုန်သော၊ ဣမေ ဇနော- ဤငရဲသူ သတ္တဝါတို့သည်၊ မစ္ဆရိယော- မိမိပစ္စည်း ကို မပေးမလှူရက်အောင် ဝန်တိုခြင်း ရှိပါကုန်၏။ ကဒရိယာ- သူတစ်ပါးတို့ ၏ အလှူဒါနကိုလည်း ပိတ်ပင် တားမြစ်တတ်ကြပါကုန်၏။ သမဏဗြဟ္မဏာ နံ- အလှူခံ ဖြစ်ကုန်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ ပရိဘာသကာ- ဆဲရေး ရေရွတ်တတ်ကုန်၏။ ဟိံသန္တိ- ညှဉ်းဆဲတတ်ကုန်၏။ ရောသန္တိ- ချုပ်ချယ် တတ်ကုန်၏။ သုပါပမ္မော- အလွန် ယုတ်မာသော သဘောရှိကုန်သော၊ တေ ဣမေ ဇနော- ထိုငရဲသူ သတ္တဝါတို့ကို၊ ကာကောဠသယံ- ကျိုးနှင့်ရောပြောင်း ခွေးလင်းတအပေါင်းတို့သည်၊ အဒန္တိ- ကိုက်ခဲ ဝါးမျို၍ နေကြပါကုန်၏။

ပမာဒပုဂ္ဂိုလ်

အလှူမပေးတဲ့သူဟာ (၁) မစ္ဆရိယပုဂ္ဂိုလ်နှင့် (၂) ပမာဒပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဗိဠာရကောသိယဇာတ်မှာ ဆိုပါတယ်။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးအနက် မစ္ဆရိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကို တင်ပြ၍ ပြီးပါပြီ။ ယခု ပမာဒပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆက်လက်ဖော်ပြပါဦး မယ်။ ပမာဒဆိုတာ မေ့လျော့တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဘာကို မေ့လျော့တာတုံး ဆိုလျှင် ကုသိုလ်ပြုဖို့ မေ့နေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် မေ့နေတာလည်း ဆိုလျှင်တော့ မေ့လျော့ရခြင်း အကြောင်းတရား နှစ်ပါးကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ မေ့လျော့ရခြင်း အကြောင်းတရား နှစ်ပါးဆိုတာက-

(၁) အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ တိရစ္ဆာန်များလိုပဲ ကုသိုလ်ဆိုတာ လည်း မသိဘူး။ ကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးဆိုတာလည်း မသိဘူး။ အကုသိုလ်ကိုလည်း မသိဘူး။ အကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးကိုလည်း မသိဘူး။ မသိတဲ့အတွက် ကုသိုလ်ကို မလုပ်ဘူး။ ကုသိုလ်လုပ်ဖို့ မေ့နေတယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုတော့ “အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် မေ့တဲ့လူ” လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

(၂) အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ကံ-ကံရဲ့အကျိုးကို သိသင့်သ လောက် သိကြပါတယ်။ နို့ပေမယ့် စားဝတ်နေရေးအတွက် ရန်းကန်နေကြ ရတာနှင့် ကုသိုလ်ပြုဖို့ မေ့လျော့နေကြတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုတော့ “တဏှာ ကြောင့် မေ့တဲ့လူ” လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

ကုသိုလ်ပြုဖို့ မေ့တယ်ဆိုလျှင် ဘယ်အမေ့မျှ မကောင်းပါဘူး၊ အင်္ဂုတ္တရ
ဧကနိပါတ် ပါဠိတော်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူထားပါတယ်။

“ရဟန်းတို့... ဤ မေ့လျော့ခြင်း ပမာဒတရားသည် များစွာ အကျိုး
မဲ့ခြင်းငှာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ များစွာသော အကျိုးမဲ့ခြင်းငှာဖြစ်
သော အခြားတစ်ခုသော တရားကိုမျှလည်း ငါဘုရား မြင်တော်မမူ၊
ရဟန်းတို့... မေ့လျော့ခြင်း ပမာဒတရားသည် များစွာ အကျိုးမဲ့ခြင်း
ငှာ ဖြစ်၏။”

အောက်တန်းစားဖြစ်ရခြင်း၏ တရားခံ

လောကကြီးအတွင်းကို မျက်စိဖွင့်ပြီး ကြည့်လိုက်ပါ။ အောက်တန်းစား
ဖြစ်နေတဲ့ ခွေး၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက်စတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ လူပင်ဖြစ်သော်လည်း
အနာပေါ် ရောဂါထူ စားရမဲ့ ဝတ်ရမဲ့ နေရမဲ့ ဆင်းဆင်းရဲရဲ ဖြစ်နေကြရတဲ့
လူတွေ၊ မျက်စိဖြင့် မမြင်ရသော်လည်း ဉာဏ်နှင့် တွေးထင်ပြီး သိနိုင်တဲ့
ပြိတ္တာတွေ ငရဲသူတွေ အများအပြား ရှိနေကြပါတယ်။ ဤသို့ အောက်တန်း
စား ဖြစ်ရခြင်းရဲ့ တရားခံဟာ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ ကုသိုလ်ပြုဖို့ မေ့နေတဲ့
ပမာဒတရား ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ-

မနုဿဒေါဘဂ္ဂံ ဝါ ဟိ အပါယုပ္ပတ္တိံ ဝါ သဗ္ဗံ ပမာဒမူလကံ ယေဝ။

ဟိ-မှန်လှ၏။ **မနုဿဒေါဘဂ္ဂံ ဝါ-** ဘုန်းကံမဲ့သော အောက်တန်းစား
လူအဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ **အပါယုပ္ပတ္တိံ ဝါ-** ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရ
ကာယ် အပါယ်၌ ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ **သဗ္ဗံ-** အလုံးစုံသော ပျက်စီး
ခြင်းသည်။ **ပမာဒ မူလကံယေဝ-** ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ မေ့လျော့ခြင်းလျှင်
အကြောင်းရင်းရှိသည်သာတည်း” လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပမာဒဆိုတဲ့
ကုသိုလ်တရားကို မေ့လျော့နေသူဟာ ဒါနကို မပြုပါဘူး။ ဒါန မပြုတဲ့အတွက်
ဒါနရဲ့ အကျိုးကို မခံစားရဘဲ သံသရာမှာ အောက်တန်းစား ဖြစ်ကြပါတယ်။

မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ ဝန်တိုမှု၊ ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှု သည်တရား နှစ်ပါး
ကို ပယ်ခွာလိုက်လျှင် ဒါနကုသိုလ်ပြုဖို့ အခြေအနေဟာ မိမိရှေ့မှောက်မှာ
ရောက်နေပါတယ်။ အခြေအနေပေးတဲ့အတိုင်း ဒါနကုသိုလ်ကို ပြုစုအားထုတ်
လိုက်လျှင် နိဗ္ဗာန်မရောက်မီ သံသရာမှာ အထက်တန်းကျကျဖြစ်အောင် ဒါန

ကုသိုလ်က မပြတ်လိုက်ပြီး စောင့်ရှောက်ပေးပါတယ်။ ဤအကြောင်း သိသာ ထင်ရှားအောင် ဇာဏုသောဏီသုတ်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပါဦးမယ်။

ဇာဏုသောဏီနှင့် ဘုရားရှင်

အင်္ဂုတ္တရ ဒသနိပါတ်မှာ ဇာဏုသောဏီဆိုတဲ့ အမည်နှင့် သုတ်တစ် သုတ် ရှိပါတယ်။ ထိုသုတ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းချုပ်ကတော့ အခါတစ်ပါး ဇာဏုသောဏီပုဏ္ဏားဟာ ဘုရားရှင်ထံ ရိုသေစွာ ချဉ်းကပ်ရှိခိုးပြီး-

“အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်တို့ ပုဏ္ဏားများဟာ မိမိရဲ့ ဆွေမျိုးသား ချင်းဖြစ်သူ ကွယ်လွန်ခဲ့လျှင် ထို ကွယ်လွန်သူကို ရည်မှန်းပြီး အလှူအတန်း ပေးတတ်ကြပါတယ်။ ဤသို့ ပေးလှူတဲ့ အလှူဒါနအကျိုးဟာ ကွယ်လွန်သူ ထံ ရောက်၊ မရောက် မိန့်ကြားတော်မူပါဘုရား”လို့ လျှောက်ထားတယ်။ ဘုရားရှင်က-

“အို ပုဏ္ဏား... ရောက်သင့်တဲ့ သူဆီကိုတော့ ရောက်တယ်။ မရောက် သင့်တဲ့ သူဆီကိုတော့ မရောက်ဘူး”လို့ မိန့်ကြားတော်မူတယ်။

“အရှင်ဘုရား... ရောက်သင့်၊ မရောက်သင့်က ဘယ်လိုကွာခြားပါ သလဲ ဘုရား”လို့ လျှောက်ထားတော့ ဘုရားရှင်က-

“အို ပုဏ္ဏား... ဤလောကမှာ အချို့သော သူများဟာ သူ့အသက် သတ်ခြင်းစတဲ့ ဒုစရိုက်တရားများကို လိုက်စားကြတဲ့အတွက် သေသည်မှ နောက် ငရဲဘုံသို့ ရောက်ရတယ်။ ထိုငရဲသားအား ရည်မှန်းပြီး အလှူအတန်း ပြုဆောင်လည်း အလှူရဲ့အကျိုးဟာ ထိုသူထံသို့ မရောက်နိုင်ဘူး။ ထို့အတူ သေသည်မှနောက် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျှင်လည်း အလှူရဲ့အကျိုးဟာ တိရစ္ဆာန်တို့ထံ မရောက်နိုင်ဘူး။ ထိုမှတစ်ပါး လူဖြစ်စဉ်ကာလက ကုသိုလ် ကောင်းမှုတွေ ပြုစုအားထုတ်လို့ ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ရောက်ပြန်လျှင် လည်း အလှူရဲ့အကျိုးဟာ ထိုသူတို့ထံ မရောက်နိုင်ဘူး။ အို ပုဏ္ဏား... အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဒုစရိုက်မှုတွေကို ပြုစုအားထုတ်တဲ့အတွက် ကွယ်လွန် သည့်နောက် ပြိတ္တာဘဝကို ရောက်မည်ဆိုလျှင် လူ့ဘဝက ရည်မှန်း အားထုတ်အပ်တဲ့ အလှူရဲ့အကျိုးကို ထိုပြိတ္တာဟာ ခံစားခွင့် ရှိတယ်”လို့ မိန့်ကြားတော်မူတော့ ဇာဏုသောဏီပုဏ္ဏားက-

“ဒီလိုဆိုလျှင်ဘုရား... ကွယ်လွန်တဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်း ပြိတ္တာ မဖြစ်လျှင် လူ့ဘဝက ပြုစုလှူဒါန်းတဲ့ ဒါနဟာ အချည်းနှီးဖြစ်ပါသလား ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။ ဘုရားရှင်က-

“အို ပုဏ္ဏား... လှူဒါန်းတဲ့ဒါနဟာ အချည်းနှီး မဖြစ်ပါဘူး၊ ရည်မှန်းတဲ့သူ ပြိတ္တာ မဖြစ်သည့်တိုင်အောင် မိမိဆွေမျိုး သားချင်းထဲက ပြိတ္တာ ဖြစ်သူများ ရှိလျှင် ဤဒါနရဲ့အကျိုးတရားကို ခံစားနိုင်ခွင့် ရှိပါသေးတယ်”။

“ဆွေမျိုးသားချင်းထဲက ပြိတ္တာမရှိလျှင်တော့ ဒါနရဲ့အကျိုးဟာ အချည်းနှီး ဖြစ်မှာပေါ့ဘုရား”။

“အို ပုဏ္ဏား... ရှည်လျားလှတဲ့ သံသရာကာလမှာ ဆွေမျိုးသားချင်း တို့မှ ကင်းဆိတ်ရာဌာနဆိုတာ ဘယ်မှာရှိပါ့မလဲ၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဤအလှူဒါနကို ပြုစုအားထုတ်သူ အလှူရှင်ဟာ အကျိုးမဲ့မဖြစ်ပါဘူး၊ အလှူရဲ့ အကျိုးကို မုချ ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်”။

“ဘယ်လို ခံစားနိုင်ခွင့် ရှိပါသလဲ၊ မိန့်တော်မူပါဘုရား”

“အို ပုဏ္ဏား... အကြင်သူဟာ လူဖြစ်စဉ်ကာလက သူ့အသက် သတ်ခြင်းစတဲ့ ဒုစရိုက်တရားတွေကိုလည်း ပြုလုပ်တယ်၊ အလှူအတန်းလည်း ပြုလုပ်တယ်၊ ထိုသူ ကွယ်လွန်တော့ သူပြုတဲ့ ဒုစရိုက်တရားတွေကြောင့် တိရုန်ဘဝမှာ ဆင်ဖြစ်တယ်၊ ခွေးဖြစ်တယ် ဆိုပါစို့၊ ထိုဆင် ထိုခွေးဟာ တိရစ္ဆာန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ပြုစုအားထုတ်ခဲ့တဲ့ ဒါနတရားက ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေးတဲ့အတွက် လှပတဲ့အဆင်း ရှိရတယ်၊ ချစ်ခင်သူ ပေါများရတယ်၊ အစားအသောက် အဆင်းတန်ဆာနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရတယ်၊ ဤမှတစ်ပါး လူ့ဘဝတုန်းက သူ့အသက်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းစတဲ့ သုစရိုက်တရားတွေကိုလည်း ပြုခဲ့တယ်၊ အလှူဒါနလည်း ပြုလုပ်ခဲ့တယ် ဆိုပါစို့၊ ထိုသူဟာ သူပြုခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုတွေကြောင့် ကွယ်လွန်တဲ့နောက် လူအဖြစ် နတ်အဖြစ် ရောက်ပြန်လျှင်လည်း ဒါနရဲ့ကျေးဇူးကြောင့် လူ့ဘုံ နတ်ဘုံမှာ ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို ရရှိခံစားနိုင်ခွင့် ရှိတယ်” လို့ ဘုရားရှင်က မိန့်တော်မူတော့ ဇာတုသောဏီ ပုဏ္ဏားက-

“အရှင်ဘုရား... ဒါနရဲ့အကျိုးဟာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေစွ၊ အလှူရှင်

ဟာ အချည်းနှီး မဖြစ်တဲ့အတွက် အလှူဒါနတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ပြုစုအား ထုတ်ဖို့ အလွန် သင့်လှပါတယ်ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။ ဘုရားရှင်က-

“အို ပုဏ္ဏား... သင်လျှောက်ထားတဲ့ စကားဟာ မှန်တယ်။ အလှူရှင် ဟာ အကျိုးမဲ့ မဖြစ်တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင်လျှင် အလှူဒါနကို ပြုသင့် လှပေတယ်” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

ယခု တင်ပြခဲ့တဲ့ ဇာဏုသောဏီသုတ်က ဒါနတရားဟာ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးရုံမျှ မဟုတ်သေး။ လောကီ ကာမဂုဏ်အကျိုးကိုလည်း ပေးသေး တယ်ဆိုတာကို ညွှန်ပြတဲ့ ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါတယ်။ ဤဒေသနာတော်မှာ ဒါနက လောကီကာမဂုဏ်အကျိုး သာမညကိုသာ ညွှန်ပြပါတယ်။ ဘယ်လို ကာမဂုဏ်ဆိုတာကိုတော့ အတိအကျ မညွှန်ပြပါဘူး။ ဒါနကြောင့် ခံစားရတဲ့ အကျိုးတရား အတိအကျကိုတော့ ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော် သုမနသုတ်မှာ ဟော တော်မူပါတယ်။ အဲဒီ သုမနသုတ်ကို ဖော်ထုတ်ကြည့်ကြပါဦးစို့။

သုမနသုတ်

ကဿပဘုရားရှင်ရဲ့ သာသနာတော်မှာ ချစ်ခင်ရင်းနှီးတဲ့ ရဟန်းတော် နှစ်ပါး ရှိပါသတဲ့။ ရဟန်းတော်တစ်ပါးကတော့ အလှူအတန်း ဝါသနာပါ တယ်။ ဆွမ်းခံလို့ ရခဲ့တဲ့ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို သူတစ်ပါးအား မပေးမလှူရဘဲနှင့် ဘယ်သောအခါမျှ မိမိ မသုံးဆောင်ဘူး။ ကျန် ကိုယ်တော်တစ်ပါးကတော့ သီလကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်ပါတယ်။ သို့သော် အလှူအတန်းတော့ ဝါသနာ မပါ ဘူးတဲ့။ အလှူဝါသနာပါတဲ့ ကိုယ်တော်က “ငါ့ရှင်... မပေးမလှူတဲ့သူမှာ ဘာအကျိုးမျှ မရဘူး။ တတ်နိုင်သလောက်တော့ ပေးလှူသင့်တယ်” လို့ ပြောတယ်။ ဟို ကိုယ်တော်ကလည်း “ငါ့ရှင်...သင် ဘာမျှမသိဘူး။ သူ တစ်ပါးက လောင်းလှူတဲ့ ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ကို ကိုယ်ကတစ်ဆင့် လှူနေလို့ ဘာအသုံးကျမလဲ။ ရဟန်းဆိုတာ မျှတရုံ ဆွမ်းခံပြီး ကိုယ့်အကျင့်သီလ မကျိုးမပေါက်ရအောင် စောင့်ရှောက်ဖို့သာ သင့်လျော်တယ်” လို့ ပြန်ပြောတယ်။ တစ်ပါးကို တစ်ပါးက နိုင်အောင် မပြောမဆိုနိုင်ကြဘူး။ သည်လိုနှင့် အသက် အတိုင်း နေကြပြီး ကွယ်လွန်ကြတော့ သူတို့နှစ်ဦးလုံး နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ကြ

တယ်၊ နတ်ဖြစ်ချင်း တူညီသော်လည်း အလှူဝါသနာပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အလှူဝါသနာမပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထက် အကျိုးငါးပါး သာလွန်ပါသတဲ့။

သူတို့နှစ်ဦးဟာ လူ့ပြည် နတ်ပြည် အတန်တန် ကျင်လည်ခဲ့ကြပြီး ယခု ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်မှာတော့ သာဝတ္ထိပြည်မှာ ပြိုင်တူဖြစ်လာကြ တယ်။ ဒါန ဝါသနာပါသူက ကောသလမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားဝမ်းမှာ ဖြစ်တယ်။ ဝါသနာမပါသူက အလုပ်အကျွေးမိန်းမရဲ့ ဝမ်းမှာ ဖြစ်တယ်။ ဖွားတဲ့အခါ ကျတော့လည်း ပြိုင်တူပင် ဖွားမြင်ခဲ့ကြတယ်။ အမည်မှည့်တဲ့နေ့မှာ မင်းသား ငယ်ကို ရေချိုး အမွှေးအထုံများ လိမ်းကျံပြီး ကျက်သရေတိုက်ခန်း ထီးဖြူ ရိပ်မှာ သိပ်ထားတယ်။ အလုပ်အကျွေးရဲ့ ကလေးကိုတော့ မင်းသားငယ်ရဲ့ အနီးမှာ ပုခက်ကလေးနှင့် သိပ်ထားတယ်။ အတန်ကြာတော့ မင်းသားငယ် ဟာ မျက်စိကို ဖွင့်ကြည့်ယင်း နောက်ဘဝကို သိမြင်တဲ့ ဇာတိဿရဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသတဲ့။ အင်း- ငါဟာ ကျက်သရေရှိတဲ့ တိုက်ခန်း ထီးဖြူတော် ရိပ်အောက် ရောက်နေတာကို ထောက်သောအားဖြင့် မင်းမျိုးမှာ ဖြစ်လာတာ အမှန်ပဲ။ ဘာကြောင့် မင်းမျိုးမှာ ဖြစ်လာပါလိမ့်လို့ ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်လိုက် တော့ ကဿပဘုရားရှင်ရဲ့ သာသနာတော်အတွင်း တတ်နိုင်သမျှ လှူဒါန်း ခဲ့တဲ့ ဒါနရဲ့အကျိုးကြောင့်လို့ သိတယ်။ ငါ့သူငယ်ချင်း ဘယ်မှာ ဖြစ်ရှာပါ လိမ့်လို့ ဆက်ပြီး ကြည့်ပြန်တော့ သူရဲ့အနီးအပါး ယုတ်နိမ့်တဲ့ အိပ်ရာထက် ပက်လက်ကလေး အိပ်နေတာကို မြင်သတဲ့။

သည်တော့ မင်းသားငယ်က အင်း- ငါ့သူငယ်ချင်းဟာ ယခင်ဘဝ တုန်းက အလှူပြုပါလို့ ငါတိုက်တွန်းတာ နားမထောင်ဘူး။ ခုတော့ ယုတ် နိမ့်တဲ့ နေရာကို ရောက်နေရှာရပြီ။ သည်နေရာဟာ အချက်ပဲ။ သင်းကို လက် တွေ့ ဒါနရဲ့အကျိုး ပြောပြမှ တော်ပေမယ်လို့ “အို ချစ်ဆွေ... သင်ဟာ လှူပါ တန်းပါ ပြောတဲ့ ငါ့စကားကို နားမထောင်ဘူး။ ဟိုဘဝက ဒါန မပါ တော့ ကိုင်း... ဘယ်နှယ့် ရှိစ၊ ယခု ဆင်းရဲတဲ့ဘဝကို ရောက်နေရပြီ မဟုတ်လား။ အို ချစ်ဆွေ... ငါ့ကို ကြည့်စမ်းပါ။ ငါဟာ ဟိုဘဝက ဒါနကို ပြုခဲ့တဲ့အတွက် သင့်ထက်သာလွန်တဲ့ စည်းစိမ်ကို ခံစားနေရပြီ မဟုတ်လား။ ကိုင်း... သင် ဘာပြောချင်သေးသလဲ” လို့ ဆိုပါသတဲ့။ သည်တော့ သိလ

ဖြည့်ကျင့်ခဲ့တဲ့ ရဟန်းဘဝက ဖြစ်လာတဲ့ သူငယ်က “အို ချစ်ဆွေ... သင် ဆိုတဲ့ စကားဟာ လူပြိန်းတွေအဖို့ အထင်ကြီးလောက်တဲ့ စကားပါပဲ။ သို့သော် သင်တို့ ငါတို့ဟာ တရားသဘောကို အသင့်အတင့် နားလည်သိရှိကြပြီး ဖြစ်တယ်။ သို့ပါလျက် ရလာတဲ့ စည်းစိမ်ဂုဏ်သိန်ကို အမှီပြုပြီး ဘာကြောင့် မာနစကားကို ပြောချင်ပါသလဲ။ အမှန်စင်စစ်က သင့်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိတဲ့ ရွှေ ငွေ မြ ဖန် စတဲ့ စည်းစိမ်တွေဟာလည်း ပထဝီဓာတ်စုပဲ။ ငါအိပ်နေတဲ့ ဝါးခြမ်းစိတ် ပုဆိုးနွမ်းဟာလည်း ပထဝီဓာတ်စုပါပဲ။ ဘာမျှ မထူးခြားပါဘူး” လို့ ပြန်ပြောသတဲ့။

ကလေးငယ်နှစ်ဦး ဤကဲ့သို့ အပြန်အလှန် ပြောဆိုသံကို သောတာပန် ဖြစ်တဲ့ အစ်မတော် သုမနာမင်းသမီးက ကြားလိုက်တယ်။ ကြားလိုက်တယ်ဆို လျှင်ပဲ ဤ ကလေးငယ်များ ပြောဆိုကြတဲ့ စကားဟာ သာသနာတော်ရဲ့ အတွင်းပိုင်းကျတဲ့ စကားများဖြစ်တယ်။ ဤကလေးများဟာ ရဟန်းဘဝက နတ်ဖြစ်ပြီး နတ်ဘဝက လာသူတွေ ဖြစ်ရမယ်။ သည်အကြောင်း အခြားသူ များကို ပြောခဲ့လျှင် သည်ကလေးတွေဟာ ဘီလူးတွေပဲလို့ ပြောဆိုကြလိမ့် မယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူ့ကိုမျှ မပြောကြားဘဲ ဘုရားရှင်ထံ လျှောက်ထားမှ တော်ပေမယ်လို့ ရထားငါးရာ မင်းသမီးငါးရာ အခြံအရံနှင့် ဘုရားရှင်ထံ သွားရောက်ပြီး ဘုရားရှင်အား “အရှင်ဘုရား ဤသာသနာတော်မှာ တပည့် သာဝကနှစ်ဦးတို့ဟာ ညိမျှတဲ့ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ပညာရှိကြရာမှာ တစ်ဦးကတော့ ပေးကမ်း လှူဒါန်းတတ်ပါတယ်။ တစ်ဦးကတော့ ပေးကမ်း လှူဒါန်းမှု မပြု တတ်ပါဘူး။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် နတ်ပြည်သို့ ရောက်တဲ့ အခါ ဘယ်လို ထူးခြားမှုများ ရှိပါသလဲဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ဘုရားရှင်က- “ချစ်သမီး သုမနာ... ပေးလှူတတ်တဲ့သူဟာ မပေး လှူတတ်တဲ့ သူကို နတ်ဖြစ်တဲ့ဘဝမှာ အကြောင်းငါးမျိုးဖြင့် လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်။ အကြောင်းငါးမျိုးဆိုတာက-

- (၁) အသက်ရှည်တယ်။
- (၂) အဆင်းလှတယ်။
- (၃) ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာတယ်။

(၄) အခြံအရံ ပေါများတယ်၊ ကျော်စောထင်ရှားတယ်၊

(၅) အစိုးရသော တန်ခိုးအာဏာရှိတယ်၊

ဤ အကြောင်းငါးမျိုးဖြင့် အလှူပေးသူက အလှူမပေးသူထက် နတ်ဘဝမှာ သာလွန်နိုင်တယ်” လို့ ဟောတော်မူတယ်။ သည်အခါ သုမနာမင်းသမီးက-

“အရှင်ဘုရား... အကယ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးဟာ နတ်ပြည်က စုတိပြီး လူဖြစ်ခဲ့လျှင်ကော ထူးခြားချက်များ ဖြစ်ကောင်းပါသေးသလားဘုရား” လို့ လျှောက်ထားပြန်တယ်။ ဘုရားရှင်က-

“ချစ်သမီး သုမနာ... လူဖြစ်လျှင်လည်း နတ်ဘဝတုန်းကလိုပင်လျှင် အလှူပေးခဲ့သူက အကြောင်းငါးမျိုးဖြင့် လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ သုမနာ မင်းသမီးက-

“အရှင်ဘုရား... အကယ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ လူ့ဘဝက ထွက်ပြီး ရဟန်းပြုကြလျှင်ကော ရဟန်းဘဝမှာ ထူးခြားချက်များ ဖြစ်ကောင်းပါသေး သလား ဘုရား” လို့ လျှောက်ပြန်တယ်။ ဘုရားရှင်က-

“ချစ်သမီး သုမနာ... ရဟန်းအဖြစ်ချင်း တူသော်လည်း အလှူပေးခဲ့ ဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အလှူမပေးဘူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် အကြောင်းငါးမျိုးတို့ဖြင့် လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်” လို့ ဖြေကြားတော်မူတယ်။ သုမနာ မင်းသမီးက-

“အရှင်ဘုရား... အကယ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးတို့ဟာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြလျှင်ကော ထူးခြားချက်များ ဖြစ်ကောင်းပါသေးသလား” လို့ လျှောက် ထားပြန်တယ်။ ဘုရားရှင်က-

“ချစ်သမီး သုမနာ... သူတစ်ယောက်ရဲ့ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှု (အရဟတ္တဖိုလ်)နှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှု (အရဟတ္တ ဖိုလ်)ကို အနည်းငယ် ခြားနားတတ်လို့ မဆိုကောင်းဘူး” လို့ မိန့်တော်မူပါ တယ်။ သည်အခါမှ သုမနာမင်းသမီးက-

“အရှင်ဘုရား... အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ မဖြစ်ဘူးမြဲ ဖြစ်ပါပေစွ၊ ဒါနရဲ့ အကျိုးဟာ အရဟတ္တဖိုလ် ဝင်စံသည်အထိ ငါးပါးသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ကို ဆောင်ရွက်သယ်ပိုးနိုင်တဲ့အတွက် ဒါနအကျိုးကို သိမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း

နည်းများမဟူ ပေးလှူသင့်လှပါပေတယ် ဘုရား”လို့ လျှောက်ထားတယ်။
ဘုရားရှင်ကလည်း-

“ချစ်သမီး သုမနာ... သင် လျှောက်ထားတဲ့အတိုင်း မှန်တယ်။ ဒါန
တရားဟာ ဘဝပေါင်းများစွာ ကျေးဇူးပြုနိုင်တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း တတ်
အားသမျှ ပေးလှူသင့်လှပါပေတယ်” လို့ မိန့်ဆိုတော်မူပါတယ်။ ယခုတင်ပြခဲ့
တဲ့ သုမနသုတ်က ဒါနကြောင့် ရရှိခံစားရတဲ့ အကျိုးတရား ငါးပါး ဖြစ်ပါ
တယ်။ ဤမျှ တင်ပြခဲ့ခြင်းဖြင့် ဒါနဟာ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပေးနိုင်ပုံနှင့်
သံသရာဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်ပုံများကို အသင့်အတင့် သိနိုင်ခွင့် ရှိခဲ့ပါပြီ။

ဒါန၏ယခုဘဝအကျိုး

ဤနေရာမှာ အထူး တင်ပြစရာ ရှိတာက ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနုအရင့်
အမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်။ အနုအရင့် ကွာခြားတဲ့အတွက် အဇ္ဈာသယ နှလုံးသွင်းချင်း
လည်း မတူညီကြပါဘူး။ အချို့က ဒါနကို နိဗ္ဗာန်ရဲ့ အထောက်အပံ့ အခြေ
အရံအတွက် ရည်မှန်းချက်ထားပြီး ပြုကြသော်လည်း အချို့ကတော့ ဘဝ
သမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိဆိုတဲ့ လူကောင်း နတ်ကောင်းဖြစ်ဖို့ ဖြစ်ရာဘဝမှာ
စည်းစိမ်ခံစားရဖို့ ရည်းမှန်ချက်ထားပြီး ပြုကြပါတယ်။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘယ်မှာမှန်းမှ မသိသေး။
သံသရာလောကဆိုတာကိုလည်း သူပြောလူပြောမျှနှင့် မယုံရခက် ယုံရခက်
ဖြစ်နေကြတယ်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သင်္ချိုင်းကုန်းရဲ့ ဟိုဘက်မှာမှ ခံစား
ရမည့် အကျိုးတရားဟာ ဘာမျှ တန်ဖိုးမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒါနဟာ
လက်တွေ့အားဖြင့် ဘာအကျိုးရှိသလဲ၊ ငွေကုန် လူပန်းမျှသာ အကျိုး ရှိတယ်
မဟုတ်လားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ အမှန်မှာ ဒါနတရားဟာ ကွယ်လွန်မှ
အကျိုးခံစားရတဲ့ တရားမဟုတ်ပါဘူး။ ယခုဘဝမှာလည်း လက်ငင်းဒိဋ္ဌ
အကျိုးပေးတဲ့ တရားမြတ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဤအကြောင်းကို ဝိသတိနိပါတ်
သီဝီဇာတ်က ကောက်နုတ် ဖော်ပြပါဦးမယ်။

သိဝီမင်းတရားဟာ ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်လာတဲ့ သိကြားမင်းကို မျက်စိ
နှစ်လုံး ဖောက်ပြီး လှူလိုက်တယ်။ လှူလိုက်တဲ့ မျက်လုံးနေရာမှာ အသားနု

တက်ပြီး မျက်စိကွယ်သွားတဲ့အတွက် “ကန်းသော ငါ့အား ပြည်စည်းစိမ်ဖြင့် ဘာလုပ်တော့မလဲ၊ အမတ်တို့ကို တိုင်းပြည် နှင်းအပ်ပြီး ဥယျာဉ်တော်မှာ ရဟန်းပြုတော့မယ်” လို့ အမတ်များကို တိုင်းပြည်ကို အပ်၍ ဥယျာဉ်တော် ကို ထွက်ခွာသွားတယ်။ ဥယျာဉ်တော် ရောက်တော့ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေ ယင်း မိမိရဲ့ အလှူဒါနကို ဆင်ခြင်ပါသတဲ့။ အဲသည်အခါမှာ သိကြားမင်း စံရာ မြကျောက်ဖျာဟာ ပူသောအခြင်းအရာကို ပြတဲ့အတွက် သိကြားမင်းက လူ့ပြည် ရှုကြည့်တော့ သိဝိမင်းကြီးကို မြင်တယ်။ မြင်တော့ မြတ်သောဆု ကို ပေးပြီး မျက်စိကို ပကတိဖြစ်အောင် ပြုပေးမယ်လို့ မင်းကြီးရဲ့ မနီးမဝေး က ခြေသံကို ပေးလိုက်ပါသတဲ့။

ခြေသံကြားတော့ မင်းကြီးက “ဘယ်သူတုံးဟေ့” လို့ မေးတယ်။

သိကြားမင်းက “အကျွန်ုပ် သိကြားမင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီး ထံ ဆုပေးရန် လာပါတယ်။ လိုတဲ့ဆုကို တောင်းပါ” လို့ ပြောတယ်။

မင်းကြီးက “ငါ့မှာ ဥစ္စာလည်း ရှိတယ်။ စစ်သည်ဗိုလ်ပါလည်း ရှိ တယ်။ ဆန်စပါး ကျိကျတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် မျက်စိက မမြင်ရ တော့ ဘာမျှ အသုံးမကျပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘာကိုမျှ မရချင်ဘူး။ အေး- ရချင်တာတော့ ရှိရဲ့။ မျက်ကန်းဘဝနှင့် ဘာမျှ မလုပ်နိုင် မကိုင်နိုင် ဖြစ်နေ ရမည့်အစား သေခြင်းကိုသာ အလိုရှိတယ်” လို့ ပြောတယ်။

သိကြားမင်းက- “အို မင်းကြီး... ဘယ်လိုလဲ၊ သက်သက် သေချင် နေတာလား၊ ဒါမှ မဟုတ် မျက်စိမမြင်တဲ့အတွက် သေချင်တာလား” လို့ မေးတယ်။

မင်းကြီးက- “မျက်စိ မမြင်လို့ သေချင်တာပါပဲ” လို့ ပြန်ပြောတော့

သိကြားမင်းက- “မဟာရာဇ ဒါနံ နာမ န ကေဝလံ သမ္မရာယတ္ထ မေဝ ဒီယတိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မတ္ထာယ ပိ ပစ္စယော ဟောတိ” စသောအားဖြင့် အလှူရဲ့ အကျိုးကို ချီးမွမ်းပြီး ပြောဆိုတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ “အို မင်းကြီး... အလှူဒါနဆိုတာ အမှန်စင်စစ် သင်္ချိုင်းရဲ့ ဟိုဘက် တမလွန်မှသာ အကျိုး ပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ယခုဘဝရဲ့ အထောက်အပံ့လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ

ကြောင့် အလှူကို အာရုံပြုပြီး သစ္စာဆိုပါ။ သင်မင်းကြီးရဲ့ မျက်စိ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်လို့ မိန့်ဆိုတဲ့အတိုင်း သိဝိမင်းကြီးရဲ့ မျက်လုံး ပြန် လည် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ ဝိသတိနိပါတ်မှာ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလှူ ဒါနဆိုတာ နိဗ္ဗာန်အကျိုး တမလွန်အကျိုးမျှသာမက ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကိုလည်း သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နိုင်တယ်လို့ မှတ်သင့်ပါတယ်။

သည်အကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တရ ပဉ္စကနိပါတ် သီဟသေနာပတိသုတ်က ထုတ်နုတ် တင်ပြပါဦးမယ်။

သီဟသေနာပတိသုတ်

အခါတစ်ပါး ဘုရားရှင်ဟာ ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ပြာသာဒ် အဆောင်ပေါက်သော ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံး စံနေတော်မူတယ်။ ထိုအခါ သီဟစစ်သူကြီးဟာ ဘုရားရှင်ထံတော်ပါး ချဉ်းကပ်ရှိခိုးပြီး-

“အရှင်ဘုရား... အလှူပေးတဲ့အတွက် ယခုဘဝ ရရှိခံစားရတဲ့ အကျိုး ကို သိခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ပါသလား”လို့ လျှောက်ထားတယ်။ ဘုရားရှင်က “စွမ်းနိုင်တယ်” လို့ မိန့်တော်မူပြီး-

အို သီဟစစ်သူကြီး...

- (၁) ပေးလှူတတ်တဲ့ အလှူရှင်ကို များစွာသော လူတို့က ချစ်မြတ် နိုးကြတယ်။ ဤလို ချစ်မြတ်နိုးခြင်းဟာ ဒါနရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဖြစ်တယ်။
- (၂) နောက်တစ်မျိုးက အလှူရှင်ထံကို ငြိမ်သက် တည်ကြည်သော စိတ်ဓာတ်ရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းများ ချဉ်းကပ် လာရောက်တတ် ကြတယ်။ ဤသို့ သူတော်ကောင်းများ ချဉ်းကပ် လာရောက်တတ် ခြင်းဟာလည်း ဒါနရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဖြစ်တယ်။
- (၃) နောက်တစ်မျိုးက အလှူရှင်ဟာ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုနှင့် ပြည့် စုံတယ်။ ဤသို့ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟာလည်း ဒါနရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဖြစ်တယ်။

(၄) နောက်တစ်မျိုးက အလှူရှင်ဟာ ရဲဝံ့တဲ့ မျက်နှာနှင့် ပရိသတ်များထံသို့ ရွှင်ရွှင်ပျပျ ချဉ်းကပ်နိုင်တယ်။ ဤသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်ခြင်းဟာလည်း ဒါနရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဖြစ်တယ်။

(၅) နောက်တစ်မျိုးက အလှူရှင်ဟာ သေခါနီးအချိန်မှာ စိတ်နှလုံးကြည်လင်တယ်။ စိတ်နှလုံး ကြည်လင်တဲ့အတွက် သေပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌ ကောင်းသောလားရာဖြစ်တဲ့ နတ်ပြည်လောကသို့ ရောက်နိုင်တယ်။ ဤသို့ သေပြီးသည့်နောက် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ခြင်းဟာ တမလွန်အကျိုး ဖြစ်တယ်။

အို သီဟစစ်သူကြီး... ယခု ပြဆိုခဲ့သော အကျိုးများဟာ ဒါနတရားရဲ့ ကိုယ်တိုင်သိမြင်အပ်တဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး တမလွန်အကျိုးများ ဖြစ်တယ်။ ဘုရားရှင်က ဤသို့ ဟောတော်မူတဲ့အခါ သီဟစစ်သူကြီးက-

“အရှင်ဘုရား... ဒါနရဲ့ ဤပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတရား လေးပါးဟာ အရှင်ဘုရား ဟောကြားသောကြောင့် မှန်သည် မဟုတ်ပါပဲ အထည် တရားကိုယ်အားဖြင့်ပင် မှန်ကန်လှပါပေတယ်။ တပည့်တော်ဟာ အလှူရှင် ဖြစ်ပါတယ်။ အလှူရှင် ဖြစ်သောကြောင့် တပည့်တော်ကို လူအများက ချစ်ခင်ကြပါတယ်။ ငြိမ်သက်တည်ကြည်သော စိတ်နှလုံးရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းကြီးများသည် တပည့်တော်ထံ ချဉ်းကပ် လာရောက်ကြပါတယ်။ သီဟစစ်သူကြီးဟာ အလှူပေးတတ်တယ်။ သံဃာကို ကျေးဇူးပြုတယ်။ သံဃာရဲ့ အလုပ်အကျွေးဖြစ်တယ်လို့ တပည့်တော်ရဲ့ ကျော်စောသံဟာ ပျံ့နှံ့နေပါတယ်။ တပည့်တော်ဟာ မင်းပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ၊ သူကြွယ်ပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ရဟန်းပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ ချဉ်းကပ်ခဲ့လျှင် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ရွှင်ရွှင်ပျပျ ချဉ်းကပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်ဘုရား ဟောကြားတော်မူတဲ့ ဒါနရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးဟာ အထည်ကိုယ်အားဖြင့်ပင်လျှင် ကိုယ်တွေ့ မှန်ကန်လှပါတယ်ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။

သည်အခါ ဘုရားရှင်က “အို သီဟစစ်သူကြီး...ဒါနရဲ့ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးဟာ သင်လျှောက်ထားတဲ့အတိုင်း မှန်ကန်တယ်။ ဒါနရှင်ဟာ ခန္ဓာကိုယ်

ပျက်စီးပြီးသည့်နောက် ကောင်းသောလားရာဖြစ်သော နတ်ပြည်ကိုလည်း ရောက်နိုင်တယ်” လို့ ဟောမိန့်တော်မူပါတယ်။

ဤဒေသနာတော်က ဒါနတရားဟာ တမလွန်အကျိုး နိဗ္ဗာန်အကျိုး ကိုသာ မဟုတ်၊ ယခု ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကိုလည်း ပေးနိုင်တယ်ဆိုတာ ညွှန်ပြတဲ့ ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မဒါလေးချက်

ဤမှတစ်ပါး သမ္မဒါလေးချက်နှင့် ပြည့်စုံပါလျှင် ကာကဝလ္လိယ သူဌေး၊ ပုဏ္ဏသူဌေးတို့လို ယခုဘဝမှာပင် ဒါနက လျှမ်းလျှမ်းတောက် အကျိုးပေးနိုင်ကြောင်းကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာစသည်များမှာ ထင်ရှား ဖွင့်ပြကြ ပါသေးတယ်။ ဒါနတရားဟာ ယခုဘဝ၌ပင် ချက်ချင်း အကျိုးပေးနိုင်တဲ့ သမ္မဒါလေးပါး ဆိုတာက-

- (၁) ပစ္စယဓမ္မိက = စင်ကြယ်သော အလှူဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်ခြင်း၊
- (၂) စေတနာမဟတ္တ = စေတနာသုံးတန် လွန်ကဲမွန်မြတ်ခြင်း၊
- (၃) ဂုဏာတိရေက = အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲ မြင့်မြတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊
- (၄) ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ = ထိုရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ နိရောဓသမာပတ် မှ ထခိုက်ကြခြင်း၊

ဤသမ္မဒါ လေးချက်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် ဒါနတရားဟာ ယခုဘဝ၌ပင် လျှမ်းလျှမ်းတောက် အကျိုးပေးနိုင်တယ်လို့ ကျမ်းဂန်များမှာ ဖွင့်ဆိုကြပါတယ်။

ဤသို့အားဖြင့် ဒါနဟူသည်-

- (၁) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး၊
- (၂) တမလွန်အကျိုး၊
- (၃) နိဗ္ဗာန်အကျိုး၊

တို့ကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နိုင်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာလမ်းကြောင်းနှင့် တူတဲ့ မဂ္ဂင် ၈-ပါး မြတ်တရားတွင် ကမ္မဿကတာ (သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်) ရှေ့ သွားရှိသော မွန်မြတ်သော ဒါနတရားကို ကြိုးစားလှူဒါန်းသင့်လှပါသတည်း။

ဥယျောဇဉ်

ကေပုပ္ဖံ ကောဒကံ၊
ပူဇေနာ ပီ သုခံ လော။
တသ္မာဟိ ဒါန မေသန္တု။
မစ္စုရာဇေ အနာဂတေ။

ဘောန္တော- စာဖတ်ပရိသတ်အပေါင်း အိုသူတော်ကောင်းတို့၊ ကေ
ပုပ္ဖမ္မိ- ပန်းတစ်ပွင့်မျှကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကောဒ ကမ္မိ- ရေတစ်ပေါက်
မျှကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပူဇေန- လှူဒါန်းကော်ရော် ပူဇော်ခြင်းကြောင့်၊
သုခံ- လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သောချမ်းသာကို၊ လော-လောယျ- မုချ ပိုင်
ပိုင် ရရှိနိုင်၏၊ ဗဟုဒါနံ ပန- များပြားသော အလှူဒါနမှာမူကား၊ ပဂေ-
အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ တသ္မာဟိ တသ္မာဝေ- ထို့ကြောင့်သာ
လျှင်၊ တုမ္ဗေ- သင်သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ မစ္စုရာဇေ- သေခင်းယုတ်သည်၊
အနာဂတေ- ကိုယ်၏ထံမှောက် မလာရောက်မီ၊ ဒါနံ - တဝသံသရာ ဝဋ်
စကြာ၌ မှီခိုရာအကြောင်း ဒါနကောင်းကို၊ သေန္တု- မရမနေ ရှာဖွေအားထုတ်
လိုက်ကြပါကုန်လော့။

ဒါနဟူသည် ပြီးပါပြီ